

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő: **Dr. PAP ZOLTÁN**
Szerkesztő: **EÖTVÖS KÁROLY**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 788.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Drágul a szén.

Budapest, augusztus 28.

Izzasztó kánikulában, de már a fagyos télbe vezető őszt küszöbén pattan ki a kellemetlen szenzáció, amelyiktől az augusztusi hőség dacára lubbőrössé válik a vékony zsebű polgárok háta: ismét drágább lesz a szén! Az árakat emelik előbb a nagykereskedők, azután a kiskereskedők, a nagy közönség pedig örüljön, ha drága pénzen egyáltalában kap szenet, mert a drágasággal egyszerre ismét szénhiány is lesz ország-szerte. És pedig olyan széninség, amelyikhez a tavalyi néhány hetes fönnakadás kismiska volt.

A közönségnek még a tavalyi mizériák is élénk emlékezetében vannak s így érthető, ha e hiobhírek fölött egyszerre nagy konsternáció támad. A szén elsőrangú szükséglet; ennek elvonása vagy megdrágulása ezrek és ezrek jólétét érinti. Közvetve azért, mert a szén, mint a lokomotivok és gyárkohók tápláléka, az egész modern társadalom mozgató rugója. Közvetlenül pedig azért, mert a fekete tüzelő ma már a polgári háztartásoknak is nélkülözhetetlen cikke. Különösen télen, amikor fűtés nélkül négy fal között is hideg és fagyasztó a levegő. Ha az ékszer drágul, kevés pénzü ember nem vesz ékszereket. Ha a ruha ára emelkedik,

legfeljebb kevésbé jól öltözködünk. És így vagyunk számtalan más javával az életnek, amiről némi megtagadással könnyű a lemondás. De ha szénre nem jut pénzünk, hidegszobában pirosra fagy a körmünk, fázósan didergünk, agyon hűjük magunkat. Ezek és ezek hónapokra elvesztik az enyhe, meleg otthont s a kulturállam pazarfényű városaiban kiművelt igényű intelligens emberek úgy szenvednek, mint a fagyos hóban kóborgó erdei állat.

Kisebb okokból is támadtak már forradalmak. A magyar közönség hihetetlen indolenciájának jele, hogy aránylag nyugodtan fogja föl a helyzetet és beéri a mérsékelt fokú megdöbbenéssel s az enyhe lamentációval. Temperamentumosabb nép lázongó haraggal keresné azt, hogy kik a bűnösök, kik üznek az ő testi épsége és fizikai jóérzése rovására lelketlen uszorát?

Mert hogy itt bűnösök, vannak az nyilvánvaló. A szén nem különleges természetű java a nagy gazdasági piacnak. Normális és egészséges viszonyok között a szénárak is a termelés és fogyasztás egymásután igazodó viszonyai szerint alakulnak. A természet beláthatatlan idők tartamára kifogyhatatlan bőségu szén rétegeket helyezett el a föld színe alá. Ezeket a rétegeket kiaknázva, a termelés a legtökéletesebb hajlékonysággal simulhat a fogyasztás igényeihez,

mert a fokozódó igényekhez képest tettszése szerint fokozhatja a bányák produktivitását. Normális viszonyok között, az egészséges üzleti verseny szabályozása alatt a szénárak nem emelkedhetnek tartósan a termelés és szállítás költségei felé. A makacsul nem szűnő szénhiány s a csökönnyösen emelkedő szénárak biztos jelei azért annak, hogy a gazdasági vérkeringésnek ezt az érhálózatát mesterségesen megbetegítették.

Kik hát a bűnösök?

Azok a faktorok, akiknek közvetve, vagy közvetlenül közük van a magyar szénpiacchoz, egymásra háritják a felelősséget. A valóságban pedig, amint végignézünk azon a vonalon, amelyik a föld mélyében rejlő szénkincsektől a fogyasztóig vezet, csupa bünt, csupa mulasztást látunk. A bűnök, mulasztások valóságos orgiáját, tetőzve a nagyközönség igényeivel egyáltalában nem törődő lelkiismeretlen kapzsisággal.

Először is a magyar bányáknak nincs meg a kellő készletük, a bányatulajdonosok pedig nem gondoskodtak előre arról, hogy legyen. Sztrájkok, kizárások megfogyasztották, kivándorlásra kényszerítették a munkások nagy részét s ma nincs elég munkáskéz, aki a föld alatt levő kifogyhatatlan mennyiségű tüzelőt napvilágra hozza.

De ha lenne is, ha a bányák raktárai tele volnának, nem lehetne mód a szént

Ha leszáll az alkony.

Írta: Garvay Andor.

(Ülányomás filoz.)

Alkonyodott. Megnőttek az árnyak s a szállongó homály finom homokja halk zizeccé nésszel szitált a város fölött. Nagy, nagy küzdések alélt nyugalma fogott be mindent, halvány pirosban égett az éghatár és reszketni látszott az arany és a márvány a templomok ormán.

Vasárnap este volt.

Két idegen külsejű munkásember állt a hatalmas uttest egyik szögletén. Egy öregebb, meg egy fiatal, alig harmincz éves. Valahonnan messziről jöhettek, mert verejték lepte az arcuk, s a ruhájukon vastag rétegben ült az ut pora.

Az ifjabb, arcczal napnyugatnak állt s tekintete hosszan, merengve függött az álmodni készülő város fölött. Az öregebb, homlokát végig törülve a köntöse ujjával, sóhajtva tekintett szét a helyen, ahol az alkony utban lepte őket.

A sóhajtásra aztán a másik is fölérzett és résztvevő kérdéssel fordult a társa felé:

— Miért sóhajtasz, Péter?

— Arra gondoltam, uram — felelt az öregebb, — hogy mit tévők leszünk megint ebben az idegen nagyvárosban.

— Fáradt vagy, ugy-e fiam és éhes?

— Bizony, uram, a test csak hitvány anyag, amelynek megvannak a maga törvényei. S az éhes ember kicsinyhitű és zugolódó léssen.

— Nem zugolódás a szavad fiam. Az élet nagy, szent törvénye van tebened. Ennie és

pihennie kell az ember fiának. Jöjj Péter, keressünk éji szállást.

— Hová mennénk itt uram, ezekbe a fényes korcsmaházakba, hiszen alig van pénzünk?! Csaknem mindenedet elosztogatád megint boldog-boldogtalannak. Pedig milyen verejtékezt kerested a gyárban azt a keveset...

— Ne vétkezz Péter! Nem mondám az imént, hogy ennie kell az emberfiának? Már most kutassam előbb, mielőtt adnék, hogy valóban éhes-e az, aki kér?

Az öreg fölvent a vállát és csöndesen zsörtölődött:

— Mondottad uram, de mondtam én is néked, hogy az ember önző és szivtelen. Van olyan is, aki jóllakottan kér, csak hogy a tiedet elvehesse. És ilyen a többség, amaz a kivétel. Mondd uram, hiszed-e még is a te küldetésed?

— Hiszem Péter! — felelte csöndesen az Ur — és meleg, tiszta tekintete megült egy helyen. Az öreg szemével követte az irányt és amit az Ur látott, látóvá tette őt is.

A sziklahátú uttest közepén lihegve állt meg hirtelen, benuktan egy büszkén száguldó diszes gépkocsi; mintha a magasban koválygó köszáli sást, egyszerre villám sújtotta volna. Es mig a rabszolga gép irdatlan aczél testét az igába hajtott lázongó erők zihálva rázták, a bársony ülésről fényes cseléd szökött le, hogy alamizsnát adjon egy ácsorgó szegénynek.

Már messze járt a gép, mikor Péter megszólalt újra. És reszketett a hangja, amig beszélt:

— Uram, a gazdag ad. Menjünk pihenni...!

— Menjünk Péter! — mondta az Ur és megindultak csöndesen a város szélei felé.

Egy ideig szótlán haladtak egymás mellett, az Ur azonban észrevette, hogy Péter nem bír vele lépést tartani. Megállott hát egy utcasarokon és szembe fordult hívével.

— Hová igyekszünk Péter?

— Kívül megyünk uram a gazdagok negyedjén. Ott kint a gyárak tájékán majd csak akadunk valami tanyára, ahol kevés pénzért szállást meg egy kis melegételet kapunk.

— Messze van még odáig Péter s te már nem bírod a járást.

Péter nem felelt, csak a szeméit törülgette, mivelhogy öregnek és törődöttnek érezte magát. Az Ur azonban nagy szeretettel beszélt hozzája:

— Nézd fiam! Újünk fel itt egy ilyen villamos kocsi; szegény embereket is látok kívül állani, bizonyára azok is hazafelé igyekeznek.

Péter nem ellenkezett, mert fáradt és elcsigázott vala, az ut pediglen még meszsi lehetett.

Szerényen megakartak huzódni kívül, mert azt hitték, hogy odabenn drágább a fuvar; Péter azonban, aki halász korából eltanulta volt a piaci kalmárok szemfülességét, megfigyelte, hogy egy áru a kártya és behivta magával Krisztust.

Péter elől ment, hogy helyet csináljon az Urnak, aki nagy alázatosan követte hívét. Egy zökkenőnél azonban megboltolt az Ur egy hosszan elnyújtott emberi lábban és kicsi híján majdhogy elesett. Péter ölelte magához és boldog volt, hogy támogathatta. Az igazi veszedelem azonban még csak azután támadt. Az az ember, aki a balesetnek okozója volt, keményen, durva szóval támadt neki az Urnak.

elszállítani. Az államvasutakon uralkodó példátlan gazdálkodás nem gondoskodott elegendő teherkocsiról. A vagonhiány immár több mint egy esztendeje tart és egyre fokozódik a magyar vonalakon. S máig sem történt intézkedés, hogy ez a mizéria gyökeres orvoslást nyerjen.

A magyar szénhiányon azonban még lehetne segíteni azzal, hogy megnyissuk a kaput a porosz szén előtt. De a porosz szénnek egyedüli útja Magyarország felé a kassa-oderbergi vonal. Ezen vonalon pedig az árutörődés ürügye alatt lépten-nyomon elzárják a forgalmat, úgy, hogy a szénszállító kocsik apró osztrák állomásokon napokig vesztegelenek. Ugy mondják, hogy ez nem véletlen eset, hanem kiszámított fortély, az osztrák kormány kvalifikálhatatlan módon igy akar pressziót gyakorolni a magyar kormányra folyó kiegyezési tárgyalásokra.

A budapesti szénnagykereskedők pedig e nehéz viszonyok között nem arra törekednek, hogy a fogyasztó publikumot lehetőleg zökkenés nélkül segítsék át a súlyos válságon, hanem ellenkezőleg, szabadon halásznak a zavarosban. Kártelt kötnek, hogy a rendkívüli viszonyokból hatványozott arányban préseljék ki a maguk üzleti profitját. Szemérmetlenül egyre feljebb verik a szén árát s minden kockázatot, minden nehézséget a fogyasztók vállaira tolnak. Például: levegőben lóg a fuvarozók sztrájkja. A szénnagykereskedők erre kimondják, hogy a szén ezen keresztül nem szállítható házhoz. Gondoskodják róla a fogyasztó, vagy a közvetítéssel foglalkozó kiskereskedő, hogy ha már a szén horribilis árát kiteremtette, a drága tüzelőt új költséggel, új veszéllyel haza fuvaroztassa.

De még ezzel sincsen az uzsoráláncnak vége. A nagykereskedő után következik a kiskereskedő. Ha a nagy-

kereskedő tíz fillérrel emeli az árat, a grázleros a nagy drágaságra hivatkozva a fogyasztón bevasal ötvenet. És így tovább.

Az egész nagy szervezet minden egyes tagjának gondatlansága vagy lelkiismeretlen kapzsisága végezetül a fogyasztó bőrét nyuzza, aki vértizzadva fizet vagy pénztelenül félholtra fagy, de védekezésre mindenképpen képtelen. A hiénák szervezett kartelével szemben a fogyasztó publikum sok-sok különálló ember, aki egyenként külön érzi a maga nyomorúságát, de együtt és összesen tehetetlen.

Főforr az emberben a harag, látván ezt a nyomort, a rövid néhány hét múlva ránk szakadó újabb istencsapást. S ez az elkeseredés egész erejével és egész hevével azok ellen fordul, akik hatóságok élén arra vállalkoztak, hogy sorsunkat intézzék. Hiszen rendezett államban, kulturföldön élünk, ahol lehetetlen állapot az, hogy profitéhes hiénák zsákmánya legyen az egyes ember. Mit tettek a veszedelem elhárítására a legfőbb intézők? Ha a közgazdasági szervezet valamelyik ágában bajok mutatkoznak, az ő kötelességük, hogy ezeket a bajokat mesterséges beavatkozással a publikum javára enyhítsék. Mit tett tehát a kormány? És mit tett a főváros?

A főváros saját költségén szénrakodót rendeztetett be — nem azért, hogy itt talán házikézelésben álló vállalattal nyomja le az uzsoraszénárakat, hanem azért, hogy ezeket a publikum adó filléreire épült szénrakodókat bérbeadja a szénschyllokoknak. A főváros élmezési viszonyai fölött örködő tanácsos pedig hidegvérűen konstatálja, hogy „a szénárak emelkedéséről szóló hírek a városházára is eljutottak“, de összetett kézzel türi ezeket az állapotokat. Nincs egy terve, nincs egy propozíciója a hihe-

tetlen aranyu szénuzsora letörésére, sőt ellenkezőleg, konstatálja, hogy „még nincsen semmi baj!“ Egyelőre csak mégegyszer olyan drága a szén, mint másfélévvel ezelőtt!

És a kormány?

Már említettük, hogy többek között mit tett a kormány. A kormány hanyagságával és gondatlanságával megteremtette a szénszükség egyik okát, a vagonhiányt. És türi azt, hogy az osztrák kormány elzárja előttünk a porosz szenet, a magyar bányatársulatok pedig redukálják az üzemet. Ezen kívül a kormány nem tett semmit. Nem látja szükségét semmiféle rendkívüli beavatkozásnak, extra intézkedésnek. Közönyösen nézi uzsorások hizását és fogyasztók koppasztását egyaránt.

Ennyi mulasztás, ennyi tehetetlenség közepette valóban nem az szorult magyarázatra, hogy mizériák vannak, hanem ellenkezőleg: az a csodálatos, hogy nem állunk még rosszabbul.

Budapest, augusztus 28.

A horvátok lázadása. Zágrábról jelentik: A legutóbbi napokban ismét három választógyűlést kellett a hatóságoknak feloszlatniok a Starcevicspárt által előidézett zavargások miatt. A Starcevicspárt mindent elkövet, hogy a koalíciós gyűléseket zavarja és a koalíciós képviselőket diszkreditálja. Ma már a bán környezetéből is megértesítik, hogy a horvát politikában szeptember közepé táján döntő fordulat fog beállani. Rakodczay szeptember 8 vagy 10-ikén Budapestre utazik, hogy a kormánynak az új osztályfőnökök és főispánok kinevezése iránt előterjesztést tegyen. A koalíciós képviselők között néhány nap óta élénk tanácskozások folynak, amelyekben Suptio a legszélsőbb harcra buzdítja képviselőtársait. Vasárnap egy kávéházi beszélgetés alkalmával azt mondotta, hogy addig nem nyugszik, míg Rakodczay és Wekerle bele nem buknek a horvát konfliktusba. Az Agramer Tagbl. azt a hirt közölte, hogy szeptember elején több napig tartó miniszteri tanács-

Elmondta mindennek, amért a lábában elbotolt, éppen csak hogy meg nem tütötte.

Péterben minden apostoli jámborság dacára egyszerre felkavarodott a harag és bizonyonyal megfenyíti a mosdatlan száju, ha az Ur egy intéssel el nem hallgattatja. Ő maga pedig bocsánatkérő alázattal fordult bántalmazójához:

— Nem vagyok vétkes az alkalmatlanságban, uram! Nem akartam. A kocsi zökcent, úgy történt. De azért bocsánatot kérek, ha talán fájdalmat okoztam volna önnek.

A mélységes, nagy, önmegtágadó ember szeretet lefegyverző ereje volt a hangban. Talán egy jóra való állat is megcsöndesült volna a szóra; az az ember azonban tovább gyalázkodott, szitkot szitokra szórt, amíg Krisztus szóltan megadással behuzódott a padok között egy sarokba, Péterrel szemközt.

Nagy csendesség volt a kocsiban, egyetlen hangos szó sem esett. De abban a hallgatásban volt valami kínos zavar, valami elkényszeredett tanácsstalanság, mert az emberek érezték, hogy a tisztá, nemes ártatlanságot érte bántalom a szemük láttára és gyáva, részvéttel önzés az, hogy nem kelnek védelmére.

Hanem azért még se mozdult senki.

Péter pedig csak nézte csendesen azt a csudart, aki az ő urát tiszteletlenül megillette. Hatalmas nagy darab ember volt. Óriás, fekete öklein az Embert állattá becstelentő, évezredek baromi munka kérge tapadt. A megfogant ősi átok. És Péter nézte és kereste az arcán a lelket, az irdatlan izomkolosszusban az Embert. És nem találta; de megtalált mást. Megtalálta abban az egyben a tömeget, a röhögő csöcseléket, amely látta a nap nyugtát akkor Pénteken, ott a kereszt tövében. És elkövetkezendő nagy szomorúságok elősejteli-

mében fájdalmasan tekintett az ő Urára, miközben szép, tisztos ősz fejét csendesen ingatta.

— Min főprengsz fiam? — kérdezte halkán az Ur, látva hívének elborulását.

— Láttam az imént, — felelt az apostol — hogy a gazdagnak van immár számalom a szívében és ez az öröm megzavarta az én gyarló, elaggott fejemet. Azt hittem egy pillanatra, hogy ha a szeretet igazsága eljutott már a paloták csillogó, hideg légkörébe is, akkor megdőlt a gát, ember és ember között. És most Uram, most láttam, hogy az átok sose szűn meg, mert meg nem szűnhet. Hiába volt annak a Pénteknek minden fájdalma, minden megaláztatása: a nádkőrő a kezében, meg a töviskorona és hiába voltak a lándzsadöfések, a melyek megtépett testedet érték a kereszten. Nincs megváltás, mert ahogyan két teremtetett állat egyenlő nem lehet, azonképpen nem léssen egyenlő soha, az idők végzetéig a farizeus a samaritanussal, a bélpoklos pária a büszke rómaival.

Az Ur egy pillanatig szóltanul szemlélte zugolódó emberét, aztán szelid korholással kérdezte:

— Kétkedél Péter?

— Nem benned kétkedem uram! — esett a szóba hirtelen az agg. — Tebenned meg van az én hitem, de nem tudok hinni az emberekben. Vagy mondd uram, érdemes volt szenvedned — ezért?

Péter hüvelykjével a háta mögé mutatott a káromló száju óriásra. És az Ur halkán felelt, meleg, vibráló hangon:

— Bizonyonyal érdemes; ezért is!

— És hiszed, hogy ennek is része leszen a megváltásban? Hogy lesz egyszer ebben öntudat, érzés, szeretet?!

— Ebben talán már nem. De mások

bűne az, hogy ennek el kell mulnia rideg szeretetlenségben. Bocsánat és megváltás azonban még azok számára is vagyion, akik ezt a lelket kegyetlen önzésből, hideg számításból elveszítették. Mert isteni törvények visznek fejlődés felé mindent és ennek a sötétben tévelygőnek testétől már nemes, öntudatos utódok fognak elszakadni. Nézd Péter! Látod azt a jeit annak az embernek a mellén. Egy hitvány, kis haszontalan, olcsó cifraszás és rajta három szócška:

— Jogot a népnek!

Ez még nem érti, hogy mi az, amit magára aggat.

Pedig az a szeretet, a megváltás... És azért vállaltam én a nádat, a tövis koronát, meg a keresztet, akkor pénteken, hogy ne Ez legyen az Ember...

Péter merengve tekintett ki a kocsi ablakán a mesterséges tüzekből világos enyhe éjszakába és halkán sóhajtott:

— Azért vállaltad uram s azért ez mégis Ember...

Aztán leszálltak valahol egy olcsó, külvárosi korcsma előtt és nyugodni tértek. Az egyik isteni hitével, a másik örök, emberi kétkedésével a lelkében.

Az a nagy, durva óriás pedig, akiről a vita szólt, hibbanó léptekkel, esetlenül baktatott végig a szűk sikátorok sötétjén és megállott végül egy kormos homlokú házrengeteg előtt, amelynek kapujában sápadt asszonyok ácsorogtak ölbeli gyermekekkel a karjukon. És egy közülök hozzája lépett és halkán szólította:

— Jó estét, Péter! Meggyüttél?

Aztán kézen fogták egymást és mentek együtt szóltan befelé...

kozás
való
nem
lehet
E hi
lapja
maga
kor a
képvis
függő
pedig
vát ké
Egy z
tük —
kormá
kezdi
rül, d
Pokre
csal,
kacsá,
Néhár
sokat
azzal
nélkül
a kie
gyar k
hogy
dalmá
szlové
Az Ag
tát, ak
írott d
udvari
Ztg.-o
sára,
mások
Fő
Dezas
ják be
A
tők Or
lése al
a köve
Albert
Na
Urunk
zottság
évi re
120 fa
a tan
törvény
vén,
gyűlés
lévők
benső
alkalm
vel a
ban az
sivárb
férfi
fegyver
eszmék
gyar tá
a titá
hirdette
lyózott
ságát;
zati ké
föladat
alá m
anyag
gosan
nevelő
tisztess
kedette
vényes
arra, h
lessége
letébe
— M
ket, h
kultura
férfiut
jóságos
megke
ját is
gyarors
gyűlés
urnak,

kozás lesz, amely a horvát-szerb koalícióval való megegyezés módjáról, vagy pedig, ha ez nem sikerülne, arról fog tanácskozni, hogy miként lehetne a horvátok obstrukcióját megtörni. E hirrel kapcsolatban a *Hrvacka*, a jogpárt lapja azt írja, hogy a magyar kormány maga lehetetlenné tette a kompromisszumot, amikor a horvát országgyűlést elnapolta. A horvát képviselők további magatartásukat attól tették függővé, hogy mit határoz az országgyűlés, mivel pedig az országgyűlés nem nyilatkozhatott, a horvát képviselők kötelessége az obstrukciót folytatni. Egy zágrábi közportárs újság — mint jelentették — tegnap azt a hírt közölte, hogy a magyar kormány a szerb-horvát koalícióval ismét megkezdte a békelárgyalást s ha e megegyezés sikerül, dr. *Nikolics* volt osztályfőnök lesz a bán. A *Pokret*, amely összekötetésben áll *Nikolics*-csal, kijelenti, hogy ez a hír közönséges kacsa, amelyet nem lehet komolyan venni. Néhány nap óta a zágrábi koalíciós lapok sokat foglalkoznak az osztrák kormánynak azzal a tervével, hogy egy dél-szláv tárca nélküli minisztert szándékozik kinevezni, amivel a kiegyezésnél nyomást akar gyakorolni a magyar kormányra. A lapok már azt is tudni vélték, hogy erre az állásra első sorban *Ivosevics*et, a dalmát tartománygyűlés elnökét, továbbá *Sustersic* szlovén képviselőt és *Ploj* udvari tanácsost jelölik. Az *Agramer Ztg.* közli *Sustersic* Iván nyilatkozatát, aki kijelenti, hogy a délszláv miniszteri állásról írott dolgokat tres kombinációknak tartja. *Ploj* udvari tanácsos szintén fölkerde az *Agramer Ztg.*-ot a jelöltségéről elterjedt hírek megcáfolására, mert *Beck* sem vele, sem pedig tudtával másokkal nem tárgyalt ez állás betöltéséről.

Főispáni beiktatás. Mosonmegye új főispánját Dezasse János grófot, szeptember hó 4-én iktatják be ünnepélyesen Magyaróvárról.

A tanítók Apponyihoz. A Magyarországi Tanítók Országos Bizottsága tegnap tartott közgyűlése alkalmából *Kozma* László elnök indítványára a következő üdvözlő iratot küldte gróf *Apponyi* Albert vallás- és közoktatásügyi miniszterhez:

Nagyméltóságú Miniszter Ur! Kegyelemes Urunk! A Magyarországi Tanítók Országos Bizottságának a mai napon Budapesten tartott évi rendes közgyűlése első összejövetele volt 120 tanító-egyesület képviselőinek azóta, hogy a tanítói közszolgálatot és fizetéseket rendező törvény a legfelsőbb szentesítést megnyerve, életbe lépett. Országos Bizottságunk közgyűlése — nem a mindenkor kormányon lévők iránt szokásos udvariasságból, hanem igaz benső tiszteletből indítva — megragadja az alkalmat, hogy a magyar szív mélységes szeretetével a legmelegebben üdvözlje Nagyméltóságodban azt az államférfiut, aki évtizedeken át, a leg-sivárabb közviszonyok között — az igazi magyar férfi legnemesebb ambíciójával s legtisztább fegyvereivel — nem színt meg a nemzeti nagy eszmékért apostoloskodni s ez által nekünk, magyar tanítóknak, eszményképét megtestesíteni; aki a titáni közdelem megnyerése után legelsőül hirdette ki a szellemileg, lelkiismeretileg béklyóztak számára „a lelkek felszabadultságát;” aki — bár a vállalt kormányzati kötelezettségek körén kívül esett — legelső föladataul tekintette a „nemzet napszamosai” hóna alá nyulni, hogy kiemelje siralmasan szomorú anyagi helyzetükből; aki minden alkalommal hangosan hirdette, hogy a magyar nép oktatóinak, nevelőinek jogos igényük van a mostaninál is tisztességesebb ellátásra; aki — s ezt a legemelkedettebb hangon mondjuk — bölcs és bátor törvényes intézkedés által biztos ösvényeket nyitott arra, hogy a magyar nemzeti eszme, a hazafiúi kötelességek szent érzelme a néprétegek minden izületébe utat törhessen s háborítatlan otthonra leljen. — Midőn mind ezek arra indítanak bennünket, hogy Nagyméltóságodban a magyar nemzeti kultúra számára gondviselészerűen hivatott államférfiut hazafias örömmel üdvözljük: a magyarok jószágos Istenét arra kérjük, engedje meg, hogy a megkezdett nagy alkotásokra a betetőzés koronáját is Kegyelemes urunk keze tehesse föl. A Magyarországi Tanítók Országos Bizottságának közgyűlése megbízásából, Nagyméltóságú miniszter urnak, *Kozma* László elnök, *Bugáth* László titkár.

A politika világából.

— Közeledik az őszi szesz. —

Budapest, augusztus 28.

Hat hét választ ugyan el még bennünket a parlament megnyitásától, de azért már vége felé közeledik a politikai szünet. Az idő őszi hajlik, a politikusok visszatérnek a fővárosba és ezzel ismét megindul a politikai élet.

Wekerle Sándor miniszterelnök — mint már hírül adtuk — jövő héten már Budapestre érkezik és utána visszajönnek a kormány tagjai is. A jövő hónap első harmadában, tehát még szeptember tizedike előtt, amikor a miniszterek már valamennyien Budapesten lesznek, megtartják a nyári szünet után az első *minisztertanácsot* is.

Ennek a miniszteri tanácskozásnak első tárgya a *kiegyezés* kérdése lesz, mert a kiegyezési tárgyalásokat szeptember tizedikén folytatják. Ezek a tárgyalások, amelyeket a két miniszterelnök legutóbbi tanácskozása után *befejező* tárgyalásoknak jeleztek, előreláthatólag több napot fognak igénybe venni. A két kormányhoz közel álló körökben egészen bizonyosra veszik, hogy ez alkalommal a *kiegyezés létre fog jönni*. Ezt bizonyítja az az ischli jelentés is, hogy a király szeptember hó közepe felé tér vissza Bécsbe, hol különösen a kiegyezési tárgyalások befejezésénél óhajt jelen lenni.

Az első minisztertanács második fontos tárgya a jövő évi *költségvetés* megállapítása, illetőleg az *indemnitás* kérdésében való határozás lesz. A minisztériumokban már elkészítették az egyes tárcák költségvetését, amelyeket most foglalnak össze a pénzügyminisztériumban. Ezek alapján fogja a minisztertanács a jövő évi költségvetés tervezetét megállapítani. A költségvetés lesz a parlament őszi munkaprogramjának egyik legelső pontja. Arra az esetre, ha a költségvetés törvényerőre emelkedése az év végéig nem lenne lehetséges, akár a tárgyalási anyag felhalmozódása, akár a horvátok obstrukciója miatt, *Wekerle* Sándor miniszterelnök *indemnítási törvényjavaslatot* tart készen, amely az 1908. év első negyedére szólna.

A jövő évi költségvetéssel kapcsolatban a *delegációk* kérdése is napirendre kerül. A delegációk, a kormány köréből eredő hírek szerint, október vége felé ülnek össze, még pedig ezuttal *Bécsben*. A kiegyezési tárgyalások idejében Bécsben *közös minisztertanács* is lesz, amelyen a közös minisztereken kívül a két állam miniszterelnökei és pénzügyminiszterei vesznek részt. Ezen a közös minisztertanácsban fogják véglegesen megállapítani a delegációk összehívásának idejét és az eléjük terjesztendő *közös költségvetést*, amely — hír szerint — a tavalyi keretekben fog mozogni.

Mindezek a kérdések azonban csak a *második ülészakban* fognak a képviselőház napirendjére kerülni, mert ősszel, amikor a parlament ismét összeül, az első dolog a mostani ülészaknak királyi kéziratral való *berekesztése* és a második ülészaknak *megnyitása* lesz. Az első minisztertanácsban ez is szóba fog kerülni.

Lesz azonban ennek a minisztertanácsnak még egy nagyon fontos tárgya: a *horvátok lázadása*. *Rakodczay* Sándor horvát bán a minisztertanácsban ezen a részén jelen lesz és ekkor fogják elhatározni, hogy végre is mit csináljanak a horvátokkal és ekkor fog döntés esni az új osztályfőnökök és főispánok kinevezése dolgában.

Az *alkotmánybiztosítók* dolga és az *általános választói jog* kérdése is égetően aktuális lesz, mert előzetes kormányigéretük szerint még a parlament munkásság megkezdése előtt ezekben az ügyekben is tájékoztatni fogják a nemzetet.

A politikának van tehát elég anyaga, csak aztán a politikusok ezt az anyagot valóban az ország és a nemzet érdekében megfelelően dolgozzák föl.

Politikai hangulatok.

I. Élet-halálharcz.

Különböző nyilatkozatokat és megnyugtatóra szánt kijelentéseket hallunk arról, hogy a koalíció a maga teljességében fentmarad mindazon pártokkal, melyekkel együtt alakult meg és a parlament megnyitása után szorgalmasan hozzájárul feladatai teljesítéséhez.

A kabinet tagjai szeptember elejére valamennyien Budapestre érkeznek és rendes miniszteri tanácskozáson megállapítják a további teendőket, egyfelől az osztrákokkal való kiegyezési tanácskozások dolgában, másfelől a parlament foglalkoztatása kérdésében. *Wekerle*, a miniszterelnök aztán állandóan Budapesten marad és minden idejét, kormányzati teendők ellátására fordítja. Addig is a miniszterek közül *Kossuth* Ferencz és gróf *Zichy* Aladár ismételten hangsúlyozzák a koalíció együttmaradásának szükségét s most már hasonló álláspontnak ad kifejezést *Justh* Gyula, a képviselőház elnöke és *Rakovszky* István, a képviselőház alelnöke is. Minden nyilatkozat megegyezik abban, hogy a koalíciót az elvállalt feladatok érdekében kell együtt tartani. A függetlenségi vezeték külön is hangsúlyozzák, hogy a függetlenségi és 48-as párt programja érdekében a cselekvésre csak azután kerülhet sor. A néppártnak viszont csakugyan az a privilégiuma marad, hogy a koalícionális szövetség időtartama alatt is szabadon szervezkedhetik az egész ország területén, minden kerületben, tekintet nélkül arra, hogy az illető kerület esetleg függetlenségi. A külön pártszervezkedések kérdésében a koalíció mézesheteiben az volt az irányadó, hogy amely kerületben valamelyik pártnak többsége van, ott azt más párt ne zavarja, vagyis, hogy a szövetségestársaknak tilos egymás kerületeit elhódítani. Most ellenben a nagykarolyi eset után kimondatott s a függetlenségi párt vezetősége által megerősített, hogy a néppártnak joga volt a nagykarolyi kerületben a függetlenségi párttal szemben néppárti jelölt érdekében harcolni, még abban az esetben is, ha tudta, hogy a többség a függetlenségi párté, de joga volt harcolni abból a célból, hogy hátha majd később lesz többsége. Tehát el van ismerve az ugynevezett „betörés” jogsultsága. *Zboray* Miklós azt mondotta volt, hogy ezentul a néppárt minden függetlenségi kerületbe betör s a függetlenségiékre erre azt felelik, hogy tessék, méltóztassék s úgy tesznek, mintha ez nekik nagy öröm volna; azt mondják, hogy joguk van hozzá, mert ha tiltakoznának ellene, akkor is megtennék, tehát inkább jó arcot vágnak a gonosz játékhöz. Ugy tesznek, mint az az ember, akinek a másik megvető hangon odavágta:

— Te zsidó!

S ez így felelt vissza:

— Büszke vagyok rá, hogy zsidó vagyok . . .

— Ejnye, ejnye! És miért vagy büszke?

— Azért, mert ha nem lennék büszke rá, akkor is zsidó lennék.

Igy a függetlenségi párt adja az erősebbet, melynek elnézőnek kell lennie és baráti jóindulatról beszélnek, mert tudják, hogy a koalícióban a néppárttal együtt kell maradniuk mindenképpen, de azt is tudják, hogy ha a függetlenségi párt a néppárti betörések ellen tiltakozna, e betörések még sem maradnának el.

Amint pártpolitikai kérdésekben, úgy egészében is ez a színe a helyzetnek. A koalíció

kormány nem szabadulhat a paktumtól, melyet a királylyal kötött s ha ugrándoznék, akkor sem szabadulhatna, ha panaszkodnék, akkor sem változtathatna rajta. Tehát inkább büszkélkedik vele, mert ha nem volna büszke, akkor is ilyen szomorú koalíciós kormány lenne, amelyik nem képes semmit sem tenni a nemzetért, de köteles mindent megtenni, amit a dinasztia és Ausztria kíván s ezért viseli a „nemzeti kormány“ elnevezést.

S a mikor most az általános lecsendesítés művelete folyik és a mikor az előkészületek kezdődnek, hogy a parlamenti ülésezések idején a pártok együttesen támogassák a kormány előterjesztéseit, nem is lehet elkerülni a konstataciót, hogy tulajdonképpen a koalíciós kormány a régi mesgyn halad és hivat a dolce far niente elvével nyugtatja meg, valamint hogy tevékenysége jelentékeny része kimerül az önző érdekek kielégítése által.

E meghatározás kapcsán végigvonultathatnók az utóbbi hónapok eseményeit. Megjelentethetnók a miniszteri előszobák sokaságát, összeszámítván a mindennapi csoportokat, a haszonlesők és igényesek rettenetes számu hadserege kerülne ki belőlük. Ez a hadsereg az, amelyik Magyarországon felfal mindent, amelyik elpusztítja a becsületes munka értékét és amelyik egy külön speciálisan magyar élettantételt juttatott érvényre a mult korrupciós világban, a kilincselések és összeköttetések hasznosításának uralmát minden más erkölcsi és jogi igazság felett. Ez a hadsereg lepte el a képviselőház folyosóit, néha zászlókkal és tulipánokkal jelenvén meg. És a mult között, meg a jelen között egyéb különbség nincs is, mint annyi, hogy a multban a kéregetők alázatosan jártak, simulékonyak voltak a külvilágban is, míg a jelenben a külső színen hazát pálinkáznak, tulipánt ebédelnek, nemzetiszintű kokárdákat vacsoráznak, de benne szintugy a bécsi jóindulatot keresik és az osztogató kezét alázatos hajlongások közt illetik s ily körülmények mellett a koalíció nagy tényező, mert ha megszűnik a koalíció, akkor megint az ellenzéki keserű kenyere következik.

Nagyon találóan szolgáltatja az állapotok jellemzését éppen ma Ugron Gábor, aki a következőket mondja:

— Semmi sem könnyebb, mint akár a függetlenségi, akár a néppárti heveskedőket hamis beszéddel szenvedélyes nyilatkozatra bírni. De nem elég az ilyen ugratva ugrás a koalíciót megbontani. A néppártnál is, a függetlenségi értekezleten is a higgadtak szava határoz, a vezérek akarata irányoz s ezek nem akarnak bomlást. Csak az együttműködésre vannak okaik. Miért? Mert ok nincs másra. Az összetartás a kiegyezési döntő csaták előtt szükségesebb, mint bármikor. Beck az osztrák pártok ellenzéki töredékeit is egyesíti szep-temberre a magyarok ellen a kiegyezési döntő csatára. Majd minden osztrák frakcióval szemben a magyar országgyűlésnek is szorosabb hadirendben, tömören, erélyes elszántsággal kell fellépni, ha győzni akar. Kormányunk ellen vannak az udvar, a bécsi nagy urak is az osztrák kegyencz minisztert támogatják mind. Nekünk protektorunk nincs senki. Ilyen körülmények közt legalább egymást ne hagyjuk cserbe élet-halálharcunkban.

Tehát ime: élet-halálharcot kell vívni — a kiegyezésért.

Élet-halálharcot kell vívni azért, hogy gazdasági életünk, anyagi módunk Ausztriától függő helyzetben maradjon.

Élet-halálharcunkban kötelesek vagyunk meglapulni a higgadtak előtt és a vezérek

előtt, akik mindenekfelett való czélnak tartják a kiegyezést.

Kérdezzük azonban, hogyha már élet-halálharcot kell vívni, udvari és bécsi nagy urak ellen, osztrák kegyenczek ellen, hát ugyanezen fáradsággal miért nem vívjuk ezt az élet-halálharcot a gazdasági önállóság megszerzéséért.

Mert büszkék vagyunk arra, hogy Ausztriától függünk, mivel hogy ha nem volnánk hősök, hogy e függést továbbra is megszerez-zük, akkor is csak Ausztria dirigálna bennünket.

* * *

II. Bánffy hasonlata.

Megjegyzések következnek egy interwiew kapcsán. A sajtó élénken foglalkozik ama súlyos támadásokkal, melyeket báró Bánffy Dezső az Egyetértés munkatársa előtt tett nyilatkozataiban a koalíciós kormány ellen intézett s amely nyilatkozatok e lap szerdai számában jelentek meg.

Egyike a legkellemesebb és legtanulságosabb időtöltéseknek báró Bánffy Dezsővel, az egykori miniszterelnökkel beszélgetni, akár politikáról, akár egyébről. Egy igazi magyar urral találkozunk, aki patriarchális a társaságbeli szokásokban és modern a tudás sokoldalúságával. A magyar faj tipikus és nagy jövőre jogosító tulajdonságai egyesülnek benne: az önérték és a liberalizmus, bölcsesség és hivalkodás nélküli egyszerűség, a sokat tapasztalt ember higgadsága és az optimista kedélye.

Ha a közönséggel a sajtó útján kell érintkeznie, akkor Bánffy bizonyos elfogódottsággal küzd.

— Sokat tudok diktálni — mondja, — akár órákig is. Nem dicsekszem vele, de úgy van: én nagy publicisztikai anyag felett rendelkezem folytonosan. De vajon nyilatkozataimnak külső formája olyan lesz-e, hogy megértik, amit mondani akarok, efelől sohasem vagyok tisztában. Ön kellő formában fogja visszaadni...

— Megpróbálom...

— Ne mondja azt, hogy „megpróbálom“. Ismerte Kolozsvárt Nagy Eleket, az mindenre azt mondta: „megpróbálom“, ez volt a szavajárása, de Nagy Eleknek sok nem sikerült. Ön azonban ehez ért, tehát nem kell azt mondania, hogy megpróbálom. Én most az ön kérdéseire rendre felelek és az ön dolga lesz, hogy csináljon belőle valamit.

Erre aztán báró Bánffy Dezső a legkifogástalanabb formában, kerekdeden, szimmetrikusan, egy hatásosan összeállított kis essayban elmondta nézeit a belényesi választásról, a nemzetiségi kérdéstről és a horvát kérdéstről. Beszélgetése közben, mintha csak egy-egy szót jegyeznek, szószertint leszenografáltam az egészet. Észrevettem, hogy nincs külön forma, mint így a maga sajátságaiával együtt reprodukálni az elmondottakat.

— Nohát most mit fog tenni? — kérdezte a végén — a saját írói egyénisége szerint alakítja ugy-e?

— Megpróbálom — feleltem abban a tudatban, hogy egy betűt sem változtatok rajta.

— Megint megpróbálja? Mire az? Hisz ön nem úgy van az ilyen dologgal, mint az a bűvész, aki régebben minálunk, gondolom Beszterezén előadást hirdetett.

A pártklubb tagjai közül egy-kettő bejött a kis szobába, ahol Bánffy beszélgetett.

— A kormányról van szó? — kérdezték.

— Egy anekdota a megpróbálásról — felelte Bánffy.

És elmondta az anekdotát, körülbelül következőképen.

Egy bűvész érkezett a városba és estére előadást rendezett a nagyvendéglőben. A bűvész kihirdette, hogy ezen az estén ő úgy, amint van, hatalmas alakú ember volt, belebujik egy üvegbe. A hirre megmozdult az egész város, mindenki a vendéglőbe sietett, látni akarta a csodát. A terem zsufolásig megtelt s mig mind többen és többen érkeztek, lefizetvén a belépti díjat s már az udvar is tele volt, az emberek egymás hátán az ablakon kukucskáltak be, hogy lássák: mit csinál a bűvész.

A bűvész ekkor elővett egy üres pezsgős üveget és letette az asztalra. Aztán lehajolt s a fejét odaillesztette a pezsgős üveg nyílásához, mintha ott be akarna bujni.

— Á-á-á-h! — futott végig az izgalom a publikumon.

Vagy öt perczig is próbálta ezt a bűvész s aztán megint kiegyenesedett s a fejével intett, hogy nem megy.

Most aztán letette a pezsgős üveget a földre s az egyik lábát felemelve odahelyezte az üveg nyílására, mintha azzal akarna bemenni.

— No most! — nyögött hangosan egy néző.

Ezt is próbálta egy negyedórát a bűvész s ez sem sikerült. Megint két lábra állott és intett, hogy nem lehet.

Az üveget feltette ismét az asztalra s most az egyik kezét illesztette a nyíláshoz.

— Talán így? — sóhajtottak az izgatott nézők.

Ez sem sikerült.

Egy órai ilyen kísérlet után végre a bűvész az asztal elé lépett és így szólott:

— Nagyérdemű közönség! Amint látni méltóztatott, én mindent megtettem, hogy amiképpen ígértem, bejussak a pezsgős üvegbe. De saját szemükkel kegyeskedtek meggyőződni, hogy nem megy, nem sikerül. Tehát szives bocsánatukat kérem, alászozája.

És a belépti díjakat zsebre vágva, elpárolgott más városba.

— A Wekerle-kormány? — szölköztek közbe a hallgatók.

— Én csak egy anekdotát mondtam — felelte Bánffy.

... Azonban úgy tetszik, azt már meg lehetett volna próbálni, hogy ezt az anekdotát a Wekerle-kormány vállalkozásaira hasonlat gyanánt alkalmazzuk.

KÜLFÖLD.

Edvárd király és Miklós csár. Edvárd király és Miklós csár Christianiában fognak találkozni egymással. Ugyanekkor ott fog tartózkodni az angol királyné és az orosz anyaczárné is.

Pétervárról jelentik, hogy beavatott körökben nem tartják valószínűnek, hogy a csár találkozni fog Edvárd királylyal. Miklós csár legközelebb a finn vizekre megy és szó sincs külföldi utazásról.

Tittoni Karintliában. Leobenből Tittoni olasz külügyminiszter ma reggel hét óra 14 perczkor Bollati kisérletében elhagyta a várost, miután előzőleg Kerner szállodatulajdonos előtt a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott arról a fogadtatásról, melyben Leobenben részestilt. A bucsuzásnál a szállodatulajdonos leánya egy virágcsokrot nyújtott át e szavakkal: „Szerencsés utat a miniszternek.“ Tittoni köszönettel átvette a virágcsokrot. Amikor Tittoni megkérdezte, hogy tegnap miért lobogózták fel a várost és azt felelték neki, hogy ez az ő személye miatt történt, Tittoni megjegyezte Bollatinak, hogy ennek az óvációnak ő nem annyira azért örül, mert az ő személyének szól, hanem főképpen azért, mert abban az Ausztria-Magyarország és Olaszország között létrejött jó egyetértés hangsúlyozását látja. Tittonit átutazása alkalmával az összes felsőkarintiai városokban a legszívélyesebben üdvözölték.

A marokkói forradalom.

— Vészírók a szultánról. —

Budapest, augusztus 28.

A marokkói helyzet kialakulása mindinkább azt bizonyítja, hogy *Abdul Aziznak*, a régi szultánnak gyengesége és tehetetlen hanyagsága eredményezte az egész forradalmat. Ha *Abdul Aziz* merete volna, fékentarthatja a törzseket és nem hatalmasodott volna el úgy a korrupció, mely egyik főoka annak, hogy a vámkérdés rendezése és a reformok keresztülvitele olyan véres konfliktusokat okozott. Most *Mulej Hafid* kívül még egy trónkövetelő: *Meley Mohamed* aspirál a trónra és teljes az anarkia, mert ezenfelül a hatalomért még három marokkói császár: *Ma-el-Ainir*, *Bon Amona* és *Raizuli* vetekedik.

Az algezirási szerződésben érdekelt hatalmakra nézve egyelőre *Abdul Aziz* az egyetlen jogszerinti uralkodó, de ennek a hatalma már csak a papiron van meg, míg *Mulej Hafid*, aki nemcsak erélyes embernek, de ügyes diplomátának látszik, valóban hivatva van arra, hogy egészen kezébe vegye Marokkó kormányzását. A helyzet képe most se tisztá. Az bizonyos, hogy *Mulej Hafid*, az új szultán, egyre több hívőre tesz szert és hatalma már olyan nagy, hogy vérontással vagy anélkül be fog vonulni Fezbe is. Hogy Fezben mi történik, azt a legnagyobb feszültséggel várják mindenütt, de megbízható hírek erről ma sem érkeztek.

Csak egy londoni lap levelezője regisztrálja azt a hírt, hogy *Abdul Aziz szultánt palotájában megölték*.

Hogy mi igaz ebből a hírből, azt ez idő szerint nem lehet ellenőrizni és maga az említett lap tudósító is csak fentartással közli. Magát az eseményt egyetlen távirat sem erősítette meg s így szinte teljesen valószínűtlen. Drude tábornok helyzete Kazablanka alatt nagyon nehéz. Arról van szó, hogy a felkelők ellen az ország belsejébe vonuljon, ezt azonban nem hajthatja végre mindaddig, míg megfelelő erősítéseket nem kap, mert Kazablankát sem hagyhatja fedezetlenül.

Az ellenszultán politikája.

Mulej Hafid, az ellenszultán, nagyon okosan viselkedett. Bármennyire ösztökéli is, nem akar vállalkozni arra, hogy az európaiak ellen szent háborút hirdessen és a zsidó kereskedők küldöttségének, melyet Marokkóban fogadott, azt monddta, hogy egészen biztosan számíthatnak az ő hathatós védelmére. Ez a kijelentes nagyon megnyugtatta a kedélyeket, a pánik megszűnt és a lakosság kezd rendes foglalkozásához visszatérni. *Mulej Hafid* legfőbb tanácsadója egy *Holzmann* nevű európai ember, ki abban az esetben, ha *Mulej Hafid*nak sikerülne fivérére Fezből elűzni, a külügyminiszeri állásra aspirál.

Az angol kormány a tangeri angol gyarmat minden sürgetése ellenére azt határozta, hogy nem küld angol hadihajót Tangerbe. Az angol kormány az erre vonatkozó kérvény elutasítását azzal indokolja, hogy az európai érdekek megvédésére Marokkóban Franciaország és Spanyolország kaptak megbízást, akik erre nézve olyan hathatós intézkedéseket tettek, hogy az semmiféle más hatalom részéről sem szorul kiegészítésre.

Tangerből hivatalosan jelentik Londonba, hogy a katonai operációk *Maclean* kiszabadítása céljából és a tárgyalások *Raisulival* meghiusultak. Az angol követség belátván, hogy a marokkói kormány tehetetlen, közvetlenül fog tárgyalni *Raisulival* és a törzsekkel *Maclean* kiszabadítása végett.

Aggasztó helyzet.

A *Times* tangeri tudósítója szerint marokkói hivatalnokok a helyzetet nagyon pesszimistikus színben látják. A *sherif* csapatainak amaz osztálya, mely a *khmass-törzs* ellen járt el, kénytelen volt *Alkazarba* visszavonulni. Egy másik, *Tetuanban* lévő csapat parancsnoka kijelenti, hogy az esetben, ha nem kap rögtön erősítéseket, kénytelen lesz visszavonulni, mert az összes hegyi törzsek egyesültek a maghsen ellen. *Raisuli* és *Maclean* egy a *khmass-törzs* területének határán lévő faluban vannak, de tízennégy nap óta róluk semmiféle újabb hír nem érkezett.

A *Figaro* kazablankai jelentése szerint a július 30-iki események ügyében megindított szigorú

vizsgálat folyamán gyilkosság és rablás, a zendülő törzsekkel való összejárás és egyéb bűntettek miatt ötvenhárom bennszülöttet letartóztattak.

A *Journal* kazablankai jelentése szerint a *Gloire* cirkálóról kilőtt lövegek a *kettenél korábban* a tenger fölött robbantak fel.

Drude tábornok serege.

Arról az expedícióról, melyet *Drude* tábornok a felkelőknek az ország belsejében lévő tábora ellen készít elő, következőket írja a *Figaro* kazablankai levelezője: Megbízható jelentések szerint három-ezeröttszáz ember áll *Drude* tábornok parancsnoksága alatt, ebből azonban körülbelül ötszáz ember munkás és másféle és csak háromezer ember combattans. Ez egy az ország belsejébe vezető expedícióra nagyon kevés volna, mert az ellenfél számbeli erejéről semmiféle megbízható adatok nem rendelkeznek. Abból a három táborból, melyekkel a marokkóiak *Kazablanka* előtt rendelkeztek, ugyanis *El Hets Bukasa*, *Tit Melil* és *Taddertből*, az elsőt kiűrtették, úgy, hogy a *tadderti* táboron kívül most még a *tit-melili* tábor áll fenn. *Drude* tábornoknak tehát attól kell tartania, hogy mialatt ő *Taddertbe* megy, a *tit melili* tábor csapatai betörhetnek *Kazablanka*-ba. Ilyen körülmények között a francia csapatok egyrészt, legalább ezerkétszáz embernek *Kazablankában* kellene maradnia és az adder expedícióra nem maradna több, mint ezerötszáz ember. Ennyi emberrel *Drude* tábornok nem vállalkozhatik az expedícióra és így csapatának lovassággal és tűzérővel való megerősítését várja. A spanyol csapatok közreműködéséről most a francia lapok teljesen hallgatnak. A spanyolokat a francia sajtó, mint szövetséges társakat többé nem is említi. *Abubekát*, *Kazablanka* volt kaidját *Tangerből* visszaviszik *Kazablankába*, hogy az európai vegyes bizottság kihallgassa. Az a vád ellene, hogy tudomása volt a kabilok támadásáról és még sem figyelmeztette idejében a konzulokat. Vele együtt letartóztattak egy teherhordót, aki a francia katonák bevonulásakor bujtogatta a marokkóiakat, hogy lövöldözzenek az európaiakra. A kaid és a teherhordó kihallgatása érdekesnek ígérkezik.

Az új szultán proklamációja.

A *Temps* mazagani jelentése szerint a kormányzó közölte a francia konzullal *Hafid Mulej* proklamációját, amelyben az kijelenti, hogy a déli törzsek kívánságára kénytelen volt akarata ellenére trónralépní. *Hafid Mulej* elhagyta *Marakest* és *Saffiba* ment. A lakosság nagy lelkesedéssel fogadta a proklamációt, mindazonáltal tartottak attól, hogy a szomszédos törzsek félremagyarázzák az üdvövéseket, miért azok el is maradtak. *Kazablankai* jelentések szerint *El Ajnim Mulej* értesítvén a proklamációról, arra kérte a francia konzult, vitesse Franciaországba. A konzul megnyugtatta és Franciaország védelméről biztosította.

Abdul Aziat meggyilkolták.

A *Tribune* tangeri jelentése szerint azt beszélik, hogy *Abdul Aziz szultánt palotájában megölték*. A lap levelezője megjegyzi, hogy a hírt csak fentartással közli.

Párisból jelentik késő éjjel: Azt a hírt, hogy *Abdul Aziz szultánt meggyilkolták, nem erősítik meg*.

Francia minisztertanács.

A ma tartott minisztertanács kizárólag a marokkói kérdéssel foglalkozott. Minden pontban teljes egyetértés uralkodik. Az ülés végén *Clémenceau* miniszterelnök bejelentette, hogy *Drude* tábornok nagyszámú erősítő csapatokat kapott, mint a mennyit kért. *Clémenceau* még karlsbadi időzése folyamán azt tanácsolta a hadügyminiszternek, hogy küldjön *Kazablankába* egy ütő tüzérőseget. *Drude* tábornoknak rendelkezésére áll annyi csapat amennyire csak operációihoz szüksége van. A kormány több kérdést intézett a tábornokhoz, melyekre sürgős feleletet vár. *Abdul Aziz szultán* meggyilkolásáról és *Hafid Mulej* terveiről mit sem tud. *Philibert* négyenagy jelentése szerint a bennszülöttek lassankint visszatérnek *Mazaganba*. *Kazablanka* előtt e hó 27-én nagy kémszemlét tartottak, amelynek folyamán a marokkóiakkal nem találkoztak. Egy újsághír szerint a mai minisztertanácsban a marokkói rendőrség felfegyverzése tekintetében hoztak határozatot. A francia tiszték és altisztek, akik a rendőrség kiképzésében közreműködnek, már utban vannak. Oránból 150 spahi indult utnak *Kazablanka* felé.

Orvosok és természettudósok gyűlése.

Pozsony, augusztus 28.

Az egész ország érdeklődése kíséri az orvosok kongresszusát. Ma a vándorgyűlés negyedik napján a *sebészeti, közegészségügyi és orvosi* szakosztályok tartottak üléseket. A tárgyalás alá került kérdések közül főleg az alkoholelleses mozgalmról és prostitúcióról tartott előadások keltettek nagyobb figyelmet. Holnap már a vándorgyűlés bezárására kerül a sor s ekkor az elnöklő *Apponyi Albert* gróf közoktatástügyi miniszter is fel fog szólalni.

A mai napról a következő tudósításunk számol be:

A *belgyógyászati szakosztályban dr. Friedrich* Vilmos egyetemi m. tanár, kir. tanácsos, a munkásbetegségélyző pénztár főorvosa vezette be az előadásokat a tüdőgümőkóros betegek szanatóriumi és szanatóriumon kívüli kezeléséről. Rámutatott a különböző szérumok alkalmazásának módszerére és azokra az eredményekre, amelyeket sok helyütt el lehetett érni szanatóriumon kívüli kezeléssel. A legégetőbb szükség volna, hogy a szegénysorsú nép és a munkások részére szanatóriumok létesítenek. Kérdés tehát, nem-e kezelhető a tüdővész szanatóriumon kívül is. A dispensairek, az üdülőhelyek és vidéki falvakban való tartózkodás a gyógyítást előidéző és szanatóriumot helyettesítő tényezőnek bizonyultak. — *Dr. Bókay* János egyetemi m. tanár, a „Stefánia-gyermekkorház igazgató-főorvosa ismertette a járványos agygerincz és agyhártyalobnál szerzett tapasztalatait. *Dr. Fábinyi* Rudolf kórházi főorvos ismertette az elmebetegek családi ápolását hazánkban és külföldön. — *Dr. Wosinszky* István (Balf) arról a befolyásról értekezett, amelyet az alkohol és a bujakór az epileptia kifejlődésére gyakorol. — *Dr. Szántó* Manó a női idegélet köréből tartott előadást. — *Dr. Ebstein* László, a nagyszabeni elme-gyógyintézet igazgató-főorvosa, az elmebetegek intézeti gyógykezelésének újabb irányairól, az ágy-és fürdőkezelés előnyeiről, majd részletesebben a betegek foglalkoztatásáról, melyet valóságos gyógy-módnak kell tekinteni, értekezett. — *Dr. Bauer* Lajos főorvos a Phosphatine Fallièresről beszélt, kórházi kísérletekkel igazolta, hogy az igen értékes tápszer, melyet a gyermekgyógyászatban nagy előszeretettel alkalmazott. — *Munker* Henrik pozsonyi állami kórházi főorvos a pozsonyi lépfene-esetekről számolt be. — *Dr. Auszterveit* László kir. törvényszéki és fogházorvos (Arad), természettudományi alapon fejtegette, hogy a régi felfogással ellentétben a beszámítás és a beszámíthatatlanság fogalmai egymással nem ellentétesek, hanem egymással lánczolatlan összefüggésben vannak. Elmeépség és elmebetegség között pontos határ nem vonható; vannak örökségileg terheltek és elfajultak, tehát, akik nem elmebetegek és nem épek elmebeliegek. A természet ezen jelenségeinek figyelembe vétele mellett a mindennapi büntetőjogi joggyakorlat is mutatja, hogy a korlátolt beszámítás fogalmának büntetőjogi törvénykönyvünknek a beszámítás kérdését tárgyaló 76. §-a újra szövegezendő; azon külföldi államok, ahol a korlátolt beszámítás fogalmát felvették, nagyon jól bevált. — *Dr. Sas* Bernát egyetemi magántanár, a budapesti poliklinikai laboratórium vezetője, a chronikus pentosuriáról tartott szakelőadást. — *Ernyei* József muzeumi tisztviselő zárta be a szakosztály ülését e címen: „Orvosi magániskolák a XVII–XVIII. században“.

A *sebészeti szakosztály* szakelőadói és szakelőadásai a következők voltak: *Dr. Neubauer* Adolf „A csecsnyujtvány műtétek és azok újabb utókezelése“ című előadásában elmondja, hogy a koponya csecsnyujtvány üregeinek feltárását már 1750-ben ismerték. Később a fülörvosok és sebészek elidegenkedtek e műtétől, de 1883. óta ismét tág tere nyílt az alkalmazásban — *Dr. Tihanyi* Mór dr. bpesti rendőrorvos „A prostitúció rendezése és a székesfővárosnak erre vonatkozó új szabályrendelete“ címen tartott előadást. Utalt arra, hogy a törvényhatóságoknak a prostitúcióra vonatkozó szabályrendeletei hiányosak, sőt 27 törvényhatóság ilyenekkel nem is rendelkezik. Indítványozza, hogy:

Intézzék a vándorgyűlés feliratot a belügyminiszterhez azon megokolt kérelemmel, hogy a prostitúció az egész országban a fővárosi új szabályrendelet mintájára egyöntetűen szerveztessék.

Az elnöklő *Viola* Imre székesfővárosi tanácsnok megköszönte a tartalmas előadást és kijelentette, hogy az indítványt a központi választmányának betérjeszti elbírálás és további eljárás céljából.

Dr. Dóczy Imre kultuszminiszeri segédfogalmazó az orvosoknak és kórházaknak az alkoholelleses mozgalmában való szerepéről tartott elő-

adást. Rámutatott arra, hogy az orvostudomány bebizonyította, hogy sem tápláló, sem izgató szer gyanánt nem alkalmazható az alkohol és így a gyógyászatban könnyen nélkülözhető.

A törvényszéki orvosok dr. Moravcsik E. Emil udvari tanácsos, egyet. tanár elnökle alatt elhatározták, hogy a törvényszéki orvosok memorandumának elintézését megszüretendő, dr. Keryes egyet. tanár vezetésével küldöttéleg fordulnak az igazságügyminiszterhez. Végül kimondották, hogy a vándorgyűlések nagy választmányától egy önálló törvényszéki orvosi szakosztálynak megalakulását kérik.

Dr. Erdélyi Jenő a Higmor-tüveg chr. genyedésének mütéte helybeli érzéstelenítéssel és ennek indicatija, — dr. Neumann Henrik a labirinth-gennyedésének kórtanáról és mütői kezeléséről, — dr. Szenes Zsigmond 1. Babona és kuruzslás szerepe a fülbajok gyógykezelése körül. 2. A fülbajokhoz társuló koponyaütri megbetegedések alkalmazásával végzett mütéti beavatkozásaink gyógyértékéről. 3. A középfül-gyulladás kör- és gyógytanának mai állásáról. 4. Az általános orvosi gyakorlatban elkövetett fülészeti tévedésekről, — dr. Chudovszky Móricz kórházi igazgató (Sátoralja-ujhely) a kézi csontdaganatának mütétét ismertetette. — Huckl Ernő kórházi igazgató (Erekeujvár) a sérvmütéteknél bevált módosított eljárásokról tartotta meg előadását.

A közegészségi szakosztályban ifj. Angermayer Károly: a városrendezés modern egészségügyi alapjairól, — Schwicker Alfréd: Pozsony város vezetékeinek vizéről, — dr. Szigeti Henrik: Rayger Károly pozsonyi fizikus, a tüdő-úszópróba feltalálójának emlékeztetésére szentelte előadását, — dr. Ursziny Gyula (Putnok) ily címmel tartott előadást: A heveny és idült fertőző betegségek felismerése az iskolákban. Szemvizsgálat alkalmazásával torok- és mellkas vizsgálatokat is kell végezni: tüdőveszes hajlam felismerése és korai gyógyítása szempontjából.

A természettudományi szakcsoport előadásait Lósy József, ifj. dr. Entz Géza, Dudinszky Emil nagykállói gimn. igazgató, Fialovszky Lajos tanár, dr. Massányi Ernő ógyallai orvos, Schikk Emil, dr. Szilády Zoltán tartották nagyszámú közönség előtt.

A társadalomtudományi szakosztályban dr. Kovách A. Odón a gyermekvédelem és a tüdővész közti összefüggésről szövegezt.

Az orvosi vándorgyűlés nagyválasztmánya ma délután hat órákor a város háza nagytermében ülést tartott. Gróf Apponyi távollétében Brolly polgármester elnökölt, aki megnyitójában hangsúlyozta, hogy a kongresszus munkásságára a város szempontjából is épp oly büszkeséggel lehet tekinteni, mint a tudomány szempontjából s hogy a vándorgyűlés valóra váltotta gróf Apponyi Albert miniszter óhaját, aki azt kívánta, hogy a vándorgyűlések sorában a pozsonyi város mérföldjelzőként álljon ezután. A legközelebbi vándorgyűlés elnökévé, amely 1910-ben lesz Miskolcra, megválasztották gróf Andrássy Gyula belügyminisztert. Elhatározták, hogy felírják a belügyminiszterhez a proslituczióknak a vidéken való szabályozása érdekében. Végül Brolly polgármester a város nevében köszönetet mondott, hogy a vándorgyűlés Pozsonyban tartotta meg üléseit. Este félnyolc órákor a városi színházban díszhangverseny volt, amelyen Patthy Ilus, a budapesti nemzeti zeneakadémia tanítványa, Odry Atilla, az orsz. zeneakadémia operaénekesnővendége és a pozsonyi zeneegyesület működtetők közre, az utóbbi dr. Kossow Jenő karnagy vezetésével. A vándorgyűlés csütörtörtökön délután négy órákor tartja záróülését a város háza dísztermében gróf Apponyi Albert kultuszminiszter elnökle mellett.

Frigyes főherceg táviratilag köszönte meg a pozsonyi orvos és természettudományi egyesületnek a jubileumi közgyűlésből hozzá intézett üdvözlő iratát, s ajnávala, hogy szolgálatai elöglaltsága miatt nem lehet a gyűlésen jelen. Gróf Pálffy János ugyancsak táviratilag köszönte meg tiszteletbeli elnöké történt megválasztását. Dégen Arpad egyetemi magántanár az egyesület céljaira 300 koronás alapítványt tett.

TÁVIRATOK.

A hármasszövetségek találkozása.

Berlin, augusztus 28. (Saját tudósítónktól.) A Vossische Zeitung szerint alaptalan a bécsi lapoknak az a közlése, hogy a hármasszövetség uralkodói Bécsben legközelebb találkozni fognak. Épp úgy az sem igaz, hogy Vilmos császár meg fogja látogatni Károly királyt Bukarestben. Mivel a román király egészségi állapota jóra fordult, valószínű, hogy Németországban fog közelebb találkozni Vilmos császárral.

A macedón igazságügyi reform.

Bécs, aug. 28. (Saját tudósítónktól.) A N. Fr. Pr. értesülése szerint Oroszország és Ausztria-Magyarország már kidolgozta a macedóniai igazságügyi reformot és ahhoz Németország meg Olaszország hozzájárult. A legközelebbi napokban várják a francia és a londoni kormányok válaszeit. A tervezetet aztán a porta elé terjesztik. Kétségtelen, hogy a nagyhatalmak nyomást fognak gyakorolni Törökországra, hogy ne ellenezze a reformokat.

Az angol parlament elnapolása.

London, augusztus 28. A parlamentet ma trónbeszéddel elnapolták, amely többek közt azt mondja; hogy a dán királyi párnak legutóbbi látogatása nagyban hozzájárult a két államot összefűző baráti viszony megszilárdításához. Örömmel emlékezik meg a trónbeszéd Fushimi japán herceg átoztatásáról, akit a mikádó külön misszióval küldött Angolországba. Konstatálja a trónbeszéd, hogy a többi hatalmakhoz való viszony állandóan barátságos. A kormányt az az óhaj tölti el, hogy mindenképpen hozzájáruljon a béke megszilárdításához. A spanyol kormányval az Atlanti-óceán és a földközi tenger tekintetében a kölcsönös érdekek védelmére egyezmény jött létre. Oroszország meghívására delegátusokat küldöttek a hági konferenciára és bizik abban, hogy ott oly egyezmény jön létre, amely a háboru borzalmaikat enyhíti és a világbékét biztosítja. Indiában az ideiglenes bajok nem csüggesztették el a kormányt a közigazgatás javítására irányuló akcióban. Lépések tettek arra, hogy az indiai államtanácsban benszülőttek is helyet foglaljanak. A legutóbb tartott gyarmattügyi konferencia eszméjéből kifolyólag fölmerült az a terv, hogy a kérdések tárgyalására gyakrabban gyűljenek egybe az érdekelte kormányok megbízottai. Az Oranje folyó melletti gyarmat autonómiaja nagyban hozzá fog járulni a lakosság jólétének emeléséhez. A trónbeszéd végül a törvényhozás legutóbbi munkálatairól emlékezik meg.

A brüsszeli czukorkonvenczió.

Brüsszel, augusztus 28. A czukorkonvenczió pótgazdálkodókönyvét ma írták alá. Ennek alapján öt évi időtartamra nemzetközi bizottságot választottak, amely 1908. év szeptember havában kezdi meg működését.

Közgazdasági távirat.

Csikágó, aug. 28. Gabonaárzsza. Zárlat. Buza irányzata állandó, augusztusra 89¹/₂ K., szeptemberre 90¹/₂ K. Tengeri állandó, augusztusra 59¹/₄ K.

Csikágó, aug. 28. Terményárzsza. Zsir szeptemberre 9,00, tegnap 9,05, októberre 9,12, tegnap 9,17. Szalonna short clear 8,87, tegnap 8,93 Sertéshus szeptemberre 15,77, tegnap 16,02.

New-York, aug. 28. Terményárzsza. Gyapot. New-Yorkban 13,55, aug.-ra 11,54, nov.-re 12,27. New-Orleansban 13¹/₁₆. Petroleum stand withe. New-Yorkban 8,45 Filadelfiában 8,40, raffined in cases 10,90, Credit Balances of oil City 10,78. Zsir. Vestern Steam 9,45 Rohe testvérek 9,60. — On 37,15—37,60 Réz 19,25—20,00.

EGYETÉRTÉS.

Szeptember hó 1-ével új előfizetést nyitunk az Egyetértésre. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejár, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minden előfizetőnk teljesen díjtalanul kapja a magyar család számára kiváló gonddal szerkesztett „Magyar Szalon” című folyóiratot.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra	2 kor. 40 fill.
Negyedevre	7 kor. — fill.
Félévre	14 kor. — fill.
Egész évre	28 kor. — fill.

A fürdő- és nyaraló-évszak alatt a lapot előfizetőinknek bárhova pontosan elküldjük, ha a címváltozást kiadóhatalunkban idejekorán bejelentik. Ebben az esetben sziveskedjenek mindig legutolsó lakhelyük címet is közölni.

Mozgó képek.

A szénkuli.

A szénkirály: Jöjjön be az a fiatal ember.

A szénkuli (alázatosan): Alásszolgája. Hallottam, hogy becses üzletében szénkihordói állás van üresedésben, alázattal bátor vagyok tehát szolgálataimat följánlani.

A szénkirály: Jajaj . . . uraságod igen finom . . . Jajaj uraságod úgy beszél, mintha magyar hitelek árulna. A szénnél nem lehet így beszélni. A szén most egy ur, egy zsarnok, mint az a Danubius, vagy hogy hívják azt a czeget, aki Rómát föllegette.

A szénkuli: Kérem . . .

A szénkirály: Az arcza elég intelligens, de azért majd egy kis próbát megreszkírozok. A szén az egy élite-branche, ott nem lehet fusereket használni. Mi volt Ön ezelőtt?

A szénkuli: Számstantanító, fizetőpinczér, vegytanár, urkocsis . . .

A szénkirály: Talán . . . talán alkalmas lesz uraságod. Mi egy zsák szén?

A szénkuli: Egy zsák szén: darócba burkolt, ólommal plombírozott illuzió, amely, ha fölelem: semmi, ha leteszem: egy forint nyolczva krajczár.

A szénkirály: Helyes. Mennyi száz kiló szén?

A szénkuli: Száz kiló szén, az egy számárság, száz kiló szén, az egy lehetlenség, mert száz kiló szén nincs. Van hatvan kiló szén, van negyven kiló szén és van harmincz kiló szén, de száz kiló szén nincs.

A szénkirály: Miből áll egy ötven kilós zsák szén?

A szénkuli: Egy ötven kilós zsák szén áll: zsákból, ólomból, madzagból, harmincz kiló csalódásból és husz kiló szénből.

A szénkirály: Irjon le egy szénszállítást.

A szénkuli: Bejön egy nagysága az üzletbe. Az arczán meglátszik, hogy amikor a legmelegebb volt, Velenczében nyaralt, mert ott olyankor a legolcsóbb. Sirva befolyamodik némi szénért, mert otthon fázni és éhezni fognak a gyermekek és a férjét ki fogja lenni a hideg. Főnök ur fagyos arczczal fogja mondani: Nagysága, mik a garancziák? Akkor a nagysága fogja mondani: A férjem biztosítva van ötezer koronára, a kötvényt ideadom, a lányom kap huszéves korában nyolcz ezer korona hozományt, a kötvényt ideadom . . .

A szénkirály: Elég . . . elég . . . látom már, hogy tudja. Mit iszik a szén?

A szénkuli: A szén vizet iszik. A szén kap vizet a boltban, a szén kap vizet az uton és a szén kapja az utolsó vizet a lakás előtt. Ha egy nagysága meglátja és kérdi: miért iszik a szén, akkor sajnálni kell a nagyságát és mondani kell: a szén azért iszik, mert egy józan szén nem bolond, hogy égen.

A szénkirály: Hogy kell szállítani a szenet?

A szénkuli: A szénnel meg kell jelenni a konyhában. Erre a pénz a homlokra lesz ragasztva, mint amikor Banda Marci huzza: Csak egy kis lány van a világon! Ezután a zsák bele lesz ürítve a ládába. A fele emlékül meg lesz tartva.

A szénkirály: Nagyon jó. Mennyi jár vissza egy ötkoronásból, ha egy zsák szén egy forint kilenczven?

A szénkuli: Tiz krajczár.

A szénkirály: Mi vagyok én?

A szénkuli: Nem tudom.

A szénkirály: Megmondom, mert eddig nagyon értelmesnek mutatkozott. Én vagyok egy ur, egy zsarnok, egy Danubius, aki fölgyújtotta Rómát. Mindenki más kutya. Mi vagyok én?

A szénkuli: Egy zsarnok, egy Danubius, aki fölgyújtotta Rómát, hogy minden éghető elégjen és egyedül nála kelljen beszerezni a plombírozott, hatóságilag ellenőrizett teljes sulyu szenet.

A szénkirály: On szerződötve van.

Ray.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Felfüggesztett aljegyző. Balla Aladár III. aljegyzőt Erődsy Sándor főjegyző, akit a belügyminiszter 24-én felfüggesztett, egy hónappal előzőleg keltezett fegyelmi határozattal állásától felfüggesztette és tőle hivatalát átvette. Érdekes, hogy pár nappal ezelőtt maga Erődsy tett előterjesztést Ugron főispánnál, hogy Balla a felfüggesztett Jeney aljegyző helyére helyettesíttessék. — Marosvásárhelyt azt hiszik, hogy Erődsy Sándor főjegyző, alispánhelyettes Balla Aladár aljegyzőt szabálytalan utiszámlák miatt azért felfüggesztette fel, hogy Erődsy, kit Andrassy belügyminiszter felfüggesztett, ne legyen a központi tisztikarból kivel helyettesíteni. Erődsy Sándor felfüggesztésére vonatkozó tendeletet holnap kellene végrehajtani.

A bajai bank főnyereménye.

— Elfogták a főkönyvelőt. —

Budapest, augusztus 28.

A bajai bank főnyereménye körül kifejlődött botrány ma szenzációs fordulathoz ért: a vizsgálóbíró letartóztatta Wagner Sándort, a bajai bank könyvelőjét, mert a vizsgálat beigazolta, hogy hamisítás történt.

Az előzmények.

A szinte páratlanul álló eset előzményei eléggé ismeretesek. A bajai kereskedelmi bank 1906. márczius havában a részvényesek tudomására hozta, hogy az intézet megnyerte a jelzálog-sorsjegy milliós főnyereményét. A kijelentésre nagy kavardás támadt, mert a huzás már decemberben megvolt és az igazgatóság titkolózása gyanusnak tetszett. Különösen azok lármáztak, akik időközben tudtak részvényeiken és ilyenformán elestek attól az osztaléktól, amely a nyereményből rájuk esett volna. A bank igazgatósága akkor azzal ütötte el a dolgot, hogy a főnyeremény elkerülte az ellenőrző hivatalnok figyelmét és csak most, egy véletlen folytán tudták meg a szerencsés valót. A magukat kijátszóknak hitt részvényesek egy darabig lármáztak, a bank azonban ennek dacára rendkívüli közgyűlésen fölcsztotta a milliót. Néhány hangos embert úgy némitottak el, hogy visszadták nekik az összevásárolt részvényeket, a többi, legtöbbször szegény ember, elcsitult magától.

A botrány egy darabig még kísértett a lapokban, azután elült. Hirtelen azonban ujult erővel tört ki. Április elején egy bajai kertész, Eckert Antal azzal állott elő, hogy a főnyereményt tulajdonképpen ő nyerte s ezt tőle úgy vette el a bank, család módján. Az előzményei ennek a dolognak a következők voltak.

Novemberben havi részletfizetésre egy konvertált jelzálog-sorsjegyet vásárolt a banknál. A megvett sorsjegyről Eckert részletet kapott, amelyen rajta volt a sorsjegy száma is, amelyre rávezették a havi részletfizetéseket. Néhány részlet lefizetése után Eckert pénzhez jutott és egy összegben kifizette a sorsjegy árát. Később szüksége volt pénzre, újra bevitte tehát a sorsjegyet és lombardoztatta, azaz az értékpapírosra kölcsönt vett föl. Erről újra szabályszerű írást adott a bank, amelyen rajta volt az elzálogosított sorsjegy száma.

Január elején a bank bekérte Eckertől a lefétjegyét, mert — amint mondták — szükséges a revidáláshoz. Néhány nap múlva a kertész visszakapott egy új ívet, ami fölkellette gyanúját, fölkereste az igazgatót és megkérdezte, mi történt régi részletivel. Az igazgató fölvilágosította, hogy régi szokás, hogy év végén kicserélik a részleteket. A kertész akkor megnyugodva távozott a bankból és csak később tudta meg, hogy a bank meglátta a főnyereményt és a szerencsés szám 2219/40 volt. Eckert ekkor visszaemlékezett, hogy ez az ő száma. Sietve elővette letéti ívét és megdöbbenve tapasztalta, hogy azon 2219/41 szám szerepel.

A vizsgálat megindul.

A fölfedezés után Eckert Antal fölött a fővárosba és fölkereste dr. Forró Félix fővárosi ügyvédet, aki fele nevében a bajai elsőfoku iparhatóságnál vizsgálatot kért a bank ellen. Ezt akkor elsőnek az Egyetértés írta meg.

Az elsőfoku iparhatóság be sem fejezhette a vizsgálatot, amikor már beleavatkozott a királyi ügyészség. A vizsgálat folyamán ugyanis megállapították, hogy Eckert neve mellett törlesztések láthatók a főkönyvben. Ugyanakkor kiderült, hogy a részletekről szóló könyvben is törlesztés van, egy másik könyvben pedig, ahová szintén beírták Eckert sorsjegyének számát, nagy tintafoltok ejtettek, végül pedig a részletek könyv utolsó lapjait kitépték. A bank igazgatói és tisztviselői akkor azt vallották, hogy nem tudnak szabálytalanságról, mire Winkler királyi ügyész végzést hozott, amely szerint a további eljárásról bizonyíték hiánya miatt eredmény nem várható. Az ügyész határozata ellen

dr. Forró Félix, a szakértői véleményre hivatkozva, föllebbezést jelentett be.

A királyi ügyészség ezen az alapon kénytelen volt folytatni a vizsgálatot és lefoglalta a bank három könyvét, fölküldvén azokat megvizsgálás céljából az országos kémiai intézetbe. Itt kloroformmal megtisztították a bajai bank részletkönyvét és megállapították, hogy azon a helyen, ahol Wagner Janka és Kovács István voltak beírva, eredetileg Eckert Antal és Eckert Antalné, született Kollár Mária nevel szerepeltek.

Graetz György fényképésszel a kémiai intézet fotográfiákat készítettett a hamisított könyvről. Lefényképezték a főkönyv kitéptett 49. számú oldalát is, ahol a részletkönyvvel megegyezőleg hasonló módon voltak kicserélve az adatok. A kémiai vizsgálat a részletekről szóló nyugtákönyvben is fölfedezte az Eckert kárára elkövetett hamisítást.

Wagner letartóztatják.

Miután kétséget kizárólag beigazolódott, hogy hamisítás történt, tegnap délután kiszállt Baján Aczel királyi ügyész és Széll vizsgálóbíró-helyettes és a törvényszéki épületből elküldték Wagnerért. A hatóság kiküldötte azzal tért vissza, hogy Wagner Budapesten van a védőügyvédjénél és valószínűleg este fog visszatérni. A vizsgálóbíró nyomban intézkedett, hogy Wagnert megérkezése után azonnal eléje vezessék, Wagner azonban az esti vonattal nem jött. Kevéssel azután jelentették, hogy Wagner hajón érkezett és már lakásán van. Dr. Molnár rendőrfőkapitány erre azt az utasítást kapta, hogy Wagnert állítsa elő.

A kapott utasítás következtében a főkapitány egy rendőrbiztossal megjelent Wagner lakásán. A könyvelő a hatósági emberek láttára halotthalvány lett és vértelen ajakkal dadogta:

— Nem vagyok hamisító. Végzetes tévedés történt.

A főkapitány rábeszélésére követte a rendőrtisztet a vizsgálóbíró elé, aki kihirdette előtte, hogy előzetes letartóztatásba helyezi. Wagner tiltakozott a végzés ellen és ügyvédje útján föllebbezést nyújtott be a vádtanácsához. A letartóztatással egyidőben Wagner lakásán házkutatást tartottak és állítólag bűnjelre akadtak. A letartóztatott Wagnert éjszakára a bajai törvényszéken tartották és ma délután átkísérték a szabadkai ügyészség börtönébe.

A bajai főkapitány a letartóztatásról.

Dr. Molnár Miklós, Baja város rendőrfőkapitánya a következőket mondotta el a letartóztatásról:

— Tegnap este az itteni vizsgálóbíró elé vezettük Wagner Sándor bankkönyvelőt, aki csak néhány órával ezelőtt érkezett meg Budapestről. A vizsgálóbíró kihirdette előtte a szabadkai törvényszék vizsgálóbírójának a határozatát, amely elrendeli előzetes letartóztatását.

— Wagnert, aki egyre hangoztatta ártatlanságát, ma reggel hét órakor vasuton Szabadkára szállították.

— Itten azalatt házkutatásokat tartottak a Bajai Kereskedelmi és Iparbank helyiségeiben, valamint Wagner lakásán. A házkutatások alkalmával kevés bűnjellet találtak, de csaknem mindegyik terhelő a vádlottra nézve.

— Ebben a pillanatban Wagnert Szabadkán vallatják. Az eredményről ez ideig még nem kaptam értesítést. Annyit tudok, hogy keresztkérdéseket intéztek hozzája és hogy ő még mindig állhatatosan tagad.

— Mindenestre be kell várnunk türelemmel a vizsgálat végét. Én azt hiszem, hogy nagy meglepetések várhatók még ebben az ügyben. Wagner nem cselekedhetett a maga jószántából és elhatározásából, hanem valószínűleg fontos személyiségek álltak a háta megett. Ezt lehet következtetni az eddig megejtett kutatások eredményeiből.

A hangulat Baján.

Wagner letartóztatása izgatottságot keltett Baján. Beszélik, hogy ebben az ügyben még néhány letartóztatás várható s aggodalommal találgatják, meguszsza-e a bank ezt a katasztrófát. A

Bajai Kereskedelmi-bankot ugyanis a bukás veszedelme fenyegeti. A pénzüzetek részvényeit ezelőtt 650—700 koronával jegyezték. A milliós főnyeremény hírére a részvények árfolyama fölcszkött ezerkétszázra, most pedig leeseit ötszázra.

Dr. Forró Félix tegnap Baján tartózkodott és ma reggel Szabadkára utazott. Budapesti irodájából ma este utánaküldöttek néhány december 28-iki napilapot, amelyekben már akkor meg volt írva, hogy a jelzálog-sorsjegy milliós főnyereményét a Bajai Kereskedelmi-bank ütötte meg. Ezzel Eckert ügyvédje igazolni akarja, hogy a bajai banknak december 28-án már tudnia kellett a szerencséről és így nem állhat meg a banknak az a védekezése, hogy a főnyeremény elkerülte figyelmét.

Baján ma azt hiszik, hogy a hamisítást Wagner a saját szakállára követte el s erről más nem tudott. Ennek azonban annyi minden ellene szól, hogy ez a föltevés aligha bizonyul helyesnek. A főkapitány nyilatkozata is azt sejteti, hogy ebben az ügyben még szenzációs fordulatok várhatók.

UJDONSÁGOK.

Kész! Tűz!!

Ez a két patlogó, rövid szócska hangzott fel tegnap egy erdélyi oláh falu nagy utcáján és utána huszonhét halálra vált ember fordult meg a sarkán a saját tengelye körül, hogy hangtalanul, véresen elvágódjék az édes anyaföldön.

Nem tudom, hogyan történt ez a szörnyűség. Vajjon csakugyan a falusi kurátor zsiros kalapja, avagy pedig a kapadohányra töltött makrapipája volt a bünszerző, — nem tudom. De nem is kutatom. Aminthogy a tiszturak pezsgőjét sem akarom fölemlegetni, amiről a hírlapi tudósítások szólnak. Rám csak maga a tény tartozik, hogy tömegmészárlás történt és kérdem, hogy kik a gyilkosok.

A kérdés nem találós mese, hiszen a feleletet megadják rá az újságok hasábos cikkei. Katonák ölte föllebbvalóik egyenes parancsára. Ők pedig lenn úgy, hidegen, habozás nélkül, ahogyan a mesterségükre be vannak dresszírozva. Az ügynek szinte olyanforma színe van, mintha azok a honvédtiszt urak meg akarták volna vizsgáztatni az embereiket béke idején a komoly munkából, amikor a dolog igazán vérbe megy.

Hát a vizsga fényesen bevált, azokat a fübe harapott szerencsétlen oláhokat pedig nyugodtan elföldelhetik. Elvégre egy pár olyan ágról szakadt szegény mőcczal csak fölér annak a konstataciója, hogy a honvédség méltó kiegészítő része a közös hadseregnek. Pompásan lő a tömegre és szurony-rohamban is megállja a helyét.

Valami titkos benső kényszer szorít, hogy megmondjam őszintén a véleményemet, bárha most nem népszerű és nem hazafias dolog pártul fogni az oláht.

Hát pedig én nem hiszem, hogy ezt a véres összeütközést azok a gubás rómaiak okozták volna. Az lehet ugyanis, hogy Lukácsiu és Vajda urak előtt nincsen tekintélye a magyarállameszmének. De van a katonának meg a zsandárnak az agyonpópázott, szegény mőcczparasztnál. Keresztet vet, ha látja is a tollbokrétás csendőrkalapot, meg a manlichert és messzire elkerüli még a tájkát is a katoná mundérnak. Más valami történhetett ott Pánádon, a tisztí étkezde körül, mint amit eddig tudunk. De ki fog majd derülni, hogy mi, mert ki kell derülnie. Ki bizony. Nem élünk Irkutczk tájkán és a m. kir. honvéd nem uralkozák.

Nem akarok itt antimilitarista jeremiádot elsimni, mert a téma, bármennyire csábit, nagyon is elcsépl. De annyit mégis csak ki kell szólnom, hogy háborog bennem a tehetetlen harag. Nekem, az adófizető polgárnak, aki a katonának, sőt a tiszt urnak is egzisztenciát adok, ha az életremetörnek, elsőb a menekülésre kell gondolnom s csak aztán szabad fegyverrel kelnem a testi épségem védelmére, ha

már a menekülésnek minden útja-módja el van előlem zárva. De még így is nagyon kétséges, hogy nem huzzák e rám a paragrafust azért, mert nem engedtem magam agyonveretni. Ellenben a katona, az gyilkolhat szabadon egy görbe tekintetért, sőt egy föltett zsiros kalap miatt is.

Hát nem kész humor ez? Kacagni tudnék rajta, ha nem tudnám, hogy Pánádon három ember hallgat mélységesen és nem hallja huszonnégy társának fájdalmas seblázás nyöszörgését.

(-vay.)

Napirend. Napjár. Csütörtök, augusztus 29. — Római katolikus: János fejv. — Protestáns: János fejv. — Görög-ortodox: augusztus 18. Dioméd. — Zsidó: Elul 19. — A nap két: reggel 6 óra 18 perczkor, nyugszik: este 6 óra 47 perczkor. — A hold két: est 10 óra 5 perczkor, nyugszik: délelőtt 11 óra 48 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. — A budapesti lövésnyek nyári meetingjének kezdik napja, kezdődik délután 8 órakor. — Luxuslovásár a Tattersalban. — A Nemzeti Szalon nyári kiállítás nyitva 9 órától est 8 óráig. Belépőj 1 korona. — Állandó-kiállítás a Kőnyves Kálmán-múzeum nyitva egész nap. Belépődíj nincsen. — Az Uránia Képtéri szalonja nyitva délelőtt 9-től est 8-ig. Belépődíj 20 fillér. — A Magyar Nemzeti Múzeum átátára nyitva délelőtt 9 órától délután 2 óráig. — A Szépművészeti múzeum nyitva délelőtt 10 órától 2 óráig. — A Fővárosi Múzeum zárva. — A Földtani Múzeum nyitva délelőtt 10-12-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva délelőtt 10-12-ig. — A Széchényi Múzeum nyitva délelőtt 10-12-ig. — Történelmi Arcképcsarnok zárva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A m. kir. orsz. levéltár oklevélkiállítása nyitva 9-2-ig. — A Techn. Iparmúzeum és könyvtára nyitva 9-1-ig.

— **Személyi hír.** *Borghese* herceg, a peking-párisi automobil-verseny győztese, legközelebb Magyarországra jön. A herceg nővérét, *Hoyos* grófnót látogatja meg, akinek Békésmegyében, Körösladány mellett birtoka van. — *Alexandrovic* Mihály orosz nagyherceg, valamint *Anna Alexandrovna* Olga nagyhercegnő és férje *Péter oldenburgi herceg Edvard* angol király látogatására Marienbadba utaztak. — *Damjanich* János aradi vértanu özvegye, özv. *Damjanich* jánosné ma a vidék megmentésére Vajdahunyadra érkezett. A pályaudvaron Latinák főmérnökkel élén Vajdahunyad egész intelligenciája fogadta az özvegyet s számos virágcsokrot nyújtottak át neki, miket meghatva köszönt meg.

— **A román királyi pár Budapesten.** Károly román király és neje tegnap reggel hét óra 50 perczkor a predeáli gyorsvonattal saját udvari vonatán Budapestre érkezett. Károly király kíséretével a keleti pályaudvar udvari várótermében megreggelizett, a királyné pedig benmaradt kocsiában. Reggeli után a király szárnysegéde kíséretében a Baross-téren tett sétát. A királyi pár fogadására a keleti pályaudvaron megjelentek *Geduly* Gyula máv. igazgató, *Tolnay* Kornél jobbpárti üzletvezető és *Boczán* Elemér állomásfőnök. A királyi pár kíséretével 9 óra 30 perczkor a bécsi gyorsvonattal tovább utazott.

— **A spanyol királyi pár Párisban.** A „Figaro” jelentése szerint a spanyol királyi pár bécsi útja közben néhány napig Párisban fog tartózkodni.

— **A német császár balesete.** Hannoverben a ma megtartott diszszemlén a német császárt könnyű baleset érte. A veteránok üdvözlésénél a császár lova elcsuszott és a császár leesett a lóról. A császárnak azonban nem történt semmi baja, azonnal talpra állt és egy másik lóra ült fel, mire a szemlélt tovább folytatta. Berlinből a császár hannoveri balesetéről jelentik, hogy mikor a felázott talajon a ló elcsuszott, a császár kiugrott a nyeregből és nem esett el, csak a marsall botját ejtette a földre. Környezete felemelte a botot és átnyújtotta a császárnak, aki hamarosan másik lóra ült és folytatta a szemlélt. Csak alig néhányan vették észre a balesetet.

— **A Szilágyi- emléksobor.** A képviselőház elnöki hivatala ezután újból felkéri az országgyűlési képviselőket, akik Bácsmege meghívása következtében a Szilágyi Dezső- emléksobornak szeptember hó 8-án Bácsmege Szilágyi nevű telepés községében történő leleplezési ünnepélyén résztvenni kívánnak, valamint akik szeptember 15-én a pusztaszeri Árpád-ünnepélyen résztvenni óhajtanak, hogy ez elhatározásukat legkésőbb szeptember hó 5-éig a Ház elnöki hivatalában bejelenteni sziveskedjenek.

— **A nagybeteg Lueger.** Lueger bécsi polgármester állapotának javulásáról ma is tudósítás érkezik Bécsből. De azért látogatókat ma sem fogadhatott.

— **A fekete-himlő Bécsben.** Két nap óta csökkent Bécsben a fekete-himlő eseteinek száma. Ma estig újabb megbetegedés nem fordult elő.

— **Ferdinánd fejedelem jubileuma.** Ferdinánd bolgár fejedelem uralkodásának husz éves jubileumát ma ünnepelték Szófiában. Az ünnepnek katonai jellege volt és a program szerint reggel félhat órakor harminczegy ágyulövessel kezdődött. Hét órakor ünnepi istentisztelet tartottak a szófiai tábor sátorkápolnájában s az istentiszteleten résztvett a fejedelem, a fejedelem családja, a diplomáciai kar, a miniszter, a főpapok, a tábornokok és nagy számu meghívott vendégsereg. Az istentisztelet után a csapatok elvonultak a fejedelem előtt. A katonai parádé előtt a fejedelem átvette a hadügyminisztertől a katonai emlékérmét és meghatóttan köszönte meg azt. Azután egy szépen feldiszipelt csarnokban az üdvözlőket vette át a fejedelem, majd a romániai diplomáciai ügyvivő átadta a román király kéziratát, melyben sok szerencsét kíván a fejedelemnek. Majd a szerb ügyvivő adta át királyának üdvözlését s utána a többi diplomaták következtek. Az üdvözlőket átvétele után a tartományi előjárók és az egyes városok polgármesterei tisztelegtek a fejedelem előtt. Délután nagy néptünnepély volt.

A ma reggel közzé tett fejedelmi manifestumot a lakosság nagy tetszéssel fogadta. A fejedelem párhuzamot von a múlt és a jelen között és kijelenti, hogy az elért sikerek főleg a nép csodálatára méltó képességeinek köszönhetőek. Felszólítja az ifjabb generációt, folytassa a megkezdett munkát és vezettesse magát a legutóbbi generációk hazaszeretettől, amelyek kellően értékelték a szabadságot és az ország felszabadítására hozott áldozatokat gyümölcsözőkké tették. A fejedelmet a lakosság hódolata igen megörvendeztette.

Királyunk Ferdinánd fejedelemhez jubileuma alkalmából a következő táviratot intézte:

A mai, Bulgária történetében olyan nevezetes napon, amidőn királyi Felsőged meglepéssel tekinthet vissza országának békés fejlődésben olyan gazdag legutóbbi 20 esztendejére, fogadja ugy személyére, mint országának további fejlődésére nézve szívből jövő szerencsekívánóságaimat.

Ferencz József.

A fejedelemnek egy 664 nyolczadossal terjedelmű könyvet is át nyújtottak, amely különböző minisztériumoknak husz éves tevékenységéről szól. A könyv elején a minisztertanács által megszövegezett előszó van, amelyben hódolatukat fejezik ki a fejedelem iránt és kiemelik, hogy az állam mostani fejlettségét csak Ferdinánd fejedelemnek köszönheti. Szerbiát a jubileumi ünnepségeken Simics szófia diplomáciai ügyvivő képviselte, Péter szerb király pedig külön katonai kirendeltséggel képviselte magát, amely kirendeltséget a a morvai hadtest parancsnoka, Solarovics Leonidas tábornok vezette. Törökország az ünnepségeken nem képviseltette magát.

Cettinjében a jubileum alkalmából ma reggel a székesegyházban a fejedelem, a kormány és az idegen diplomaták jelenlétében ünnepi istentisztelet volt. Utána fogadás a bolgár diplomáciai ügyvivőségben, amelyen a trónörökös személyesen jelent meg. Az ügyvivőség előtt egy katonai zenekar a bolgár himnuszt játszotta. Nikita fejedelem és a trónörökös üdvözlő táviratokat intéztek a bolgár fejedelemhez, amelyben testvéri rokonszenvekről biztosították.

Belgrádban a bolgár fejedelem jubileuma alkalmából az itteni székesegyházban ünnepi istentisztelet volt, amelyen a bolgár diplomáciai ügyvivőség, Popovics első szárnysegéd a király képviselőjében, a külügyminiszter képviselője és nagy számu előkelő közönség volt jelen. Az istentisztelet után a bolgár ügyvivőségben fogadás volt.

Bécsben, a bolgár fejedelem uralkodási jubileuma alkalmából délben a fényesen kivilágított orosz templomban ünnepi istentisztelet volt, amelyen Sarafow bolgár diplomáciai ügyvivő a diplomáciai ügyvivőség tagjaival, a közös külügyminisztérium képviselőjében Müller osztályfőnök, báró Gagern követ és az orosz nagykövetség képviselői voltak jelen. Istentisztelet után Sarafow a megjelentek üdvözlőit fogadta.

— **Erzsébet királynő halálának évfordulója.** Felejthetetlen emlékü *Erzsébet* királynénk halálának évfordulója alkalmából szeptember 10-én, kedden ünnepes gyászistentisztelet lesz a budapesti koronázó Mátyástemplomban. A királyné emlékeztérére elrendelt iskolai ünnepségeket november 19-én, Erzsébet napján tartják meg.

— **Japán hadihajók Fiume előtt.** Beavatott helyen szerzett értesítés szerint Lacroma hadiyacht vasárnap gróf Montecuccoli Rudolf tengernagy, a tengerészparancsnok rendelkezésére Fiuméba érkezik, hogy a japán hadihajókat fogadja.

— **„A Hír.”** Ma reggel megszaporodott a fővárosban megjelenő napilapok száma. Ma reggel jelent meg ugyanis modern és elegáns formában a legfiatalabb napilap *A Hír*. Első tekintetre már meglepő a csinnal és izléssel megcsinált lap tipografiája és meglepőedéstünk fokozódik, amikor lapozva az újságban konstatáljuk, hogy *A Hír* tartalmilag is a legújabb kor nivóján álló friss, eleven, tartalmas újság. Az első számban *Kossuth* Ferenczről, *Justh* Gyulától és *Rakovszky* Istvántól találunk érdekes interjúkat és ezeken kívül egy csomó ügyes riportot és pompásan megírt cikket. *A Hír* redakciója az újságírógárda fiatal és lelkes tagjaiból toborzódik, akiknek az élén *Braun* Sándor, a magyar újságírás kiválósága áll. Szeretettel üdvözljük pályafutása elején a negyvennyolczas eszméknek ezt a fiatal bajnokát és kívánjuk, hogy kemény vitésége hasznára legyen az ügynek, amelyért együtt küzdünk.

— **Nyári Bnői esküvője.** A soproni székesegyházban ma délben volt *Nyári* Rudi esküvője *Festetic* Vilma grófnővel. Páder Rezső prépost végezte az egyházi szertartást és a fiatal párhoz intézett beszédében isten áldását kérte rájuk. Az esküvő óráját titokban tartották ugyan, a templom mégis megtelt előkelő hölgyközönséggel. A polgári esküvő tudvalevőleg már hónapok előtt megvolt. Tanuként a *Nyári* Rudi bandájának két tagja szerepelt.

— **Az egyetem új rektora.** A budapesti tudományegyetem új Rektor Magnifikusa, dr. *Török* Aurél bölcsészeti kar nyilvános rendes tanár, az új iskolai év első napján, szeptember elsején foglalja el hivatalát a központi egyetemen. Előző napon azonban átveszi méltósága jelvényeit, az egyetem vagyonát és leltárát elődjétől, *Ajtai* K. Sándor udvari tanácsos, prorektortól. Az új rektor ünnepes beiktatása szeptember 15-én, vasárnap lesz.

— **Horrát pókhenység.** Az „Agrar Tagblatt” közli: Zágrábban a déli vasuti állomás vendéglőjében két zágrábi helyőrségi tiszt magyarul beszélgetett. A közelükben egy asztalnál ülő férfi figyelmeztette erre Kópf vendéglőst, aki azt válaszolta, hogy a vendégek beszélhetnek, amilyen nyelven akarnak. Az illető férfi szó nélkül arculvágta a vendéglőst. Több vendég odaugrott és kituszkolta a rabiátus támadót, akinek nevét nem tudják. Az esetnek folytatása lesz a törvényszék előtt.

— **A legszomorubb évforduló.** A legszomorubb évforduló dátumához jutottunk a holnapi nappal: független különálló Magyarország sarkkövéhez. Holnap lesz háromszázhetvenkilenc éve, hogy a mohácsi sikon a török áradat elsöpörte a magyar seregeket s ezzel évszázados szolgaságra hajtotta Árpád népét. Mohács óta hol a török, hol a német igáját viseli az ország, nincs önálló magyar királyság, nincs független magyar hadsereg. Idegen ország gyarmata lettünk, idegen vér foglalta el az Árpádok trónját s a magyar állam szuverenitása, amelyik még közvetlenül a mohácsi vész előtt Mátyás alatt egy utolsó, jobogó világosságban tűndökölt, szétöregedett darabokban vár valami csodára, amelyik összeforraszsa. Vajjon meddig kell még várni erre a csodára? . . .

— **Montignoso grófnő sorsa.** Amíg egy részről demantálják a hirt, hogy *Vilmos* német császár titokban látogatást tett volna a szász királynál, addig más oldalról ezt a látogatást pozitív ténynek mondják és összefüggésbe hozzák *Montignoso* grófnő sorsával. Eszerint *Montignoso* grófnő a közeli napokban találkozni fog a szász király képviselőjével. El vagyunk készülve rá, hogy ezt a távirati hirt is félhivatalosan demantálni fogják

— **A pánádi eset.** Tegnap számunkban megírtuk, hogy ellenőrizhetetlen hírek szerint Pánád külterületi községben a honvédek összetűztek a lakossággal és ennek az összecsapásnak számos halottja és sebesültje van. A tegnapi jelentés szerint az összetűzést egy honvédszázados idézte elő, aki minden indok nélkül a népre uszította a katonákat. Ma már módosult az eset. Biztos hír ugyan még ma sincs, mert a honvédelmi minisztérium a délutáni órákig semmiféle hivatalos értesítést nem kapott és a kolozsvári honvédparancsnokság is csak annyit árult el, hogy az összetűzés helyére hadbíró ment, de annyit már tudunk, hogy az összetűzés egy oláh tanító miatt történt. A hadgyakorlatra induló csapat ezredesét Pánádon egy oláh tanító szóval megsértette. A tisztek megfenyítették a tanítót, aki erre fellázította a népet. Az oláh parasztok doronggal és kövekkel megtámadták a tiszti étkezdét, amire az ezredes riadót fuvattott. Az elősiető katonák a nép közé lőttek és két embert megöltek, tizenhatot veszedelmesen, többet megsebesítettek. Más oldalról pedig azt jelentik, hogy Pánád községben katonai vérengzés nem történt, mindössze nagyobb fajta verekedés, amelyet egy parasztember idézett elő, aki beakarván menni a tiszti étkezdébe, az őrral összetűzött. Vértünetről, mérszálásról és szuronyrohamról szó sincsen. A verekedés közben egy ember sebesült meg súlyosan és néhány könnyebben.

— **Tizenöt élet.** Lübeckből jelentik, hogy a Prima nevű gőzös kapitánya Helsingsfors és Reval között tizenöt katonai személyt megmentett a vízbefulástól.

— **A székesfehérvári sztrájk.** Tegnap számunkban megírtuk, hogy Handler Gyula szociáldemokrata párttitkár kitiltása miatt a székesfehérvári munkások kimondták az általános sztrájkot. A mai nap igazolta, hogy az általános sztrájkot nem tudják keresztülvinni. A villanytelep munkásai dolgoznak, a betűszedők is és az egész riadalmat néhány kereskedősegéd csinálja. Leginkább a pinczerek sztrájkolnak s ma reggel az egyik kávéházban meg is vertek egy öreg pinczért, amiért dolgozott. A Felmayer-gyárból és a vasúti gépgyárból senki sem csatlakozott a sztrájkolókhoz és az építőiparosok sem a Handler-eset miatt sztrájkolnak, hanem régebben sztrájkban vannak. A város nyugodt, a kirendelt katonaságnak nem akad dolga. Éjjel jelentik: A Handler szociálista párttitkár kitiltása miatt kitűtött sztrájk még mindig tart. Ma délután a sztrájkoló pinczerek behatoltak több kávéházba és étterembe és ott dolgozó társaikat felszólították a munka abbahagyására. Radó Mór, az Elite kávéház tulajdonosa revolvert szegzett a pinczereknek és úgy kényszerítette a helység elhagyására. A rendőrség ennek következtében ma délután elhatározta, hogy a sztrájknyitást — mivel a sztrájkolók folytonosan zavarognak — feloszlatja. A feloszlatást holnap reggel fogják foganatosítani. — A pinczerek közül a rendőrség Spitzer Vilmost és Schwartz Móriczot tartóztatta le. Gróf Andrásy Gyula belügyminiszter táviratilag megengedte, hogy a zavarok megelőzése céljából katonaságon kívül csendőrségséget is vehessenek igénybe, úgy, hogy ma éjjel már csendőr őrszolgák is fognak czirkálni a városban. Handler nevében László Jenő budapesti ügyvéd, a szociálista párt ügyésze ma nyújtotta be a felebezést a rendőrség kitiltó ítélete ellen. A városi tanács nem ma, hanem csak pénteken tartandó rendes tanácsülésen fogja a felebezést elintézni.

Ma délután izgatottabb volt a hangulat. A rendőrségnek ugyanis tudomására jutott, hogy a sztrájkolók este nagyobb tüntetést rendeznek, mire a rendőrség a katonasággal együtt késő estig az utcán czirkált. Estefelé az őrséget visszahívták a kaszárnyába, mire a rendőrségnek a csendőrség segítette a kisebb csoportokban való czirkálást. Az utcákon a sztrájknyitástól hazatérő munkások közül három letartóztatták, mert zsebeik kövekkel volt megrakva. A rendőrség nem adott engedélyt a sztrájknyitásra és azt szükség esetén karhatalommal is feloszlatja.

— **Kiutasított orvos.** A budapesti rendőrség a napokban egy nagystílt, hírhedt szélhámost tett lehetetlenné további működésében, aki hosszú időn keresztül félrevezette Budapest egész tudományos világát. Néhány év előtt egy állítólagos találmányával: a mumifikálás új módszerével szerepelt sokat s egyben visszaélt az orvosi címmel is.

Ez a szélhámós egy Stroján József nevű spalatói borbélylegény, aki mindenütt orvosnak adta ki magát, neve elé odaillesztette a „doktor” címet és mindaddig háborítatlanul űzte szélhámosságait, míg a rendőrség le nem leplezte. Egelőre a rendőrség nem tehetett mást, mint hogy kiutasította ezt az embert az országból, de egészen bizonyos az is, hogy Stroján nemcsak nálunk, hanem az egész világon, amerre csak járt, a szélhámóságoknak egész sorozatát követte el.

A rendőrségnél megállapították, hogy Stroján, aki jelenleg 42 esztendő, Spalatóban született és foglalkozására nézve borbélylegény. Még Dalmáciában támadt az az ideája, hogy felcsap orvosnak és mint orvos végigutazza az egész földet.

Először Tangerbe került, ahol nemsokára állomásorvos lett.

Innen Pretóriába ment.

Állítólag Pretóriában, amikor Ferencz Ferdinánd trónörökös földközi útján volt, Stroján a trónörökösöt is gyógykezelte.

Stroján ezt a dolgot a következőképpen adja elő:

— Pretóriában történt, hogy bemutattak Ferencz Ferdinánd trónörökösnek. Egy-két nap alatt szoros, mondhatnám intim barátság fejlődött ki közöttünk és a trónörökös többször gyógykezeltettem is. Később, mikor a főherceg elutazott, kénytelen voltam őt utjára elkísérni.

Miután elváltunk egymástól és a főherceg visszatért Bécsbe, egy sajtókezitűg irt levélben köszönte meg nekem, hogy olyan lelkiismeretesen gyógykezeltettem.

Az orosz-japán háború kitörésekor Stroján — amlint legalább ő állítja — Ázsiába utazott, ahol tevékeny részt vett az orosz-japán háborúban. Onnan került aztán Budapestre.

— **Az a közmondás.** Hogy is mondta csak az egyszerű pap? „Hiveim, hiveim, a poklok tüzében fogtok megégni. Mindig mondtam nektek, hogy legyetek mértékletesek, ne igyatok bort, de mi azért mégis iszunk!” — Akaratlanul is ez jut az ember eszébe, ha Rockefellernek azt a nyilatkozatát olvassuk, hogy ő csakis annak a törekvésének köszönheti megszámlálhatatlan millióit, hogy másokat boldogítson. — Egy clevelandi baptista vasárnapi iskolának Rockefeller az elnöke és ott a minap szónokolt a gyermekek előtt. Azt mondotta nekik, hogy a boldogság egyetlen biztos szere az, ha az ember a mások boldogításán dolgozik és az igazi siker nagy titka, ha az ember lemond a könnyelmű életéről és minden erejével azok javáért fáradozik, akikkel állandóan érintkeznek. — Gyönyörű szavak nagyon, csak egy a baj. Az t. i. hogy éppen Rockefeller az elnöke annak az olaj-trösztnek, amely hamis adatok bevallásával megkárosította az államot és az amerikai bíróság körülbelül 20 millió dollárra büntölte.

— **Újítások a Honvédmenedékházban.** A negyvennyolcas idők harcászainak házában, a külső soroksári-uton fekvő Honvédmenedékházban több nevezetesebb újítás lépett életbe. Es figyelemreméltó, hogy ezeket az újításokat maga a kormány kezdeményezte. Bolgár Ferencz honvédelmi államtitkár rendelkezett a változások dolgában. Első intézkedése az volt, hogy a menedékház parancsnokának rendelkezési jogát és hatáskörét szűkebb határok közé szorította. Ezenkívül tizenkét új ápolót bocsátott az intézet rendelkezésére és ily módon az öreg honvédek több figyelemben, jobb gondozásban részesülhetnek, ami a magaskorú agastyánokra valótlóság áldás. És végül állandó orvosi tisztelet is létesített, melyet augusztus elseje óta dr. Lukács Gyula tölt be. A menedékház épületét különben, amelyben most százötven honvéd lakik, tatarozták. Ezekkel a munkálatokkal október végére elkészülnek. A menedékházban az egészségi viszonyok türethetők, a százötven lakó közül csak hat beteg, akik a helyi kórházban várják állapotuk jobbrafordulását.

— **Lopott arany.** A rudai aranybányában újabban a bányászok között egy banda működik, amely a szabad-aranyat a bányából ellopja. A legutóbbi napokban e banda 80.000 korona értékű szabad-aranyat tüntetett el és értékesített orgazdák segítségével. A nyomozás széles körben folyik s valószínű, hogy rövidesen leleplezik a bandát.

— **A csári pár utazik.** A csári pár szeptember 3-án utazik a finn vizekre. Szeptember 1-én a csár jelen lesz a II. Sándor csár emlékére emelt kápolna beszentelésén, amelyet a gyilkosság helyén építettek. A csári pár yachton utazik Péterhofból Pétervárra, a téli palotában fog meg szállani.

— **Katonai kinevezések és kinevezések.** A király Arlhausen Freund József lovassági tábornokot felmentette bécsi városi parancsnoki állásától és Hoffmann Oszkár vezérőrnagyot, az 52. osztrák landwehr-dandár parancsnokát nevezte ki; németújvári és szabadbatthyányi gróf Batthyány Béla honvédszázadosnak, József főherceg szolgálattevő kamarásának, e szolgálati állása alól való felmentését elrendelte s ez alkalomból megparancsolta, hogy Batthyány grófnak a legfelsőbb megelégedés kifejezése tudtul adassék; a király egyúttal kinevezte márkus- és batizfalvi Máriássy Tivadart a honvédlövességi felügyelőnél beosztott I. osztályú vezérkari százados, a vezérkarnál létszám felett való vezetésével, József főherceg szolgálattevő kamarásává. A király Kalicz Jánost, a zágrábi 25. honvédgyalogezrednél létszám felett vezetett és a 73. honvédgyalogdandár-parancsnokság ideiglenes vezetésével megbízott ezredes, továbbá Cech Józsefet, a nagykanizsai 20. honvédgyalogezrednél létszám felett vezetett és a 74. honvédgyalogdandárparancsnokság ideiglenes vezetésével megbízott ezredes a dandárok parancsnokaivá kinevezte. A király vásárosnaményi Eötvös Sándor szatmári 12. honvédgyalogezredbeli főhadnagynak a cs. és kir. kamarási méltóságot adományozta.

— **Egyházi előléptetések.** A király az egri főkapitánban Begovcsevics Róbert választott püspök, olvasó kanonoknak a nagyprépostságra, zágoni Debrecenti János éneklő kanonoknak az olvasó kanonokságra, Foltin János székesegyházi főesperesnek az éneklő kanonokságra, Szmracsányi Lajos főszentelt püspök, pankotai főesperesnek a székesegyházi főesperességre. Katinszky Gyula, Szent Istvánról nevezett egervári prépostnak a pankotai főesperességre való fokozatos előléptetését jóváhagyta és az eként megtrésedett utolsó mesterkanonokságot Demkó György budapesti egyetemi tanár és tiszteletbeli kanonoknak adományozta.

— **A nemzetközi szociálista kongresszus.** A nemzetközi szociáldemokraták Stuttgartban ülésző kongresszusának leutóbbi tanácskozási rendkívül érdekes volt. Tulajdonképpen két szencációja is volt az ülésnek. Az egyik dr. Kato japán delegátus beszéde, aki elpanaszolta, hogy Japánországban nem engedik meg a szociálista szervezkedést, a másik az a vihar, amelyet Singer elnök okozott a vita bezárására vonatkozó indítvány szavazása dolgában követett eljárásával. Dr. Kato ezt mondta többek közt:

— Én ezen a kongresszuson kétszer vagy háromszor sirtam. Miért sirtam? Mert nagyon izgatott voltam. Ennek pedig az volt az oka, hogy nekünk Japánországban semmi szabadságunk sincs. Nálunk hét év óta tart a szociálista agitáció. Most azt mondják Japánországban, hogy háborunk lesz Amerikával, de én nem hiszem. Japánországban és Kínában sok szegény ember van és nagyon szomorú dolog, hogy a munkásoknak nem szabad szervezkedniük. Ha szakszervezetet csinálnánk, rögtön feloszlatnák és a sajtónkat is letiltanák. Azoktól a japánoktól, akik Amerikába bevándorolnak, nem kellene megtagadni a szakszervezetbe való fölvételt. Kérem az amerikai elvtársakat, vegyék pártfogásukba a bevándorolt japánokat és adjanak nekik helyet a szakszervezetekben.

A beszéd nagy hatást tett a kongresszusra és hosszantartó tapssal fogadták. Most előterjesztette az elnök a tárgyalás berekesztésére vonatkozó indítványt. Nagy többséggel elfogadták. Az elfogadásról szóló elnöki kijelentést az ellenzék irtózatossal fogadta. Egy delegátus az asztalra ugrott és dühösen kiáltott:

— Én tiltakozom Dél-Afrika nevében?

Egy angol a másik asztalra ugrott és két kézzel fenyegette az elnököt. A teremben siketítő lármá volt, s a tombolók száma egyre növekedett. Az elnök ebben a pokoli zajban bejelentette, hogy még tíz szónok van szólásra följegyezve, s ezek beszélni akarnak. Majd oda szolt az angolokhoz.

— Kérem az elvtársakat, viselkedjenek úgy, a hogyan szociáldemokratáknak viselkedniük kell. A kongresszus nagy többséggel elfogadta a javaslatot s a szociáldemokratáknak köteleességek, hogy engedelmeskedjék a többség akaratának.

A gyűlés a legnagyobb izgatottságban folyt tovább, míg az elnök be nem zárta.

— **Patriárkaválasztó kongresszus.** Zágrábból jelentik, hogy október 1-én lesz Karlóczán a patriárkaválasztó szerb egyházi kongresszus.

— **Az Adria Biztosító Társulat titkárának búcsúünnep.** Felemelő búcsúünnepély folyt le ma az Adria Biztosító Társulat magyarországi osztályának hivatalos helyiségeiben. A társulat régi érdekes titkára, Frigyessy Mór, aki előrehaladott kora és megromlott egészsége következtében nyugdíjaztatását kérelmezte, búcsúzott ma a magyarországi osztály tisztviselői karától. Megható, magas színvonalú beszédben vett búcsút Frigyessy az összegyűlt hivatalnokai karától, akiknek különösen azt költötte lelkükre, hogy a társulatnak továbbra is hű és odaadó hivatalnokai és az ujezértitkárnak, Sebestyén Henriknek buzgó munkatársai legyenek. A tisztikar érzelmeit Lenk Sándor titkár tolmácsolta és ékesszóló szavakban adott kifejezést a hivatalnokok mély és őszinte sajnálkozásának, kitűnő barátja és kartársának a hivatalból való távozására felett; híven vázolta azon jelentékeny érdemeket, amelyeket Frigyessy a magyarországi osztály üzletének emelése körül évek hosszú során át szerzett és biztosította őt a hivatalnokok nevében, hogy azok mindenkor szeretettel és tisztelettel fognak rá visszaemlékezni. Frigyessy újból is megindultan mondott köszönetet a hivatalnokoknak távozására felett kifejezett és őt felelt megfizető sajnálkozásáért és kijelentette, hogy élte végéig mindenkor hű barátja marad az Adria biztosítónak és magyarországi osztályának.

— **Gyilkoló hadgyakorlat.** A gyászos emlékeztül Bilek megisméltődött ezuttal Karinthiában. Nincs annyi halottja, mint Bileknek, de legalább ötszörannyi betege. Megint az irgalmatlan menetelés okozta. Csak szűkszavú távirat ad hirt a gyászos esetről. A távirat Prágából érkezik és így szól: Karinthiában a 21-ik gyalogezred az elmúlt héten egy reggel négy órától délután egy óráig tartó menetelést tartott és az óriási fáradtság következtében egy katonát meghalt, 300 ember megbetegedett és pedig 50 ember súlyosan. A hirt más oldalról még nem erősítették meg.

— **Kossuth Ferencz a férfiszabó iparostülthez.** A budapesti férfiszabók iparostülete tanonczkiállításának megnyitása alkalmából táviratilag üdvözölte Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztert. A miniszter a következő táviratban köszönte meg az üdvözlést:

Köszönöm üdvözlésüket és sok szerencsét kívánok hasznos iparágunknak és testületük tagjainak.
Kossuth Ferencz.

— **Házasság.** Bagy József szeptember 1-én tartja esküvőjét Wéber Terkával Komáromban.

— **Állatias apa.** A rendőrség ma letartóztatta Potzl Mihály kárpitost, aki saját leánya ellen követett el erkölestelen merényletet. Az állatias lelkű ember ellen titkos feljelentés érkezett a rendőrségre, amely kihallgatása után letartóztatta Potzl. A leányt Leopoldinának hívják, 25 esztendő és két gyermek anyja.

— **Új német levelezőlapok.** A német birodalmi postaigazgatóság az őszszel új levelezőlapokat fog kibocsátani. Okot erre a római világpostakongresszusnak az a határozata adott, hogy a levelezőlap czimlapjának baloldala szolgál az írásbeli közlésekre, még pedig nemcsak a képes, hanem a közönséges levelezőlapon is.

— **A női szabómunkások sztrájkja.** A sztrájkoló női szabómunkások száma tegnap óta megfogyatkozott, mert tizennégy munkaadó, köztük néhány nagyobb, negyven-negyvenöt emberrel dolgozó mester, a maga teljességében megadta a memorandum minden követelését, azt is, ami a kilencz órai munkaidőre és a darabszám-munka eltörlésére vonatkozik. Ilyenképen körülbelül kétszáz női szabó ismét dolgozik, ezek közül száztizenöt férfi, a többi nő. A sztrájkoló száma most körülbelül nyolczszázra tehető. Ezek még szemben állanak munkaadóikkal, úgy a mesterekkel, mint az üzlettulajdonosokkal. A munkaadók ma délelőtt nagy tanácskozást tartottak követendő álláspontjukra nézve az ipartestületben. Sokan a követelések teljesítése mellett kardoskodtak, de akadtak, akik nem tartották helyesnek az ilyen nagyfokú engedékenységet. Végre is megegyeztek abban, hogy némi engedményt mégis tesznek. A békéltető tárgyalásokat ma délután ismét folytatták, de a megbeszélések eredménytelenül végződtek. A munkások állhatatosan ragaszkodnak követeléseikhez. Ma egyébiránt egy újabb szabómunkás-sztrájk is támadt. A közszállítási szabók mondták ki a bérharcot. A sztrájkoló mintegy ötvenen vannak. A békéltető tárgyalások még nem kezdődtek meg.

— **Vasut a Jungfraura.** Zürichben a Jungfrauvasutársaság közgyűlése elhatározta, hogy azonnal megkezdi a Jungfrau-vasut kiépítését Elsmér állomástól a Jungfrauig.

— **Gyilkosságok Rózsahegyen.** Rózsahegyen a gyárakban dolgozó cseh munkások véres garázdálkodása nagy izgatottságban tartja a város lakosságát. Vasárnap óta a városban két embert gyilkoltak meg a cseh munkások. Egy Csunderlek nevű gyári munkást leszurtak és azután a Vágba dobták, egy Knyava nevű szobafestő segédet pedig az utcán ütöttek agyon. A csendőrség a gyilkosság gyanúja alatt négy embert tartóztatott le.

— **A Vasuti Munkások Országos Szövetségének felirata.** A Vasuti Munkások Országos Szövetsége felirattal fordult gróf Andrássy Gyula belügyminiszterhez, amelyben elpanaszolja, hogy Somogy vármegye alispánja a Szövetség barcsi helyi csoportjának megalakulását nem vette tudomásul. A feliratban a szövetség hivatkozik arra, hogy a belügyminiszter jóváhagyásával ellátott alapszabálya van, amelynek értelmében bárhol alakíthatnak helyi csoportot. Arra kéri a belügyminisztert, orvosolja sérelmüket.

— **A féltékeny hatalmak.** Milyen hiuk és milyen féltékenyek egymásra anagy hatalmak! Mintha csak nagyvilági hölgyek volnának, akik egymással a toalet kérdésében versengenek. A divatos toalet, — amelylyel hódítani akarnak, — ez a legfőbb kérdés, ez a legfontosabb czél. Katonáknál most egyszerre a repülő léghajó jött divatba. Először a francziák parádeztak vele. Az egész világ megbámulta őket és tapsolt nekik. No hát ezt a németek nem hagyhatták! Hamar elő az a kormányozható léghajóval! És néhány nap múlva már bejárta a világsajtót a hír, hogy a németek léghajója az különb ám, mint a francziáké! A németeknek semmi okuk sincs félni a gall kakas ágaskodásától. Nos jó! De ha a németek van léghajója, a hű szövetséges, az osztrák-magyar monarchia se maradhat el! Tessék megnyugodni! Nem tellett be sok idő és már az osztrák-magyar katonai léghajó szerencsés utjairól dicsőímszok jelentek meg. A teremből rájárt a világnak! Az osztrák-magyar kormányozható léghajó ugy szaladgál a levegőben, mintha lábai volnának és megmutatja, hogy a szél ellen nem csak — fűtöl, de repülni is lehet. Így aztán tegnap még csak két kormányozható léghajó volt, ma már van — három, azaz — négy. Mert az angolok is megszólaltak. Fitymálva irnak a nagy hozsannáról, amely a léghajók nyomán támadt, — hiszen az angol hadseregnek már — évek óta van ilyen léghajója. Az angol hadvezetőség nem árulja el, hogy az övék milyen, de ha majd kell, — no akkor majd elvállik, hogy melyik kormányozható léghajó nem csak egy felhűt zsák, vagy pedig közönséges légpárna. — És így tovább. — Ha jól megy, akkor Menelik a fekete négusz egy szép napon maga elé cizálja mezitlábos hadügyminiszterét és így szól neki:

— Hadügyminiszter ur! holnapra olyan gömbölyű valamit akarok látni a levegőben!

És — ? no és két nap múlva a fekete négusz büszkén fogja közre adni, hogy — Abesziniának is van kormányozható léghajója.

— **Nyitra ünnepe.** Nyitra városa nagyban készülődik a Felsőmagyarországi Közművelődési Egyesület negyedszázados emlékünnepe alkalmából odaérkező vendégek méltó fogadására. A rendezés összes munkáját a város vette át a jubiláló egyesülettől. Eddig a Petőfi-Társaság, az E. M. K. E., az Országos Magyar Szövetség, a D. K. E., a Magyar Földrajzi Társaság, a Vidéki Hírlapok Országos Szövetsége, az O. M. G. E., a D. M. K. E., az országos alkotmánypárt, a Magyar Gazdaszövetség, az Országos Erdészeti Egyesület, Körmöczbánya sz. kir. város jelentették be, hogy az ünnepen képviselhetik magukat. Wekerle miniszterelnök szíves hangu levélben üdvözölte az egyesületet és őszinte sajnálatát fejezte ki, hogy az ünnepen másnemű elfoglaltsága miatt nem jelenhetik meg. A kormány többi tagjai még nem válaszoltak. A F. M. K. E. kulturális működésében érdekelt egyházi főpásztorok közül eddig csak Antal Gábor ev. református püspök jelentette be részvételét. A kereskedelmi miniszter a közgyűlés alkalmából tíz napra érvényes utazási kedvezést adott az egyesület tagjainak. Ezek a kedvezések ugy a máv. mint a kassa-oderbergi vasut gyorsvonataira is érvényesek. Az egyesület elnöksége ez uton kéri mindazokat, akik a közgyűlésen résztvenni akarnak, hogy a F. M. K. E. titkári hivatalánál (Nyitra), sürgősen jelentsék be, hogy a város az elszállásolásról idejében intézkedhessék.

— **Gyorsírás és gépirás.** A főváros legnagyobb és legkedveltebb gyorsíróiskolájában, a „Stenográfia” országos Gábelsberger magyar, német gyorsíró és gépiróiskolában (VII. Kazinczy-utca 8. l. em.) szeptember elsején új gyorsírási, gépirási és kereskedelmi szaktanfolyamok nyílnak. A gépirás-oktatás teljesen díjtalan.

— **Leleplezett leánykorsodók.** Szegeden ma reggel kilencz órakor a Polgár-utca 5. számú házban levő mulatóhelyről egy szegényesen öltözött leány futott ki kétségbeesett kiáltásokkal. Utána a mulató kapusa futott, azonban nem érhetette el a káromkodva, fenyegető szavakat kiáltott leányt. Az pedig folyton segítségért kiáltozva, a Klauzál-térre futott, ahol Molnár József rendőr előtt térdroskadt.

A leány pár szóval elmondotta, hogy Szabó Eszternek hívják, husz esztendő, fejezmegyei, szárdi illetőségű. Budapest szolgált, ahol gyanus helyre került. Két ur tegnap Szegedre hozta s itt eladta Weisz Izrael éjjeli mulatóhelytulajdonosnak. A rendőr Szilcs József kihágási bíró elé állította a leányt, aki sirva mondtatta itt el panaszát. Előadta, hogy Budapest szolgáltól csalta el egy Szilágyi nevű ur, akinek az Ó-utca 24. sz. a. van kávéházja és aki szeretőjével és egy másik Horovitz nevű urral együtt lakik. Ezek maguknál tartották azzal az ígérettel, hogy állást szereznek neki és mint minden leányt hajszolták. A mult hét péntekén azzal az ígérettel, hogy már van állás, leszállították Szegedre és elvitték a Polgár-utczába az ötödik szám alá. Csak mikor oda értek s megmutogatták neki a kivilágított termetek, tudta meg, hova került. Sirva könyörgött, hogy ereszsék el, de a tulajdonos ráfordított, hogy ne nyafogjon. Szilágyi azután alkudott Weiszszal, hogy mennyit adjon a leányért. Szilágyi száz koronát kapott. Mikor elaludtak, a leány elszökött. Eddig tartott a vallomás. A kihágási bíró kihallgatta Weisz Izraelt is, de ez mindent tagadott. Azt mondta, a két férfi nem is járt nála; a rendőrség Szilágyit és Horovitzot elő akarta állítani, de ők megszöktek. Táviratilag értesítették a budapesti államrendőrséget, hogy kutassa ki az Ó-utcai kávéház titkait. Állapok a gyanu, hogy a két jómadár összeköttetésben áll a többi szegedi büntanyával is. Ezekre a helyekre állandóan a fővárosból érkeznek a friss szállítmányok. A szerencsétlen leányokat azután innen 400—500 koronájával szállítják a vidékekre. A szegedi rendőrség ebben a dologban is erőiesen nyomoz. Szabó Esztert ma a kihágási bíró hazaszállította a fejezmegyei Szádra. A leány különben később tett vallomásaiban azt mondja, hogy Szilágyiék egy héten nyolcz-tíz leányt is elszállítottak.

— **Halálozások.** Özv. Klamarik Jánosné szül. Horcsek Krisztina, néhai Klamarik János vallás- és közoktatásügyi államtitkár özvegye e hó 26-án, élete hatvannegyedik évében hosszas szenvedés után Besztercebányán meghalt. Gyermekei: Büttner Miklósné szül. Klamarik Bruna, Brcic Ivánné szül. Klamarik Hela, Klamarik Maja, Klamarik Tihamér, továbbá nagyszámú előkelő rokonság, közte a Stadler és Hüttner családok gyászolják. A köztestületben állott uriaszony temetése ma délután volt nagy részvét mellett.

Ambrus Gerő m. kir. posta-táviratdatiszt. és okl. gyógyászorvos harmincz éves korában e hó 27-én meghalt Kozsolvárt.

— **Malom munkások sztrájkja.** Kecskeméten ma az összes malom munkásai gyűléseztek, amelyen elhatározták, hogy béremelést és a munkaidő leszállítását és csakis szervezett munkások alkalmazását követelik. A munkások bizalmi emberei értesítették határozatukról a malom igazgatóit, kik részben hajlandóknak nyilatkoztak a követelések teljesítésére. Kifogást csak az utolsó pont ellen tettek, melyet teljesíthetetlennek mondanak. A munkások szívesen ragaszkodnak a harmadik ponthoz is és miután a malomigazgatók e pont tekintetében hajthatatlanok maradtak, az összes malom munkások beszüntették délben a munkát. A malomigazgatók holnap tanácskozásra jönnek össze.

— **Szegély szabóiparosoknak.** A budapesti kereskedelmi- és iparkamara a kezelésére bízott Schwart Sándor-alapítvány kamataiból elaggott és elszegényedett, saját hibájukon kívül keresetképtelenné lett kisiparosok részére nyújtandó segélyre pályázatot hirdet. E segélyre pályázhatnak elsősorban férfiszabók s csak, ha ezek között segélyezésre méltók nem találtnak, részesíthetők a segélyben más iparosok. Megkívánatik, hogy a pályázó magyar honos, budapesti lakos és iparában legalább husz éven át, akár segéd, vagy önállóan működött iparos legyen. Pályázhatnak szabóiparosok özvegyei is, ha kiskoru gyermekeik vannak. A kérvények, amelyekre bélyeg nem kell, a budapesti kereskedelmi- és iparkamaránál (V. Szemere-utca 6.) szeptember 15-éig nyújthatók be.

— **Hamis pénz.** Gahodi János zentai tamburás Macsa Imre horgosi lakosnak a szanádi vásáron Herdulin János korcsmajában 2600 korona jó pénzért 6000 korona hamis pénzt ajánlott megvételre. Macsa az ügyletbe belement, kifizette a 2600 koronát és átvett egy csomagot, melyet felbontott és azt rendben találta. Később alaposan vizsgálat alá vette a csomagot és megdöbbenve arról győződött meg, hogy a csomag tetején és alján valódi, jó bankók voltak, a közepén azonban üres papíros volt. Jelentést tett a rendőrségnek, mely a tettest letartóztatta. Gahodi tagadja a terhére rótt cselekményt. A pénzből egy rész megkerült.

— **Díjbirkózás.** A Beketow-cirkuszban a nemzetközi díjbirkózó verseny harmadik napja ismét bővelkedett a változatos és érdekes mérkőzésekben. Elsőnek John Pohl Abs mérkőzött Schliegel némettel s azt 13 perc 55 másodperc alatt legyőzte. Következett Cyclop angol és Blandetti osztrák mérkőzése. Cyclop rövid 8 perc 32 másodperc alatt legyőzte ellenfelét. Hansen dán győzött Anderson svéd ellen, 6 perc 58 másodperc alatt. Végül Aberg orosz világbajnok mérte össze erejét Joudan le Boucher franciaival és 12 perc 40 másodperc alatt Aberg került ki győztesen.

— **A budapesti kertületi munkásbiztosítási pénztár** hivatali helyiségeit és rendelő intézetét VII., Damjanich-utca 26. szám alá helyezte át. A rendelőintézetből a szem-, nő-, gyermekgyógyászat és belgyógyászati rendelések további intézkedésig VII., Dob-utca 24. szám alatt, míg a sebészeti rendelőintézet VII., Hársfa-utca 13-15 szám alatt maradnak.

— **Kéjutas az Adriai tengeren.** Az Osztrák Lloyd fényesen és kényelmesen berendezett „Tháha” luxus hajójával szeptember 11-én Velence—Corfu—Smyrna—Konstantinápoly stb. érintésével kéjutasást rendez. Szeptember 8-án Páris és Londonba. Szeptember 10-én Marburg és Wartburgba Frankfurt—Köln—Berlin érintésével, mely társas utazásaink jelentkezői végső határideje szeptember 6-ika. Programmal készséggel szolgál a „Magyar Utazási Vállalat r.-t.” Budapest, IV., Eskü-ut 3. sz.

— **Rajcszfürdő igazgatósága** állami, törvényhatósági és vasúti tisztviselők, illetve alkalmazottaknak, továbbá lelkészeknek, tanítóknak és gazdászoknak ez évi augusztus 21-től szeptember 30-ig a lakbéréknél 50 százalék, az egy koronás tükörfürdőnél szintén 50 százalék, az ételáraknál pedig 10 százalék kedvezményt nyújt. Prospektust kívánatra ingyen küld. Állandó posta-, távirat- és vasut-állomás van a fürdőtelepen.

FERENC JOZSEF KESERUMFA

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna és vívásra.

x Zászlók, czimerek, minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-u. 27. sz. Argyezék ingyen.

x Szőszendők Rothauser, Deák-tér 6. sz.

x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 f. z Isten áldd meg a magyart! hogy mindig legyen olyan kiváló hazai gyártmány különlegesége, mint az Első Alföldi Cognac-gyár r.-t. „Alföldi fehérkeresztes Sósorszesze.”

x Az elmúlt napok abnormális hideg időjárása sok panaszra adott okot a tátrai fürdővendégeknek s csak a központi gőzfűtéssel berendezett ótátrafüredi Grandhotel kellemes helyiségei nyújtottak vigasztalást. Most azonban végre beállt a verőfényes, nyári meleg időjárás s a friss hóval borított csúcsok alatt újra vig élet támad a fürdőtelepeken. Ótátrafüreden, hol Klotild főhercegnőt is várják a napokban, sok előkelő vendég van bejelentve a közeli időre, úgy hogy ezidén a pompás időjárás mellett élénk és hosszantartó utóidény várható. Ótátrafüred az utóidény alatt ugy a lakásnál, mint az étkezésnél igen jelentékeny kedvezményeket nyújt. A Tátrára vonatkozó információ az Idegenforgalmi Vállalat budapesti irodájában vagy tátrai kirendeltségeinél kapható.

x Johnson és Dean bucsuja. Alig nyerte meg még a főváros közönségének szeretetét művész annyira, mint a Johnson és Dean mulatt művészpár, akik estéről-estére fokozódó siker mellett léptek fel az Ósbudavári nagy varieté színpadon. Bájos néger melódiák, bámulatraméltó táncok és káprázató toalettjeik révén valóságos kedvencei lettek a közönségnek, mely minden fellépésük alkalmával elhalmozta őket szeretetének jeleivel. Johnson és Dean népszerű lett Budapesten, ugyanarra, hogy a közönség éneklő melódiákat, utánozza öltözködésüket s nélkülül el se tudja képzelni az Ósbudavári Varieté-színházat. Az idei szezonnak is ez az istenáldotta művészpár volt a slágere. A közönség rajongott értük és minden fellépésük után valóságos tapsorkán keletkezett. Johnson és Dean még két estén, csütörtökön és pénteken lépnek föl Budapesten s azután Párisba utaznak, ahova szerződésük szólítja őket. Ezen a két estén bucsuznak a főváros közönségétől, amely bizonyára feledhetlenül fogja tenni bucsuzásukat. Vasárnap lép föl újra a Varieté-színházban a kubai művészpár, amely a múlt hónapban már olyan nagy sikerrel játszott nálunk.

x Uj intézet. Szeptemberben nyílik meg a Kovács-féle középiskolai tanulók Otthona, mely hivatalva van azon tanulók nevelésére és oktatására, akiknek szülei elfoglaltságuk miatt nem képesek gyermekeikkel foglalkozni. Az intézet vezetősége garanciát nyújt arra nézve, hogy a szülők legdrágább kincsüket, gyermekeiket rábizhassák.

x Felhívjuk t. olvasóink szíves figyelmét Gichner János czég mai hirdetésére. A czég ebben a szakmában kiváló nyújt.

x **A politikai pártok újabb elhelyezkedése!!!** Mint bennünket megbízható forrásból értesítenek, a politikai pártok a küszöbön álló válság elsímítása érdekében akként állapodtak meg, hogy ülés után ezentul testületileg fognak az István-ut 39. sz. alatt levő „Chicago”-színházba elmenni. — Miért ily gyorsan ezen egyhangulag hozott határozat? — kérdi a nyájas olvasó. — Mert megállapított, hogy a „Chicago”-színházban megszünt minden ellenszenv, félreletetik a bubánat, hogy annál jobban, élénkebben tobzódjék a pajzán jókedv, a gondatlanság és meglegedettség... A kedves látogató az egész világon képzeli magát, ha a „Chicago”-színházban ül, ahol bemutatásra kerülnek az egész világon előforduló szenzációs események.

Meghurczolt uriasszony.

Az augusztus hóban megjelent budapesti napilapok közül több, névszerint a „Pesti Napló”, „Budapesti Hirlap”, „Pester Lloyd” és „Az Ujság” mindenféle hangzatos czimék alatt szenzációs cikkeket közölt egy állítólagos kalandorról s a cikk keretében meghurczolt a nyilvánosság előtt egy uriasszonyt, kétségkívül olyan helyről nyert információ alapján, amelynek tiszta szándéka tekintetében jogosan mérülhet föl alapos kétség.

A cikknek Topits Zoltánnak, a zombori társaság egyik ismert tagjának dolgaival foglalkoznak. Megírják, hogy Topits a külföldön különféle álnévek alatt miféle szédéléseket követett el s végül hogyan fonta be és szöktette meg Gregorits Antalné.

De nem is a Topits személye fontos itt első sorban, hanem a meghurczolt asszonyé, mert alapos gyanu, hogy a lapok közleményeinek, illetve annak, aki a cikkek hamis adatait szolgáltatta, az lehetett a czélja, hogy Gregorits Antalné megfélemlítse s őt bizonyos jogtalan vagyoni követelések teljesítésére kényszerítse.

A tényállás — ha már ezt a nyilvánosság elé semmiképp sem tartozó ügyet mindenáron piacra kell vinni — a mi tudomásunk szerint a következő:

Gregorits Antal, a kiméletlenül és igaztalanul meghurczolt asszony férje, nem értvén felesége vagyonának kezeléséhez, az asszonynak e czélra Topits Zoltánt ajánlotta, aki ennek a bizalomnak minden irányban meg is felelt.

Topits az 1905. év tavaszán távozott Zomborból s a lapok állításai szemben konstataálni kell, hogy soha sikkasztással vagy hűtellen kezeléssel nem gyanúsították és távozásáig a zombori „aranyifjúságnak” és a „Bácska” szerkesztőségének is kedvelt tagja volt. A lapok azt is írják róla, hogy urnőjét, akinél titkárnét nyert alkalmazást, megkárosította. Hogy ez mennyire agyrem, kitűnik abból is, hogy Gregoritsné igen tekintélyes vagyona egyáltalán nem készpénzből áll, hanem értékpapírosokban fekszik, amelyeknek őrzésével és kezelésével több bankház van megbízva. Gregoritsnak, a férjnek, aki nejét elhagyta, csakis az volt, illetve lett volna a teendője, hogy a kezeléssel megbízott pénzüntézetek elszámolásait felülvizsgálja, ellenőrizze és az értékpapírosokat nyilvántartsa. A férj ezt elmulasztotta s ezért bízta meg az asszony Topitsot ezzel. Látható ebből, hogy sem a férj, sem a titkár soha készpénzt, vagy értékpapírost nem kezel.

Valótlan és roszakaratu rágalom a lapokban közölt azon állítás is, hogy Gregoritsné a titkárral megszökött és magával vitte férjének 25.000 márká készpénzét és ékszereit.

Gregorits Antal még 1906. decemberében elhagyta feleségét, aki őt annál kevésbé lophatta meg, mert a férj már egy félévvel előbb minden holmiját elvitte feleségétől. Gregorits Antal különben is soha a háztartás költségeihez egy fillérrel hozzá nem járult s azt is, amije volt, mind a feleségétől kapta. Gregorits Antalné ez évi május 27-én nyaralni ment Kitzbüchelbe, valótlan és rosszindulatú rágalom tehát a lapoknak az az állítása, hogy Gregoritsné titkárral Kitzbüchelbe szökött és ott rejtőzködött. A kitzbücheli villát ugyanis az asszony hirdetés útján kapott ajánlatra vette bérbé, odaérkezését úgy a helyi hatóságnak, mint a fürdőigazgatóságnak bejelentette, neve a fürdővendégek névjegyzékében minden héten megjelent és müncheni lakásáról egész cselédségét magával vitte a fürdőhelyre. Már pedig, aki szökni akar, az nem teszi mindezeket.

Látványos tehát, hogy Gregoritsné sem meg nem szökött, sem férje pénzét és ékszereit magával nem vitte.

Azonban tény a következő: Gregorits Antal 1906. december hó utolsó napjaiban 50.000 koronát kért a feleségétől, de az asszony megtagadta tőle ezt az összeget és pedig azzal az indokolással, hogy miután havonta 380 márká zsebpénzt

ad neki s ruháit, meg egyéb számláit, nemkülönben a műteremért járó bért is ő fizeti, ekkora összegre nem lehet szüksége. A férj a tagadó válasza után gorombáskodni kezdett feleségével, sőt tettelegességre is vetemedett volna, ha Gregoritsné segélykiáltásaira a női cselédség be nem rohan és közbe nem veti magát.

Gregorits most már, reményében csatlakozva, kijelentette az asszonynak, hogy ő nem férje neki, mert az ő házasságuk kezdetől fogva érvénytelen és semmis. Gregoritsné nem törvényes felesége neki, mert ő készakarla semmis házasságot kötött vele Erdélyben. Ezután a jelenet után Gregorits eltávozott a lakásról és oda többé vissza nem tért. Távozása után néhány napra felesége tudta nélkül levette az ajtón lévő czimtblát s ezt a villa tulajdonosával, továbbá a müncheni rendőrséggel és a postával tudatta.

Ettől az időtől kezdve a házasság többé nem látták egymást, Gregoritsnének tehát nem is volt kitől elszöknie és kitől valamit elvinnie. Ellenben tény, hogy Gregorits már egy félévvel előbb ott hagyta nejét és elvitte tőle mindenét, amiket különben mind egy szálig a feleségétől kapott.

Az így teljesen magára maradt védetlen nő, aki rokonaival épp a háladatlan férj miatt szakított, a férj által vele szemben tanúsított meggyalázó viselkedés miatt a házasságnak érvénytelenné és semmissé leendő nyilvánítsa miatt a keresetet beadta.

Erre a lépésre a férj azzal felelt, hogy feleségét ismétellen meghurczolta a lapokban, amit Gregoritsné végre is megsokalván, férjének az apanage további kifizetését egyszerűen beszüntette s ügyvédjét, dr. Jovánovits József zombori ügyvédet megbízta, hogy azok ellen a lapok ellen, amelyek személyére vonatkozólag sértő cikkeket közöltek, a blntető eljárást megindítsa.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Hírek a Nemzeti Színházról.** A Nemzeti Színház új évadja szeptember 1-én, vasárnap kezdődik az Aranyember előadásával. Jegyek már holnap válthatók d. e. 9-1-ig, d. u. 3-6-ig a színház elővételi pénztáránál és a városi jegyirodáknál.

(*) **Szírmal vendéglátékal.** Szirmai Imre, aki október hónaptól fogva a Király- és a Magyar Színház szerződött tagja, most bucsuzik legjobb népszínházi szerepeiben. A jövő hónapban Budán fog fellépni, addig pedig a vidék nagyobb színpadain vendégszerepel. Így e hó 20-ikától Kaposvároitt játszik a *Lili*, *Szókimondó asszonyság*, *Ejjeli menedékhely* és *A mádi zsidó* című darabokban.

(*) **Nincs elvámolni valója?** A Vigszínház az idei szezon újodásainak sorozatát a „Nincs elvámolni valója?” című vígjátékkal nyitja meg. Szerzői: *Hennequin* és *Veber*, ugyanazok, akik a tavalyi idény nagysikerű első darabját, a *Riquettet*, írták. A darabot *Góth Sándor* fordította és *Szilágyi Vilmos* rendezte. Holnap csütörtökön a *Bernátot*, *Heltai Jenő* nagysikerű énekes bohózatát ismétlik, amely a jövő héten éri meg a huszonötödik előadás jubileumát.

(*) **A vig özvegy** a jövő héten diadalmas pályájának újabb fordulójához ér. Szerdán, szeptember 4-én ugyanis *kétszázhetvenötödik* kerül színre a darab és ennek az előadásnak főderkessége lesz, hogy *Küry Klára* a nyári szünet után ezen az előadáson lép fel először *Glavari Hanna* szerepében.

(*) **A budai nyári színházban** pénteken Bizet *Carmen* című operájának lesz a hatodik előadása. A czim szerepet vendég, *Fenyvessy Margit*, Don José *Déri Jenő* az Operaház tagja énekl. Szombaton az *Ejjeli menedékhely*-nek lesz a felújítása. Kosztilevet *Follinusz Auréli*, a bárót *Réthey Lajos*, a rendőrt *Kiss Mihály*, a színész szerepét pedig *Fekete Mihály* jónévti vidéki színész fogja játszani, a többi főbb szerepekben *Zöldi Elza*, *Kiss Mariska*, *T. Csige Böske*, *Niczkyne*, *Szeghő*, *Thury*, *Tábori*, *Zátony*, *Krecsányiné*, *Ujvári*, *Kövesi*, *Gere* és *Kövesdi* működnek közre. A jövő héten *Offenbach Hoffmann meséi* című fantasztikus operájának lesz az első előadása, a czim szerepben *Mihályi Ernő*vel, a női főbb szerepben a társulat négy énekesnőjével: *Fóti Fridával* (*Olympia*), *Bárdos Irmával* (*Julietta*), *Maleczky Biankával* (*Antonia*) és *Albert Erzsével* (*Miklós*).

(*) **Zongoraművész körutja.** Bajai Ilonka, Bajai Béla főrendiházi igazgató nagytehetségű leánya, legközelebb a nyilvánosság elé lép. Weston Willy vezetése alatt most fejezte be tanulmányait és azok, kik játékát hallották, meg vannak róla győződve, hogy mindenütt óriási sikere lesz a legújabb magyar zongora-starnak. A fiatal művész legközelebb hangverseny-körutra indul.

(*) **Kollektív-kiállítás Ujpesten.** Rácz Sándor festőművész gyűjteményes kiállítása szeptember hó 15-én nyílik meg az újpesti „Közművelődési kör” helyiségében.

FŐVÁROS.

(*) **Mikor kell burkoló járulékot fizetni?** A közterületek burkolásáról szóló szabályrendelet szerint járulékot a munka befejezésétől számított 18 hónap alatt kell kivetni és a fizetési meghagyásokat ugyancsak ez alatt a határidő alatt kell kibocsátani. Egy konkrét eset kapcsán fölmerült az a kérdés, hogy mely időpontban kell a burkoló munkálatait befejezettnek tekinteni, vagyis a járulékok kivetésére megállapított 18 hónapi határidő mikor kezdődik. A tanács most kimondta, hogy az utépítő és burkoló munka csak akkor tekintendő befejezettnek, amikor azt a főváros a vállalkozótól átvette, mert csak az átvétel alkalmával állapítható meg, vajjon a vállalkozó szerződésbeli kötelezettségének megfelelt-e.

(*) **A miniszter az iskolakönyvekről.** Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter a székesfőváros kir. tanfelügyelőjéhez a következő leiratot intézte. Felmerült esetből kifolyólag felhívom a tanfelügyelő urat, utasítsa a hatáskörébe tartozó állami és községi iskolák igazgatóit, hogy szigorúan tartózkodjanak az olyan taneszközöknek vagy segédkönyveknek használatba vételétől és bevezetésétől, amelyek itteni részről hivatalos bírálat alapján nem nyertek engedélyezést arra, hogy az iskolákban használtassanak.

SPORT.

Budapesti nyári meeting.

— Tizedik nap. —

A nyári meeting mai tizedik napjának főfutama az 12000 koronával dotált Allvány-díj, melynek 2500 m. távján a jobb klasszisu handicaplovak mérkőznek. A mai versenyben is népes mezőnyre van kilátás, minthogy a sikertelt súlyelosztás folytán több pályázó veheti fel jó eséllyel a küzdelmet. A handicapban a legnagyobb sulyt Kara Mustafa kapta, azonban ennek dacára a frontban várjuk. Jó eséllyel indulnak még Miután és Floramour is.

Jelöltjeink a következők:

- I. Mac G.—Armada.
- II. Barbarossa II.—Rendetlen.
- III. Miután—Kara Mustafa.
- IV. Rancon d'un Roy—Flapdoodle.
- V. Remény—Ballerina.
- VI. Prokop—Sixty.
- VII. Festetich-ist.—Egyedi-ist.

(*) **A ferencvárosiak tennisevényc.** A Ferencvárosi Forna-Club első országos lawntennis versenyének negyedik napján eldőlt az I. oszt. férfi egyes handicap, melyet Lauber Dezső, a MAC. tagja nyert meg igen szép játék után Gabrovitz és Jonescu ellen. A mai játékok eredményei a következők:

I. oszt. handicap. Lauber D. (0.15%) győz Gabrovitz (0.2%) ellen $\frac{7}{8}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{12}{10}$, Lauber R. győz Jonescu R. (1/6) ellen $\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$.

II. oszt. handicap. Kosutány B. (2/6) győz Widder (3/6) ellen $\frac{3}{2}$, $\frac{1}{1}$, Pichl K. (0) győz Sugár E. (3/6) ellen $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{1}$, Kosutány B. (2/6) győz Pichl (0) ellen $\frac{3}{2}$, $\frac{1}{1}$.

Férfi páros handicap. Török—Horvath (2/6) győz Sugár—Shyres (3/6) ellen $\frac{3}{2}$, $\frac{1}{2}$, Schmid—Takács (0.40) győz Félegyházy—Jonescu (3/6) ellen $\frac{3}{2}$, $\frac{1}{2}$.

(*) **S. C. Rapid Budapesten.** A vasárnapi nemzetközi football mérkőzés, mely a Thököly-uti millenáris pályán lesz, megnyitja az őszi mérkőzések sorozatának. A Rapid, mely a legjobb bécsi csapatokat győzte le és veretlen maradt, tavasszal először játszik Budapesten és pedig azzal a csapatösszeállítással, melyben hét reprezentatív játékos: Kaltenbrunner (kapus), Vladár, Wegscheider, Kohn, Schedivy, Dunmann és Wolf is szerepelnek. A mérkőzésre a jegyek rendes áron elővételben már kaphatók a következő áron: párhelyülés 1.50 korona, sportjegy 1 korona, II. hely 50 fillér.

(*) **A Ferencvárosi T. C. vasárnapi uszóversenye a Császárfürdőben** este 8 órakor kezdődik. A versenyre a MTK, a MAFC, O. T. E., B. U. E., BAK, F. T. O., BEAC, F. Sp. C. és Szolnokról összesen 152 nevezést adtak le. Az egyes versenyekben feltűnő nagyszámmal várható az indulók. A junior-versenybe 22 nevezés; a junior 420 y. 15; a junior melluszásban 15 versenyző küzd az összetett egyélt junior-verseny külön tiszteletdíjért.

TÖRVÉNYSZÉK.

(*) **A dánosi rablógyilkosok.** Miután az ügyészség indítványa alapján dr. Aczél vizsgálóbíró a fogva levő 15 cigány ellen gyilkosság, rablás, erőszakos nemi közöszlész, lopás és orgazdaság büntetlei miatt elrendelte a vizsgálatot a vizsgálati fogsággal együtt s ezen vizsgálóbírói határozatban a fogva levő terheltek megnyugodtak, a cigányok kihallgatásában szünet állott be. A vizsgálóbíró most nap-nap után megkereséseket intéz mindazon helyekre, ahol a terheltek megfordultak, hogy összeszedje mindazon adatokat, amelyekkel később tagadásukat meg lehet törni. A cigányok a fogházban nagyon el vannak keseredve. A szabadsághoz és kóborláshoz szokott természetükre kinosan hat a fogház zárt levegője.

(*) **Egy ál-pap úzelmei.** Hogy az igazságszolgáltatás karmaitól megmeneküljön Barabás István huszonöt éves ügyvédi írnök, egy kolduló-szerzetbe vette fel magát, de a körözölével a kolostor csendes falai között is rátalált. A frátert Budapestre hozták s mivel az a vád, hogy fejletlen gyermekeket megrontott, beigazolást nyert, a budapesti törvényszék két évi börtönrre ítélte s ezt a büntetést a budapesti királyi tábla is helybenhagyta. A Kuria szüneti tanácsa ma dr. Kúchler Gyula koronátgyézi helyettes indítványára a vádlott semmisségi panaszát elutasította.

(*) **A nyári szünet vége.** Ugy a budapesti királyi táblán, mint a Kuria szünet ért a nyári szünet s mind a két felső bíróságnál a jövő hónap harmadik napján megkezdődnek a rendes ülések.

(*) **Vadasi László a börtönben.** Aradon ma hallgatta ki az ügyészség Vadasi Lászlót, ki a vizsgálóbíróknak kijelentette, hogy szánja tettét, de anyósa és a felesége okai annak. Ot jó utra téríthették volna, de nem törődtek vele. Az orvosok Vadasi Lászlón krónikus tüdőbetegséget konstataáltak.

(*) **Gyilkosság két forintért.** Mult évi december 20-án a Lugos mellett Rékason szörnyű gyilkosság történt. Özv. Perterszku Juannét, egy jómódú birtokosnőt vérbe ázva találták szobájában. A gyilkos előbb megfojtotta az öreg asszonyt, aztán egy szőlőkarót vert a torkába. Majd értékek és pénz után kutatott a bestiális ember, de mindössze két forint volt egész prédája, mert a ruha és fehérneműek szerze-széljével heverték ugyan, de mind megvoltak.

A csendőrség csakhamar elfogta a gyilkost Léta Simeont paraszt ember személyében, aki nem tagadta tettét s a főtárgyaláson csakis amiatt indigálódott, hogy összesen két forintot talált. Itélhetőség előtt pedig többször mondta:

— Két forintért csak nem akasztanak föl!
— A lugosi esküdtbírótság tényleg alkalmazta az enyhítő szakaszt s Léta Simeont rablással párosult gyilkosság miatt tizennygy évi fegyházra ítélte. A királyi Kuria szüneti tanácsa ma a semmisségi panasz elutasításával hozzájárult az esküdtbírótság ítéletéhez.

KÖZGAZDASÁG.

A szénuzsora.

— A főváros politikája. —

Budapest, augusztus 28.

A mohácsi vész, a tatárjárás után garázdálkodtak a letarolt magyar réteken a zsebrákok, akik minden emberi érzelemből kivetkőzve, nem átalították kifosztani, kirabolni a csatátéren elesett magyar vitézek elhagyott holtteteit is. Nem kevésbé elítélendő és kárhözható most a budapesti szénzsebrákok munkája, amelyet foganatba készülnék venni az immár két esztendő óta uralkodó hallatlan mérveket öltött élelmiszerdrágaság súlyos igája alatt görnyedő főváros lakosságával szemben. Nem egyébről van ugyanis szó, mint arról, hogy a budapesti szénnagykereskedők elhatározták a fuvarozás beszüntetését. Azt jelenti ez más szavakkal, hogy a székesfővárosi közönsége a közeledő téli időszakra a legnagyobb mértékű és legszemérmelenebb szénuzsora polypkarjaiba kerül, karjaiba kerül pedig éppen Budapest székesfőváros tanácsának és vezetőségének hallatlan mérveket öltött, nemtörődősége és könnyelmű eljárása folytán. A székesfőváros tanácsa ugyanis nagy garral hirdette, fennen hangoztatta, hogy a székesfőváros fogyasztó közönsége érdekeinek megvédelmezése végett szénraktárt rendez be, amelyből a közönség olcsón jut a szükségelt szénhez. Megszoktuk már a székesfővárostól, hogy a közönséget eminensül érdeklő fontos kérdéseket Csáky-

szalmajaként kezeli. A szén kérdésben tanusított indolenciája a főváros vezetőségének nem kerülhet különbség alá. Augusztus végén vagyunk s amit ebben az ügyben a székesfőváros eddig el tett, nem egyéb, mint, hogy „megkezdte” a központi tüzelő raktár fölállításának az — előmunkálatait. Mindössze annyiból áll ez az előmunkálat, hogy két kilométernyi hosszban iparvágányt rakott le a magyar királyi államvasutak igazgatóságának szíves előzékenysége folytán, amely a szükséges sineket lojálisan rendelkezésre bocsájtotta a fővárosnak. Kint a külső Üllői-ut mentén megtekintettük a székesfőváros ezen még csak embrióban levő új „intézményét” s konstatahatjuk, hogy az iparvágány készen van, de hire-hamva sincs a szénraktáraknak. Mindössze egy pár napszamos planirozza a területet és néhány fölállított kerítés-oszlop meredezik az ég felé. Természetesen, szénről nem gondoskodott a székesfőváros tanácsa, még tárgyalásokba sem bocsátkozott a szén biztosítása végett. Ezentul akar tárgyalni a szénbányákkal az 1907—1908. évi szén szükséglet fedezésére nézve? Oly balgának nem lehet képzelni egyetlen-egy szénbányát sem, amely szénkészletét már augusztus végéig el nem helyezte volna. A szénkereskedelmi konjunkturák ugyanis olyanok manapság, hogy a székes főváros tanácsa nem fog találni szénbányát, amelynél a közeledő téli időre egy millió fogyasztó szükségletét biztosíthatná. Itt tehát a legnagyobb fokú gondatlansággal állunk szemben, amelyet a székes főváros elkövetett; mulasztásával tehát méltán kiérdemli a főváros közönségének fölháborodását és jogosult haragját. De hibáztatjuk magát a belügyi kormányt is, amely felügyeleti jogánál fogva elmulasztotta azt, hogy a székes főváros vezetőségét kötelessége teljesítésére szorítsa. Egyébként a szénkartellel szemben teljesen tehetetlenül áll a székes főváros vezetősége, melynek nem is áll rendelkezésére a kellő igás erő, mert amint munkatársunk előtt dr. Vaszilievits János helyettes polgármester kijelentette, a szemétfuvarozáshoz szükségelt munkaerőt csak csekély mértékben veheti igénybe, mert a szeméttel hosszabb ideig nem hagyhatja a lakásokban.

A szénkereskedők kartelljének létrehozatalára állítólag az adott okot, hogy egyes kereskedőket a főváros tanácsa megbírságotlami miatt, hogy a rendelt mennyiségnél kevesebb szén szállítottak. 50 kgramm rendelkezésnél a szállított szén 32—40 kilogramm volt és így a fogyasztó közönséget nagymértékben megkárosították. A megbüntett szénkereskedők megfélembtezték a tanács határozatát azon hiszemben, hogy a belügyminiszter azt megfogja semmisíteni. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter azonban jóváhagyta a fővárosi tanács határozatát s ekkor határozták el a kereskedők, hogy kartellbe lépnek.

Fölvívjuk Gróf Andrássy belügyminiszter figyelmét arra, hogy a fogyasztó közönség kizsákmányolása végett alakult kartell, mint amelynél a közönség kizsákmányolására irányuló ismérvek tényleg fönnforognak, megszüntetni fogja s szorítja a székesfőváros vezetőségét arra, hogy a szénkereskedők megállapodása ellen érelyes megtorló rendszabályokat fog életbe léptetni.

Beszélgetés dr. Vaszilievits János alpolgármesterrel.

Tudósítónk fölkereste a központi városházán dr. Vaszilievits János alpolgármestert, aki a szabadságon levő Bárczy István polgármestert helyettesíti. Munkatársunk azon kérdésére, hogy a székesfővárosi polgármesteri hivatalnak van-e tudomása a szénkereskedők kartelljéről, Vaszilievits János a következő nyilatkozatot tette:

— Mi is csak a lapokból értesültünk a szénkereskedők megállapodásáról s még nem volt alkalmunk meggyőződést szerezni a hir mibenlétéről. Különbben is ez a közgazdasági és közéleti ügyosztály ressortjába tartozik. A bizottság kötelessége ugyanis, hogy ebben a kérdésben véleményes javaslattal járuljon a székesfőváros tanácsa elé.

— Jelenben úgy áll a helyzet, — mondotta a polgármesterhelyettes munkatársunknak — hogy a székesfővárosnak momentán nem áll rendelkezésére semmi eszköz a visszaélések megakadályozására. A központi tüzelő- és raktárhelyiségek fölállításával azt hiszem elejét fogjuk vehetni a nagyobb

veszedelemnek. Hangsúlyoznom kell azonban, hogy a székesfővárosnak semmiféle hatásos eszköz nem áll rendelkezésére, hogy a bajt elhárítsa.

— Két hét alatt két kilométeres vasuti vágányt épített meg a főváros, mely vágányhoz tartozó sineket a máv. igazgatósága kénytelen volt egy más vágányról felszedni, mert jelenleg a vaskartell miatt vasuti sineket nem kaptak.

— Most fogunk hozzá a raktárak építéséhez, de ezekkel aligha leszünk készen november vége, vagy december eleje előtt.

Munkatársunk megkérdezte ezután a polgármestert, hogy tárgyaltak-e már a szénbányákkal a szénmennyiségbiztosítást biztosítására nézve?

— Még nem tárgyaltunk, de felesleges is volt ez évben az előre való megállapodás és schluss-kötés, mert lehetetlen az, hogy a raktárak ez évben megnyitassanak. A főváros eddig csak a saját szénmennyiségbiztosítást biztosította. A vágányok lerakása magában 120.000 koronába került.

— Mit szól polgármester ur a kartell ezen törekvéséhez? Hogyan lehetne elnyomni?

A polgármester hosszabb gondolkodás után ezt mondta:

— A kartellel elsősorban a közönségnek kell szembeszállnia s ez másként nem is képzelhető el, minthogy a közönség úgy rendelje a szenet a kereskedőknél, hogy azok kötelesek legyenek a házhoz szállítani. Így és csakis ezen módon lehet a kartell megörömi. A szénkereskedők minden esetre meg fogják fontolni azt, hogy megállapodásukhoz ragaszkodnak-e, mert heteken keresztül nem tarthatják raktáron a szenet.

A polgármester ebbeli véleményének azonban ellene mond az a körülmény, hogy a közönség nem fagyoskodhatik heteken által, szénre szüksége van a hideg időjárás bekövetkeztével s a tüzelőt nem nélkülözheti egy napig sem, mert olyan szükséges az, mint a befaló falat kenyér.

— Egyébként — jegyezte meg a polgármester — ha a szénkereskedők egyáltalán nem fogják szállítani a szenet, akkor a főváros arról is fog gondoskodni, hogy maga szállítja a szenet a lakosságnak olyformán, hogy a szemétszállítóktól vonja el a munkaerő egy részét, amelyet azonban huzamosabb időre mégsem vonhat el, mert nem tarthatja a szenetet a lakásokban.

— Ezt azonban csak szén *inség* esetén.

— Amit tehetünk, megtettük! — fejezte be a polgármesterhelyettes, — de nekem az a véleményem, hogyha a fogyasztóközönség a sarkára áll, meg fogja törni a szénkereskedők kartelljét, amelynek jogalapja nincsen.

A szénkereskedők trükkjére indokul állítólág az szolgált, hogy a szénmunkások legutóbb bérkövetelésekkel léptek fel. A szervezett szénmunkások „Árszabály-bizottsága” e követeléseket tizenkilenc pontba foglalva, eljuttatta a Fa- és Szénkereskedők Országos Egyesületének. A követelések a következők:

1. pont. 10 órai munkaidő, reggel 7—12-ig, délután 1—6-ig.

2. pont. Állandó szénmunkások heti fizetése 24 korona, túlóra 60 fillér.

3. pont. Raktári és kocsihajó munkások 4 korona napibér, túlóra 40 fillér.

4. pont. Pénzkezeléssel megbízott lehordók 110 korona.

5. pont. Vasár- és ünnepnap 50 százalékkal több.

6. pont. A szén kiöntése és a szállítólevél átvétele után a lehordót semmiféle felelősség nem terheli.

7. pont. A szervezet és bizalmi rendszer elismerése a következő hatáskörrel:

a) a szervezet mint erkölcsi testület, mely a munkások érdekeit képviseli s a munkások központjául tekintendő;

b) a bizalmi férfi hatáskörébe csakis kisebb jelentőségű vitás kérdések eldöntése tartozik. Ha

a bizalmi férfi hatáskörébe utalt kérdést elintézni nem tudja, joga van a kérdés elbírálására a szervezetet fölkeríteni, mely saját köréből egy közvetítőt küldhet ki, hogy a vitás kérdést eldöntse. A közvetítő döntése a választott bírósághoz fellebezhető.

A munkások azonban, míg az ügy elintézve nincs, a munkát abba nem hagyhatják.

8. pont. Akordmunka waggonkihányás 3 fillér métermázsánként, lehordást akordba kiadni nem szabad.

9. pont. Szakszervezeti munkaközvetítés.

10. pont. A tüzelőanyag súlya felett egy vegyes ellenőrző bizottság állíttassék fel és pedig a munkások, munkaadók és a hatóság köréből.

11. pont. A szervezett munkások erkölcsi felelősséget vállalnak olyképpen:

Erkölcstelen munkást a szervezetből kizárjuk; kizárt munkást a munkaadónak foglalkoztatni nem szabad.

12. pont. Tisztességes bánásmód.

13. pont. Csak szervezett munkás veendő munkába.

14. pont. Május elseje ünnepnek tekintendő.

15. pont. A mozgalomért senki meg nem rendszabályozható.

16. pont. Kollektív szerződést kérünk.

17. pont. A munkaadók és munkások közt felmerült nagyobb jelentőségű viták elbírálása esetéről-esetéről a kiküldött választott bíróság elé tartozik. Ezen bíróság tagjainak száma hat, felelősséget a Fa- és Szénmunkások Országos Egyesületének, felelősséget a munkások szervezeteinek tagjai köréből választandók és ezenkívül egy pártatlan elnököt a hatóság köréből. Ezen választott bíróság hatáskörébe tartoznak u. m. egyrészt a bizalmi férfi, illetve a szervezet által kiküldött közvetítő döntéséből kikerült megfélembesítések, másrészt nagyobb fontosságú, különösen pedig ezen szerződés pontjaiba ütköző sérelmek orvosolása. A választott bíróság döntése végérvényes. Ezen pont azokra a munkaadókra is kiterjed, ki a szénmunkások egyesületében nincs bent.

18. pont. Ezen megállapodás az aláírt napon lép hatályba és érvényes 1909. évi szeptember hó 1-éig.

19. pont. Amennyiben a szerződés a lejáratot megelőzőleg 30 nappal fel nem mondatik, még egy évig érvényben marad.

Maguk a szénmunkások tagadásba vonják, hogy a fuvarozást, illetve a szénnek a házhoz szállítását be akarnák szüntetni; beismerik azonban azt, hogy a fővárosnak szénre való ellátása nagy gondot okoz a szénkereskedőknek. Súlyosítja a helyzetet az is, hogy a fuvarozók küszöbön álló sztrájkja mellett a magyar bányák széntermelése sem elegendő, úgy hogy ez is emelni fogja a szénárát. A fuvarozó munkások bérköveteléseit a szénkereskedők nem teljesíthetik és így mihamarabb kitér a sztrájk és így kénytelenek a kereskedők a fuvarozást beszüntetni s a közönség kénytelen lesz a szén elszállításáról maga gondoskodni.

Együttal itt említjük meg azt, hogy a kassai vasuti vasút ismételt felfüggesztette az áruforgalmat, tehát a magyarországi szénellátás megakadt és a gyárak máris kénytelenek voltak az üzemet csökkenteni, mivel nem képesek szenet kapni. Míg Németországban állítólág azon vannak, hogy korlátozzák a szénkivitelt, Magyarországon intézkedések történtek a szénbehozatal könnyítésére, amennyiben a budapest-fiumei relációban érvényes alacsony kiviteli tarifát a szénre is alkalmazzák. Ezzel azt akarják elérni, hogy angol szenet nagyobb mennyiségben hozzanak be. Sok helyen a csehországi barnaszén használatára tértek át. A szénbányák azonban ragaszkodnak a két-három évre terjedő kötésekhez, amibe a megrendelők is beleegyeztek. A barnaszén egészen délnyugati magyarországi gyártelepekre is eljutott, még pedig annál könnyebben, mert a stájeri széntermelés ma a munkáshiány miatt különösen pang.

Egy szövetkezet helyzete. A szövetkezetekre végzettszerűen ránehezülő pénzügyi viszonyok ismét egy nagyobb arányokban dolgozó intézetet sodortak val-

ságba. Ez a szövetkezet a Munkások takaré- és hitelszövetkezte, mely csak tavaly alakult és főleg azzal foglalkozott, hogy munkások más szövetkezeteknél fennálló adósságait konvertálta s ez tranzakciókba igen jelentékeny összegeket fizetett. A szövetkezet már napokkal ezelőtt abba a helyzetbe került, hogy igen nehezen tudott eleget tenni fizetési kötelezettségeinek. A szövetkezet moratóriumot kért hitelezőitől — melyek túlnyomóan kisebb bankok — mit azok meg is adtak. Tegnap a szövetkezet igazgatósága ülést tartott s látván a helyzetet, elhatározta, hogy a legközelebb egybehívandó rendkívüli közgyűlésen az intézet felszámolását fogja javaslatba hozni:

Csődök. A nagyváradi törvényszék Dénes Béla nagyváradi bej. cég ellen, a zombori törvényszék Loschitz Jakab és Loschitz Aladár bezdáni olajgyáros cég ellen, a gyulai törvényszék Várady Gyula orosházi kereskedő ellen, a lugosi törvényszék Wolf Mihály furdiai kereskedő ellen, a beszercei törvényszék Schuller J. beszercei kereskedő ellen, a budapesti törvényszék Feldmann József és társai budapesti (VIII. Kenyérmező-u. 1.) kereskedők ellen, a szolnoki törvényszék Preisz Lajos jászberényi fűszer- és vegyeskereskedő ellen csődöt nyitott.

Új bank a fővárosban. Szállítványozók és Iparosok Bankja Részvénytársaság cég alatt Budapestben új bank alakul 500.000 korona alaptőkével. A bank célja: a szállítványozóknak és egyéb iparüzőknek az ügyeik lebonyolításánál szükséges óvadékok (vámhitel stb.) nyújtása és ügyleteikből származó követeléseik leszámitolása. De foglalkozni fog a bank váltók és nyílt számlák leszámitolásával, takarékbetétek elfogadásával, személyi és tárczahitel nyújtásával is. A bank igazgatóságába be fog választatni: Hirschfeld Mór, a Bettelheim M. és társ cég tagja, Guttmann Ignác szövetárkereskedő, Eiser Nándor, az Eiser Ede cég belfelügye, Brezlmayer Károly, Richter Marcell, a Richter L. és fiai cég tagja. Az alaptőke befizetése a Bugapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcson R.-T.-nél történik. A bank ügyvezető igazgatója: Saigó Gyula, a Budapesti Kölcson Segélybegyűjtő m. sz. titkára lesz.

Kitüntetés kizsardák. Darányi földmivelségi miniszter legújabbán azokat a népies mintagazdaságokat vezető kizsardákat, kik a feladatot példásan teljesítették, elismerő oklevéllel tüntette ki. A kitüntetés kizsardák a következők: Muttarcsik Pera (Poncsóva), Halász Pál (Majlátfalva), Zatlarszky Sámuel (Kistapolcsány), Kéty András (Nak), Csiger Imre (Sajóhidvég), Maruska János (Hardicsa), Szentpéteri Sándor (Óros), Tóth Károly (Bikafalva), Gál András (Palást), Bobocsán István (Tündérlak).

A Hazai villamossági r.-t. tőkeemelése. A Hazai villamossági r.-t. — mint már korábban jeleztük — felemelni készül részvénytőkéjét, mit a társaság tüzletének fejlődése tesz indokolttá. A társaság alaptőkéje 1901-ben, megalakulásakor 100.000 korona volt, mely 500 darab 200 koronás részvényre oszlott. 1906 február havában 750 darab új részvény kibocsátása által 250.000 koronára emeltett fel az alaptőke, mit most 400.000 koronára emelnek. A tőkeemelés felett a szeptember 8-án tartandó rendkívüli közgyűlésen fognak dönteni, hol egyben az igazgatóság és a felügyelőbizottság újból választás alá kerül. Az új részvények kibocsátási árfolyama még nincs megállapítva; — a részvényesek egy része azt kívánja, hogy névértékben (200 korona) bocsáttassanak ki az új darabok, míg másik része hajlandó a társulat érdekében áldozatot hozni s ez esetben 300 koronával bocsátanak ki az új részvényeket.

A pécsi állatkiállítás. A pécsi országos kiállítás keretében vasárnap, a jövő hó 1-én nyitják meg a tenyészállatkiállítást, amelyre 2000 tenyészállatot jelentettek be. A kiállítás megnyitásán a földmivelségi minisztert Pirkner János miniszteri tanácsos, országos állattenyésztési főfelügyelő képviseli.

Lakberendezések,

kávéházak és szállodák belső kiképzése

Nagy választék
finom kivitelű asztalos- és kárpitos
butorokban, csillárokkal,
szőnyegekben stb. stb.
TELEFON 53-10.

Porjesz Mihály
Budapest,
V. ker., Lipót-körut 3. szám.

Az értéktőzsde. A tegnapi napon jelentkező zilárdság mára is áthúzódott, sőt erőteljesen nyilvánult meg. A vezető értékek árfolyama ma néhány koronával emelkedett s egy rég nem tapasztalt jelenség, élénkebb forgalom, bontakozott ki. A publikum bizalma kezd visszatérni s a tőzsde előtt már nem olyan bizalmatlan színben tűnik fel a jövő képe. Az örvendés irányváltozást első sorban a nemzetközi pénzpiac felől táplált kedvezőbb véleménynek lehet betudni; azok az aggodalmak, melyek még nem is olyan régen bénítóan hatottak a tőzsdére, veszítettek aktualitásukból. A mai tőzsdén első sorban a nemzetközi értékek tekintetében tapasztalható a fordulat, de kijutott abból a helyi határidős papiroknak, valamint a készpénzpiac értékeinek is. Szerfelett kedvező jelenségnek tekinthetjük állampapirjaink szilárd árnívóját, a koronajáradék ma $\frac{1}{2}\%$ -al emelkedett. A papírok drágább árfolyamában ugyan a prolongációs díjak is bennfoglaltatnak, de ettől eltekintve, jelentékeny emelkedést mutatnak fel a papírok. A mai utolsó rendezés egyébként drágább tételek mellett, de eléggé könnyen ment végbe a következő díjtételek mellett: Egész hóra: Osztrák hitelrészvényért 170—280. Osztrák magyar államv. r. 130—240. Déli vasut r. 65—1. Magyar korona járadékért 5—25. Orosz államkölcsönért simán vagy 10 fillért. — Fél hónapra: Magyar hitelrészvényért 95—170. Magyar lezárolóbank részvényért 40—80. Magyar jelzárolóbank részvényért 50—105. Hazai Bank részvényekért 35—50. Rimamurányi részvényért 85—150. Közúti vaspálya részvényért 120—180. Városi villamos vasúti részvényért 45—70 fillért.

Fizetőképzetlenségek. A bécsi hitelezői védőegylet a következő fizetőképzetlenségeket közli: Preisz Lajos vegyeskereskedő Jászberény, Steiner Jónás kereskedő Moór, Várady Gyula kereskedő Orosháza.

A londoni kiállítási bizottság ülészik. Már több ízben említést tettünk a londoni magyar kiállításáról, amelyről sem a magyar iparnak, sem a magyar kereskedelemnek semmi haszna nem lesz. Ebbeli föltevésünket statisztikai adatokkal is igazoltuk s megirtuk azt, hogy az ottan rendezendő kiállítás teljesen céltalan, de nincs semmi elfogadható indok arra, hogy a magyar kormány ezt a kezdeményezést horribilis szubvenzióval támogassa. Éppen a napokban jutott nyilvánosságra a londoni kereskedelmi és iparkamara egyik főtisztviselőjének nyilatkozata is, amely szintén elítéli — sőt mi több — teljesen céltalannak mondja ezt a kiállítást. El fogják hinni a rendező urak, hogy ez a londoni ur, aki teljesen benne van a londoni közgazdasági élet forgatagában, a maga leplezetlen voltában formálhat véleményt erről a kiállításról. Az utóbbi időben a londoni kiállítás ügyében csak annyi történt, hogy amíg eddig a kiállítás vezetősége csak háromszázezer korona szubvenzióért folyamodott a magyar kormányhoz, most nagy garral összeállította a magyar közgazdasági élet vezető embereiből a végrehajtó bizottságát és nagy propagandát csinál a kiállításnak, nap-nap után ülészik és vitatkozik és kommunikékkal árasztja el a lapokat. Hogy miről, ahhoz semmi közünk, de annyit tudunk, hogy a legutóbbi időben elkészítette a kormányhoz intézendő „memorandum” szövegét, melyben kifejti, hogy mily kiváló jelentősége lesz e kiállításnak a magyar iparra és kereskedelemre s éppen azért adjon a kormány nem 300.000, hanem csak 500 ezer koronát. Arról nincs tudomásunk, hogy a memorandumot beadták-e már, de tény az, hogy a magyar kormánynak nem szabad és nem is lehet, nincs is miből kidobni 500.000 koronát akkor, amidőn a pécsi kiállításra alig egy hatodrészyit jutott, pedig ez a kiállítási

nemcsak egy országrész, de az egész ország közgazdasági érdekeit szolgálja s a reá költött pénz sem kerül külföldi zsebekbe. De hogy mégis hűségesen beszámoljunk a londoni kiállítási bizottság munkálatairól, mai üléséről kiadott kommunikéját az alábbiakban közöljük:

A londoni magyar kiállítás végrehajtó-bizottsága összeállította a kiállítási szakosztályok sorozatát és intézkedett aziránt, hogy az egyes szakosztályok mentől előbb megalakulván, megkezdhessék működésüket. Gróf Andrássy Sándor, Nagy Gábor, Törley József pezsgőgyára, Erdélyi Mór, gróf Zichy Tivadar, Klobusiczky Gusztáv a maguk részéről nagyobb kiállítási csoportozatot jelentettek be, ezenkívül még huszonöt termelő kért teret a kiállításban. A bizottság a jelentkezéseket áttette a megalakuló szakosztályokhoz s elhatározta, hogy a kiállításban való részvétel iránt ajánlatot tesz az állam gazdasági vállalatának is.

A petróleumipar köréből. Mai számunkban már jeleztük, hogy szeptember 8. és 15-ike között tartja ülésait Bukarestben a nemzetközi petróleum-kongresszus. A kongresszus három osztályt fog megalakítani egyik a nyers petróleum kiaknázásával, a második a vegyi és technológiai részszel, a harmadik kereskedelmi és törvényhozási tekintetben foglalkozik majd a megvitandó dolgokkal. — Itt említjük, hogy — amint Bécsből jelentik — az osztrák államvasutak lengbergi igazgatósága egy szakértőt fog Romániába küldeni, hogy ott a mozdonyok nyersolajjal való juttatását tanulmányozza. Ha a tanulmányozó szakközég megtette jelentését, úgy kísérleteket fognak tenni arra nézve, nem lehetne-e ezt a fűtést az államvasutak galicziai vonalain alkalmazni.

A cigánykérdés és a gardák. A Pécselt szeptember 3. és 4-én tartandó országos gazdakongresszus fargyszorozata kibővült, amennyiben a nagygyűlés második napján Hertelendy Ferenc határozati javaslatot terjeszt elő a cigányügy rendezéséről.

A nyersvas-termelés Németországban. A német vas- és aczéliparosok egy közleménye szerint a Németországban és Luxemburgban ez év július havában 1,113.966 tonna nyersvasat termeltek. A belföldi fogyasztás júliusban 1.12 millió tonnára rugott, mi olyan mennyiség, melyet még eddig nem mutatott fel a statisztika.

Butorkiállítás Pétervárott. A czárnó védnöksége alatt 1908. év nyarán Pétervárott Mikhaíl Manegeben nemzetközi műbutor-, lakberendezési és díszítőipari kiállítást rendeznek. A Kereskedelmi Múzeum felhívja a hazai czégeket, amelyek ezen kiállításon részvenni ohajtanak, hogy szándékukat nálá minél előbb jelentsék be. A kiállításra vonatkozó bővebb adatok és bejelentő ivatek a Múzeumnál (V., Akadémia-utca 3.) kaphatók.

A Décsy-féle fizetőképzetlenség. Mai számunkban megemlékeztünk a békéscsabai Décsy József cég fizetőképzetlenségéről. Most olyan részletek szivárogtak ki erről az inzulvenziáról, melyek a cég helyzetére és üzletkötéseire világot vetnek. A cég szivessegi váltókkal operált, üzletfeleinek nagy részétől ilyen váltókat kért. Ezek az üzletfelek többnyire kisebb kereskedők voltak és gyanútlanul engedtek a cég kérésének. A Décsy-cég azután ezeket a váltókat részint helyi, részint pedig környékbeli pénzintézeteknél helyezte el. Huszonegy pénzintézet van érdekelve ennél az inzulvenziánál, melynél a passzívák 650.000 koronát tesznek ki, miből 255.000 korona árutartozás, 70.000 korona jelzálog-adósság, ezzel szemben az aktívák 376.000 koronát képviselnek.

Tenyészkanca-kiállítás. A Somogyvármegyei Gazdasági Egyesület szeptember 13-án délelőtti 10 órakor Kaposvárott tenyészkanca-kiállítást rendez, amelyen a somogy megyei kistenyésztők kiválóbb úgy meleg, mint hidegvérű tenyészállatait pénzzutalomban részesíti.

Parcellázás. Egy szindikátus, melynek élén a Rákócscsabi Takarékpénztár r.-t. és Világossy József budapesti ügyvéd állanak, megvette a Lo-

ránt Leo tulajdonát képező ecseki (Komárom-megye) 3000 holdas birtokot parcellázási célokra. A parcellázás lebonyolítása folyamatban van, a parcellákat környékbeli kisgazdáknak adja el a szindikátus.

Szesztermelésünk. A magyar korona országainak ez év július havában, valamint az 1906. szeptembertől ez év július végéig terjedő időszakban való szesztermelésről és szeszforgalomról következők a végleges adatok:

Termelési adó alá eső szeszfőzők termelésre bejelentettek: júliusban 2342 hl.-t, a múlt év július havában elért eredményhez képest 36 hl.-rel kevesebbet: a fentemlített időszakban 40.760 (-18.998) hl.-t

Fogyasztási adó: 1. Termeltek a szeszfőzőkben júliusban 49.249 (+4974) hl.-t, az említett időszakban 1.033.676 hl. (+93.258). 2. Bevételeztek fogyasztási adóval terhelt szeszszabadraktárakká nyilvánított szeszfinomítóknak és szabadraktárakban júliusban 31.167 hl. a kisebb, 9990 hl. a nagyobb adótétel mellett, összesen 41.167 hl.-t, az említett időszakban 572.016 hl. a kisebb, 64.874 hl. a nagyobb adótétel mellett, összesen 636.890 hl.-t. 3. Elszállítottak a fentemlített vállalatokból: a fogyasztási adó lefizetése mellett 68.639 (-10.359) hl.-t a kisebb, 17.853 (+17.044) hl.-t a nagyobb adótétel mellett, összesen 86.492 (+6725) hl.-t, az említett időszakban 808.961 (+67.413) hl.-t a kisebb, 32.609 (+30.360) hl.-t a nagyobb adótétel mellett, összesen 841.570 (+97.773) hl.-t; a fogyasztási adóval terhelt: a) a magyar korona országában levő vállalatok részére júliusban 27.935 (8065) hl.-t a kisebb, 10.419 (+5966) hl.-t a nagyobb adótétel mellett, összesen 38.354 (-2099) hl.-t, az említett időszakban 572.115 (-6808) hl.-t a kisebb, 65.482 (+25.364) hl.-t a nagyobb adótétel mellett, összesen 637.597 (+18.556) hl.-t; b) a vámvonalon való kivitelre 1789 (-1244) hl.-t a nagyobb adótétel mellett, az említett időszakban 6 (-35) hl.-t a kisebb, 11.585 (-3386) hl.-t a nagyobb adótétel mellett, összesen 11.600 (-3421) hl.-t; c) másnemű adómentes felhasználásra 3244 (-544) hl.-t a kisebb, 9752 (-2229) hl.-t a nagyobb adótétel mellett, összesen 12.996 (-773) hl.-t, az említett időszakban 39.620 (-1187) hl.-t a kisebb, 121.711 (+32.130) hl.-t a nagyobb adótétel mellett, összesen 161.331 (+30.943) hl.-t.

Kezdetleges szeszszeszlet az 1906—7-iki termelési időszak kezdetén, 1906 szeptember 1-én a kisebb adótétel alatt 131.968 hl. 03 l., a nagyobb adótétel mellett 31.866 hl. 28 l. Fennmaradt szeszszeszlet az 1906—7-iki termelési időszak III. negyedének végén 247.033 hl.

A román tengeri kiviteli tilalom. Bukarestből jelentik, hogy ma felhivatalos kommuniké jelent meg, mely szerint nem igaz a külföldi lapok ama híre, mintha a román kormány a tengeri kivitelét a rossz termés miatt meg akarná tiltani. A tengeri termés nem mindentűt rossz, így például Moldvában elég jó. Különben a rossz buzatermés és a parasztlázadás folytán amugy is eléggé sujtott gazdák nagy kárt szenvednének, ha a tengeri kivitele betiltatnék.

Védekezés a lépfene ellen. Magyarországon ezidőszent 117 lépfenével fertőzött község van. A múlt év ugyanezen szakában szintén 117 fertőzött község volt. A lépfene-járvány legnagyobb Abauj-Torna, Hunyad, Krassó-Szörény, Pest, Szabolcs és Torontál-megyékben. Ezen megyék alispánjaihoz a földmivelésügyi miniszter ma rendeletet intézett, a melyben felhívja őket, hogy az állattartó közönséget a lépfene ellen való védekezésre oktassák ki. A rendelet szerint a gazdák általánosságban ma is abban a hitben él, hogy a lépfene ellen való védekezés sikertelen, azért az óvintézkedéseket nem tartja be, sőt azok ellen akadályokat gördít. Különösen a betegülési esetek bejelentése, valamint a hullák eltakarítása körül merülnek fel a leggyakoribb visszaélések. A felületes eltakarítás folytán felszínre kerülő vagy a kóbor ebek által kiásott hullarészek évek múlva is fertőző képesek. A betegség elleni hathatós védekezés szempontjából még kiváló figyelmet érdemel a lépfene elleni védőoltás rendszeres védőoltásokkal az elhullásokat minimura lehet redukálni, sőt teljesen meg is lehet szüntetni. A miniszter felhívja az alispánokat, hogy a fentiek értelmében alantas hatóságaiat és közegeiket megfelelő eljárásra utasítván, töreked-

WIKUS

CSOKOLÁDÉ

GYÁR

BUDAPEST

IV. DEAK FERENC UJCA 12

WIKUS TÁTRA

TEJCSOKOLÁDÉ

WIKUS

CACAOBOR

Jenek az állattartó közönségnek a betegség felépése és az ellene történt védekezés tekintetében meglévő téves fogalmait helyes utra terelni. Figyelmeztessék a közönséget arra is, hogy lépfényes marha husának elfogyasztása, vagy bőrének lehozása és feldarabolása az illetőkre komoly veszéllyel jár s minden ily műveletet a törvény teljes szigorával büntetnek.

Szállítások. A budapesti kereskedelmi és iparkamara irodájában a következő pályázati hirdetmények tekinthetők meg: a cs. és kir. 12. hadtest Nagyszében: széna, ágy-, alom- és szecskaszalma szállítására, benyújtási határidő szeptember 12. d. e. 10 óra; a kereskedelemügyi miniszterium: Bereg vármegye Alsóvezrecké községben újra építendő Latorczahid alépitménye átalakításának és ezzel kapcsolatos egyéb munkáinak, valamint vasfelszerkezeti munkáinak biztosítására, beny. n. szept. 12 déli 12 óra, a kunszentmiklósi kir. járásbíró: 94 köbméter bükkfa szállításának, úyszintén könyvkötő munkálatainak az 1907-1910 évekre való biztosítása, beny. h. október 2 d. e. 9 óra; az I. honvéd kerületi hadbiztoság 2550 q. rozs és 10700 q. zab időközönkénti szállítására; a váci kir. országos fegyintézet: az 1908. évi marha- és borjúhus szükséglet szállítására, beny. h. szept. 19 d. e. 10 óra. A cs. és kir. tengerészeti szertár 1908. évi faszükséglete iránti hirdetménye is a kamara irodájában megtekinthető.

A Máv. áruforgalma. A magyar kir. államasvasutak és az általuk kezelt vasutak 1907. július havi fizető áruforgalma kocsirakományokban, szembeállítva az 1906. évi júliusi eredményekkel, a következő volt: 1907. július hónapban 246,769, 1906. júliusban 223,877, több 22,892. A júliusi feladás a júniusi havi 250,818 kocsirakományt kitevő feladással szemben 1,049 kocsirakomány, vagyis 0.4 százalékos csökkenést mutat. Az idegen vasutakra átment és az idegen vasutakról ájtott rakott kocsik forgalma a következő alakulást mutatja: Rakott kocsik belétek: Vasutól: 1907. július hónapban 48,618, 1906-ban 64,177, kevesebb 15,559. Rakott kocsik kilétek: 1907. július hónapban 78,815, 1906-ban 75,639, több 3,176. Július hónapban 19,900 rakott kocsival kevesebb lépett be, ellenben 437 rakott kocsival több lépett ki, mint június hónapban.

Petroleum- és benzinkivétel Olaszországba. A budapesti kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy az Olaszországba való petroleum- és benzinkivétel jelenlegi kedvező esélyeiről szóló értesítés a kamara irodájában megtekinthető.

Nyilt-tér.

(E rovatban közöltétekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség)

A Bőr- és Lúthion-tartalmú, természetes és vasmentes

Salvator-forrás

Kitűnő sikerrel használhatók vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és köszvényéknél, a cukorbetegségnél, az emésztési és légzési szervek hurutjainál.

Budapestben, főraktár Edeskaty L. urnál.

Vérgyógyítás.

Hemopatia

Új, eredeti gyógymód, mely rendkívül sikerrel alkalmazható köszvény-, asztma-, görvélýkór-, szív-, idült gyomor-, bél- és idegbajokban (neurasthenia) és némely fontosabb bőrbajban (pl. Lupus). Biztos védelem szélhűtés és elmozdítás ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedül képviselőjének **Dr. Kovács J.** egyet. orvosnak (Homopatia) rendelés naponta 9-1-ig és 3-6-ig. Díjazott levélre válaszol. — Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

Ifj MECHLOVITS TIVADAR

mű- és cizmfestő

kizárólag Budapest, VI., Váci-körút 55.

TELEFON 66-72

WIKUS TÁTRA

NYERS EVÉSRE

a legjobb tejcsokoládé

BUDAPEST, DEÁK FERENCZ-UTCA 17.

LOVAS-féle Zene-Conservatorium

akad. előkészítő tanfolyammal

VI., Andrásy-út 67. szám.

II. és III. em. az orsz. m. kir. zeneakadémia volt palotájában modernül átalakítva.

Beiratások egész nap.

TELEFON. Elsőrendű tanári ker. TELEFON.

Prospektus ingyen és bérmentve.

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

legtisztább égvényes

SAVANYUVIZ

KALIPTAS

a legújabb és már is a legkedveltebb fogpép

Kapható: **MÜLLER J. L.** os. és kir. Budapest, IV., Koronaherczeg-ú. 2. yógyszerész, drogeria és finomabb üzletokban, Kis tubus 60 fillér. Nagy tubus 1 korona. **Fogpép**

OVSZEREK

Gummi és hálhólyag, 30% engedmény tuczonként 1-10 forintig. Capot-Americain rövid, 2-3 forintig. Mintagyűtemény (25 db) a legfinomabb minőség urak részére 5 frt. Irrigator, felszerelve 2-5 frtig. Diana-övek, legfinomabb 2.60, 3.-, 3.50 frt. Minden megrendelésnél 30% engedmény. Árjegyzék ingyen.

Rothauser M. Ignác és Fia

Budapest, VI., Deák-tér 6. sz.

Ánker-udvar (Király-utca sarkán.)

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Gabonátözsde.

Malmaink abbéli törekvése, hogy ma a kész-árutözsde olcsóbban vásárolhassanak búzát, meg-husult és így a forgalmi mérsékelt kínálat követ-keztében csendesebb volt; elkelt 15,000 q. 5 fillérel olcsóbb árak mellett. Rozs csendes hangulat mel-lett változatlan, árpa szilárdabb, zab és tengeri változatlan. — A határidőpiac mai üzletirányza-tárol nem sok fellegetyeni való maradt, mert a tegnapi élénkség helyét amolyan lagymatag üzlet foglalta el és gyenge forgalom mellett — olcsóbb Amerika ellenére — kezdetleges tartottság után olcsóbb effektív-üzlet behatása alatt az árak visszaestek; utóbb Berlinből 1 1/2 mk. csökkenést jelentettek, mely a csendesebbnek ígérkező irány-zatot állandósítani ígerte, mígmen a déli tözsdén állítólagos bécsi vételekre a hangulat ismét kedvezőbbre fordult és bárha a kezdet árfolyamailhoz viszonyítva alig látható valamely eltérés, az álta-lános hangulat kedvezőbb. Ezt az alkalmat a spe-kuláció egy része szívesen használta fel eladá-sokra, mert remélik, hogy később a hozatalok és a kínálat gyarapodásának az amugy is kedvezőtlen lisztüzlet tekintetbevételevel a buzaárak nem nagyon tudnak majd hathatósan ellentállni; egy-előre a különböző taxacióknak semmi értéke, mert csakis az effektív üzlet lesz később a viszo-nyok alakulása folytán azon helyzetben, hogy az árak diktálását átvegye. Tengeriben a kilátások nálunk változatlanul jók és Romániából érkezett magánjelentések szerint állapota sokkal jobb, mint azt nálunk tudni vélik.

Kimutatás

a hazai nyilvános áruaktárak és szövetekezeti gabona-aktárak gabona és örlemény forgalmáról és készleteiről 1907. augusztus 17-től augusztus 24-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Ten-geri	Liszt	Kor-pa
I. Készlet és forgalom.							
Készlet 1907 aug. 17-én	604550	102000	44130	91941	420940	49500	3112
1907 aug. 13. aug. 17.	124954	35430	32000	38300	34747	8700	400
1907. aug. 17. aug. 24.	46800	5350	5590	25000	43140	4800	807
Készlet aug. hó 24-én	682670	132180	71540	104300	412550	53300	2640
II. Az 1907. augusztus hó 24-én megállapított készletek részletezése.							
A) Nyilvános áruaktárak							
Bács	24000	4784	—	30524	141000	2822	—
Békéscsaba	28770	1050	2307	420	8500	—	—
Brassó	1800	147	644	1632	7610	—	—
Budapest	250590	30574	18200	11607	134107	26921	2340
Csáktorony	18171	1100	1830	1705	1334	2378	—
Czegléd	28730	10120	2194	94	4017	—	—
Debreczen	6502	27550	2637	60	947	—	—
Érinnhályfalva	2791	6528	51	571	1601	—	—
Fiume	580	32	11271	3351	40021	13010	—
Kaba	801	50	211	80	900	—	—
Karczag	790	907	231	64	—	—	—
Kassa	144	17	810	—	—	—	—
Kisvárd	2092	94	654	1700	600	111	2050
Kisvárd	7694	9100	190	47	—	—	180
Kolozsvár	747	420	92	523	—	—	2420
Marosvásárhely	607	628	150	—	1200	—	—
Mátészalka	1561	1984	—	—	1800	—	—
Mezőtúr	48302	—	3300	240	141	—	—
Miskolc	1430	—	3224	2564	—	252	—
Nagybacsok	14700	2940	2000	12800	4320	—	—
Nagykanizsa	21170	4710	9810	4157	6700	—	—
Nagyszalonta	100	183	1144	1060	840	—	—
Nagyszében	437	—	—	117	1400	14	101
Nagyvárad	11607	600	154	140	1800	—	—
Nyíregyháza	11000	15000	427	230	10000	—	—
Nyitra	3500	570	701	47	—	100	—
Páncsova	807	—	—	150	2140	131	—
Pozsony	22070	3720	11471	—	—	—	—
Szatmár-Nemeth	22457	—	5114	100	515	20	—
Szeged	10000	1204	20	150	6600	—	—
Székesfehérvár	6150	—	640	1101	9810	904	—
Székelyudvarhely	8100	—	337	4380	1304	1440	—
Szoboszló	18741	40	3200	60	1418	—	—
Szombathely	9887	—	514	2000	1700	—	—
Temesvár	50070	—	100	10700	270	100	—
Vorsecz	—	—	800	1485	4110	600	—
Zágráb	—	—	—	—	—	—	—
Zinony	880	—	—	—	—	640	—
B) Szövetekezeti gabona-aktárak							
	9400	1320	101	70	111	—	—

Adatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 79.5 kg. 23.30 korona, 100 mm. 79 kg. 23.50 korona, 200 mm. 78.3 kg. 23.30 korona, 150 mm. 77.5 kg. 23.10 korona.

Bácskai: 470 mm. 76 kg. 22.50 korona, 100 mm. 75.7 kg. 22.50 korona.

Zentai: 900 mm. 75 kg. 23 korona.

Bánsági: 800 mm. 75 kg. 22.75 korona, 200 mm. 74.5 kg. 22.40 korona, 1350 mm. 74 kg. 22.40 korona.

Becskekeréki: 1000 mm. 78.3 kg. 23.40 korona, 2000 mm. 75 kg. 22.80 korona.

Dunai: 400 mm. 75 kg. 22.40 korona.

Szenttamási: 1700 mm. 75.5 kg. 23.20 korona.

Raktári: 2000 mm. 78.3kg. 23.40 korona, 1000 mm. 78.3 kg. 23.40 korona.

Hódmezővásárhelyi: 2000 mm. 78.3 kg. 23.90 korona.

Pádeí: 1836 mm. 79 kg. 23.45 korona, 1600 mm. 77.5 kg. 23.40 korona.

Új buza. Tiszavidéki: 100 mm. 79.5 kg. 23.30 korona, 1000 mm. 79 kg. 23.40 korona, 1000 mm. 78.5 kg. 23.40 korona, 1000 mm. 77.5 kg. 23.40 korona, 300 mm. 78.6 kg. 23.30 korona, 150 mm. 78 kg. 23.20 korona, 300 mm. 78 kg. 23.40 korona, 2500 mm. 77.5 kg. 23.40 korona, 500 mm. 78 kg. 23.15 korona, 300 mm. 78 23.20 korona, 100 mm. 78.2 kg. 23.10 korona, 200 mm. 78 kg. 23.50 korona, 300 mm. 78 kg. 23.10 korona, 500 mm. 77.3 kg. 23 korona, 200 mm. 77 kg. 23 korona, 150 mm. 77 kg. 23 korona, 100 mm. 77 kg. 23 korona, 400 mm. 77 kg. 22.80 korona, 300 mm. 77 kg. 22.90 korona, 150 mm. 77 kg. 22.90 korona, 100 mm. 77 kg. 23 korona, 300 mm. 76.5 kg. 22.80 korona, 300 mm. 76.5 kg. 22.70 korona, 100 mm. 76 kg. 22.70 korona.

Zentai: 950 mm. 75.5 kg. 23 korona, 560 mm. 76 kg. 23 korona.

Szerémségi: 100 mm. 75.5 kg. 23.30 korona.

Árpa: 500 mm. 15.20 korona, 200 mm. 15.10 korona, pp.

Zab: 100 mm. 16.60 korona, 100 mm. 16.40 korona, 150 mm. 16 korona, kpf., dohos.

Rozs: 200 mm. 19.10 korona, 600 mm. 19.10 korona, 400 mm. 19 korona, 600 mm. 19 korona, 200 mm. 19 korona, 200 mm. 18.90 korona, kpf. par.

Az árak 100 kg.-kint koronáértékben értendők

Budapesti gabonaforgalom.

1907. augusztus 26-tól augusztus 27-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	12359	5026
Rozs	2629	2101
Arpa	3538	2302
Zab	13480	5485
Tengeri	3450	2378
Liszt	255	9305
Korpa	—	1214

A határidőpiacra kötetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kín):

Buza októberre	11.54, 11.52, 11.57, 11.58.
Buza 1908. áprilisra	12.—, 11.98, 12.03.
Rozs októberre	9.97, 9.91, 9.85.
Zab októberre	8.25, 8.27, 8.22.
Tengeri szeptemberre	6.89, 6.91, 6.87.
Tengeri 1908. májusra	6.89, 6.90, 6.86, 6.92.

Déli 1 órakor zárulnak:

Buza októberre	11.58—11.59
Buza 1908. áprilisra	12.—12.01
Rozs októberre	9.89—9.90
Zab októberre	8.25—8.26
Tengeri augusztusra	6.90—6.91
Tengeri 1908. májusra	6.90—6.91

Délutáni forgalom.

Délután kissé gyengébb irányzatra az árak pár fillérrel alábbszálltak.

4 óra 30 perczkor zárulnak:

októberi buza	11.56—11.57
áprilisi buza	11.96—11.97
októberi rozs	9.86—9.87
októberi zab	8.24—8.25
auguszt. tengeri	6.88—6.89
májusi tengeri	6.89—6.90

Ertéktőzsde.

A mai utlimórendezés drágább tételek mellett ugyan, a bankok 6 és fél százalékot számítottak, de igen könnyen ment végbe. Erre való tekintettel már a tőzsde megnyitásánál igen élénk vételkedv mutatkozott, mely kiterjedt majdnem az összes értékekre. A déli tőzsdén pedig, támaszkodva magasabb külföldi jegyzésekre, vakóságos haussehangulat uralkodott, mert nemcsak a spekuláció fejtett ki nagyobb tevékenységet, hanem a kontremine óriási fedezési vásárlásokat tett, úgy, hogy az árfolyamok rohamosan felszöktek. A forgalom rendkívül nagy arányokat öltött és habár a legmagasabb árfolyamok nyereség realizálásai miatt nem maradtak érvényben, a hangulat zárlatig reményteljes maradt. Nemzetközi értékek közül emelkedtek: Osztrák hitelrészvény 636.50-ig 3 koronával, Magyar hitel 745-ig 8 koronával, Államvasut 651.50-ig 4 koronával, Rimamurányi vasút-részvények 8.— koronával. A helyi értékek piacán kevésbé élénken alakult az üzlet, de a hangulat itt is nagyon kedvező volt. Élénken keresték a Magyar Jelzálogbank részvényeket, melyek, mint-hogy kínálat alig mutatkozott, gyors tempóban emelkedtek 450-ig, vagyis 7 koronával. Magyar leszámítolóbank 4.—, Hazai bank 5.—, Városi vasut 3.— és Közuti vasut 5.— koronával magasabb árfolyamon záródnak. A készáru piacán forgalomba kerültek Salgótarjáni kőszénbánya 8.—, Ujlaki téglá 5.—, Schlick vasgyár 8.—, Első Hazai Takarékpénztár 250.—, Pesti magyar kereskedelmi bank 16.—, Fővárosi Takarékpénztár 20.—, Hengermalom 5.—, Ganz-féle vasgyár 75.— és Adria-részvények 8.— koronával. Befektetési értékek szintén partícipáltak az emelkedő mozgalmon. Magyar aranyjárdék 30 fillér, Magyar koronajárdék —.50, Orosz járadék —.75 és Fővárosi kölcsön K 1.25 javították jegyzésüket.

Előtőzsde.

Az előtőzsde barátságos hangulatban folyt le. Köttettek: Osztrák hitelrészvény 634.—634.75, Magyar hitelbank 738.50—739.50, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 473.—475.—, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 445.50—446.50, Osztrák-magyar államvasut 649.—649.50 Déli vasut —.—, Rimamurányi vasut 527.50—529.—, Magyar koronajárdék —.—, Közuti vasut 533.50—535.—, Városi villamos vasut 278.50—279.—, Hazai bank —.—.

11 óra 15 perczkor záródnak: Osztrák hitelrész-

vény 634.50—635.—, Magyar hitelbank 742.—742.50, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 476.—477.—, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 446.—447.—, Osztrák-magyar államvasut 649.—650.—, Déli vasut 154.—155.—, Rimamurányi vasut 531.—531.50, Magyar koronajárdék 92.60—92.70, Magyar aranyjárdék 109.50—110.—, Közuti vasut 533.—533.50, Városi villamos vasut 278.—278.50.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde élénk üzlet mellett nagyon szilárd volt.

Köttettek: Osztrák hitelrészvény 634.—635.—, Magyar hitelbank 740.—743.50, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 476.—477.50, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 448.50—449.25, Osztrák-magyar államvasut 649.75—651.50, Déli vasut —.—, Rimamurányi vasut 531.—534.50, Magyar koronajárdék 92.75.—, Magyar aranyjárdék —.—, Közuti vasut 534.—536.—, Városi villamos vasut 279.—280.—.

Helyi értékekben kötetett: Hazai bank 276.—279.—, Magyar kereskedelmi r.-t. 603.—, Salgótarjáni 574.—576.—, Konvertált sorsjegy 141. Hazai sorsjegy 109.—, Magyar aszfalt 180.—, Weitzer waggon 370.—.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 634.50—635.—, Magyar hitelbank 744.—744.50, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 477.—477.50, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 449.—449.50, Osztrák-magyar államvasut 650.50—651.—, Déli vasut 155.—155.50, Rimamurányi vasut 532.50—532.—, Magyar koronajárdék 92.60—92.65, Közuti vasut 535.—535.50, Városi villamos vasut 280.—280.50.

Prémium-üzlet: Díjbiztosítások osztrák hitelben holnapra 4—5, nyolcz napra 8—10 K, szeptember végére 10—20 K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsde élénk és kedvező maradt.

Köttettek: Osztrák hitelrészvény 634.50—636.50, Magyar hitelbank 743.—743.75, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 477.—478.—, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 449.—450.—, Osztr.-m. államvasut 650.—651.—, Déli vasut 154.—155.—, Rimamurányi vasut 532.50—533.—, Magyar koronajárdék —.—, Magyar aranyjárdék —.—, Közuti vasut —.—, Városi villamos vasut 279.—279.50.

3 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 634.50—634.75, Magyar hitelbank 743.—743.50, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 477.—477.50, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 449.50—450.—, Osztrák-magyar államvasut 651.—651.50, Déli vasut 155.—156.—, Rimamurányi vasut 532.50—533.—, Magyar koronajárdék 92.60—92.70, Magyar aranyjárdék 109.50—110.—, Közuti vasut 535.—535.50, Városi villamos vasut 280.—280.50.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, augusztus 28. (Az Egyetértés távirata.) A külföldi jelentésekre az árak meglehetősen változatlank. Az üzlet a konzum szigorú tartózkodása következtében csekély; buza, tengeri, zab irányzata valamivel nyugodtabb, rozse ellenben szilárd és a heti 25 fillérnyi áremelkedést megtartotta. Buza és zab 5 fillérrel, tengeri 10 fillérrel javult, jegyzetett 50 kg.-ként:

Buza: új tiszavidéki 12.05—12.60 kor., új 11.85—12.50 kor., új mosoni és győri, 11.05—11.35 korona, új tótfelvidéki és csepeli 10.95—11.50, új déli vasuti 11.10—11.35, új marchfeldi 11.40—11.40 korona.

Rozs: tótfelvidéki 9.85—10.05 korona, csepeli 9.80—10.05 kor., pestmegyei 9.05—10.15, különféle magyar 9.75—10 kor., osztrák 9.80—10.— korona.

Arpa: morvaországi 9.25—10.— kor., marchfeldi 8.70—9.50 korona, bécsvidéki 8.50—9.40 korona, tótfelvidéki 8.25—9.90 korona, csepeli 8.25—9.05 korona, mosoni és győri 8.20—9.25 korona, budapest-mohácsi 7.40—8.25 korona, déli vasuti 8.10—9.75 korona, tiszavidéki 7.40—8.25 korona.

Magyar tengeri: 7.30—7.50 korona, cinquantin 7.85—8.55 korona.

Magyar közepes zab 8.55—8.80 korona, elsőrendű 8.70—8.90 kor., válogatott 8.85—9.20 kor., új 8.50—8.85 kor.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, augusztus 28. A mai előtőzsdén kedvező irányzat uralkodott, ami különösen a külföldi piacok szilárdságában és az ultimo prolongációk

gyors lebonyolításának az üzleti tevékenységre gyakorolt kedvező hatásában leli indokát. A vezető papírok közül különösen az alpesi bányarészvények és a lombardok iránt mutatkozott nagy érdeklődés és a hitelrészvények, az államvasuti részvények és a rimamurányi részvények is emelkedtek. A kedvező irányzat az előtőzsde végéig tartott.

11 órakor zárulnak:

Osztrák hitelr. 631.50, Magyar hitelr. 738.—, Länderbank —, Államvasut 648.75—, Déli vasut 154.75—, Alpesi bányatársulat 594.25, Rimamurányi 528.—, Májusi járadék 96.—, Magyar koronajár. 92.50, Orosz érték 83.20, Török sorsjegy 182.50, Német márka 117.50.

A déli tőzsde szilárdul nyílt meg.

1/1 órakor jegyeztek:

Osztrák hitel 632.—, Magyar hitel 737.—, Länderbank 419.50, Unio-bank 531.50, Államvasut 649.—, Angol-bank —, Bankverein —, Déli vasut 154.—, Gőzhajó —, Alpesi bányarészvény 593.—, Májusi járadék 96.—, Magyar koronajárdék 92.50, Török sorsjegy 182.50, Német márka 117.50, Elbavölgyi vasut —, Rimamurányi 528.50, Orosz járadék —, Keleti vasutak 448.—, Skoda —.

Bécs, augusztus 28. (Osztrák értékek zárlata.)

4-2 százalékos papír-járdék 96.10, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.90, 1860-as sorsjegy 147.50, Osztrák hitelsorsjegy 418.—, Angol osztrák bankrészvény 299.—, Bécsi Bankverein 529.50, Osztrák-magyar bank 1780.—, Déli vasut 154.25, Dunagőzhajózási társaság 992.—, Dohány részvény 413.—, Cs. kir. arany (vert.) 1135.—, Német bankváltók 117.45, Osztrák Lloyd 416.—, 4.2 százal. ezüst járadék 96.15—97.85, Osztrák koronajárdék 96.32, 1864-es sorsjegy 235.—, Osztrák hitelintézeti részvény 635.50, Unio-Bank 532.—, Osztrák Länderbank 419.25, Osztrák-magyar államvasut 650.—, Elbavölgyi vasut 415.—, Alpesi részvény 592.—, 20 frankos 19.17, Londoni váltóár 240.82, Lipótkohó 422.—, Törökorsjegy 182.—, szilárd.

Bécs, augusztus 28. (Magyar értékek zárlata.)

4 százalékos arany-járdék 109.70. Tiszai és szeg. kölcs. sorsjegy 139.50, Magyar hitelbank részvény 740.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény 478.—, Rimamurányi 530.75, Magyar czukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 404.—, Magyar koronajárdék 92.55, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —, Magyar nyer.-k. sorsjegy 186.—, Kassa-Oderberg vasut részvény 3344. Magyar jelzálogbank 447.50.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE:

Berlin, augusztus 28. (Tőzsdejelentés.) Megnyitáskor az irányzat nyugodt. Tekintve, hogy a fedezési szükséglet kielégítettnek látszik, bányarészek forgalma csekély. Németluxemburgiak, valamint egyes bányarészek emelkedtek. Bankok, különösen darmstadti és orosz bank jól tartottak, ellenben vasuti értékekben nem mutatkozott semmi kezdeményezés. Amerikaiak közül Baltimore csökkent, Canada Pacific 1/4%-kal emelkedett, de még mindig newyorki paritás alatt állott. 3%-os német birodalmi kölcsön 0.10%-kal javult, japánok londoni jelentésekre 1/2%-kal. Hajózási értékek forgalma tartott. Tekintettel arra, hogy londoni leszámítolási kamatláb tegnap 4 1/10% volt, a leszámítolási kamatláb felemelését nem várják. A második tőzsdeidő elején üzleti csend és az árfolyamok csak lényegtelenül változtak, Canada Pacific értékek újabb 1/2%-al csökkentek, míg japánok ismét emelkedtek. A harmadik tőzsdeidőben a készpénzpiac ipari értékeinek szilárd irányzata következtében ismét szilárdság uralkodott. Hazai járadékok tovább javultak, 3 és 3 1/2%-os német birodalmi kölcsön 0.20, 3 és 3 1/2%-os konszok 0.10%-al javultak. Napipénz 3%, ultimo-pénz 4 1/4%-4 3/8%-ig, magánleszámítolási kamatláb 4 5/8%.

Zárlatkor jegyeztek: 4-2 százalékos papírjárdék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 97.75, osztrák hitelrészvény 199.—, Déli vasut 30.50, orosz bankjegyek 216.30, 4 százalékos orosz kölcsön —.—, Disconto Commandit 167.25, Dinamit-truszt 157.75, Harpeni 191.80, Unifikált török járadék 93.60, 4-2 százalékos ezüst-járdék —.—, 4 százalékos magyar aranyjárdék 92.50, Magyar koronajárdék —.—, Osztrák-magyar államvasut 138.75, Bécsi váltóár 85.05, Olasz járadék —.—, Alt. villamossági Edison 186.75, Gelsenkircheni 189.40, Laura'kohó 219.50. — Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) augusztus 28. 4-2 százalékos papírjárdék —.—, 4 százalékos osztrák arany-

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-féle radio activ

keserűvíz az elrontott gyomrot 2—3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Használata valódi áldás evomorbaiosoknak és székszorulásban szenvedőknek. Kapható mindenütt kis és nagy üvegekben. Külkezelés Komáromban.

járadék 97.95, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.85, Osztrák hitéletintézet részvény 198.80, Osztrák-magyar államvasut 138.90, Északnyugati vasut...

Námburg, (Zárlat) augusztus 28. 4.2 százalékos ezüstjáradék 97.30, 1860. sorsjegy 148. —, Déli vasut 30.40, 4 százalékos Aranyjáradék 97.60, Osztrák hitelrészvény 199. —, Osztrák-magyar államvasut 138.50, Olasz járadék 102.60, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.70. Szilárd.

London, augusztus 28. Angol consol 82 1/16. Páris, augusztus 28. (Zárlat) 3 százalékos Francia járadék 94.60, Osztr. aranyjáradék 97.90, Magyar aranyjáradék 91.95, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 482. —, 4 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 309. —, 5 százalékos marokkói járadék 507. —, 4 százalékos 1890. Román köcsön 93.50, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 88. —, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. —, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 87.20, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 494. —, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 91.07, 4 százalékos unifikált török jár. 94.45, Török sorsjegy 165. —, Török dohányrészvény 436. —, Osztrák földhitelintézet —, Osztr. Länderbank 450. —, Magyar jelzálogbank 420. —, Banque de Paris 9420. —, Banque Ottomane 684. —, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 160. — Meridionalvasut 652. —, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 603. —, Rio Tinto 18.77, Sucrerie d'Egypte 30, Tula 126, Thomson Houston 32.75, Urikányi kőszén —, Chartered 87.75, De Beers 170.50, East Rand —, Jagersfontein 50.50, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 50.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 208. —, Váltó német piacokra (rövid) 122.68, Váltó Bécsre (rövid) 104.43, Váltó Belgiumra (rövid) 3/8. Olasz aranyváltó (rövid) 1/16. Váltó Svájcra 1/8. Csek Londonra 251.70, Magánkamatláb 3 1/2. Szilárd.

zárta.) százalékos sorsjegy angol osztrák-vasut —, Do- (rt.) 11.35, d 416. —, Osztrák —, Osztrák-Bank —, ztrák-ma- — 415. —, 17, Lon- —öröksors- —zárta.) —és szeg. —részvény —ny 478. —, —ar —, —magyar ko- —ldteherm. —y 186. —, —gyar jelzá-

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, augusztus 28-án. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónként 400 kilogrammon felül) 136 fillér. Közép (párónként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban) — fillér. Fialat nehéz (párónként 320 kilogrammon felüli súlyban) 135—136 fillér. Fialat közép (párónként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 136—137 fillér. Könnyű (párónként 250 kgr-ig) 137—138 fillér. Szerbiai: Nehéz (párónként 260 kg fölül) — fillér. Közép (párónként 240—260 kilogramm súlyban) — fillér. Könnyű (párónként 240 kilogrammig terjedő súlyban) — fillér.

Sertéslétszám: 1907. évi augusztus 26. napján volt készlet 38317 drb., 1907 aug. hó 27-én felhajtott 119 darab, 1907 augusztus 26. napján elszállított 247 darab, 1907 aug. 28. napjára maradt készletben 38189 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: változatlan nyugodt.

Sertésüzlet.

Budapest, aug. 28. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 562 darab sertés, 131 darab süldő, — darab malacz. Mai napi felhajtás 630 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 1192 darab sertés, 131 darab süldő, — darab malacz. Eladott 940 darab sertés, 26 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 252 darab sertés, 105 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg-on felül 105—110 fillér, II. rendű 280 kg-tól 350 kgr-ig 100—106 fillér, ételsúlylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg-on felül 104—110 fillér, ételsúlylevonással 130—136 fillér, fiatal közép 220 kg-tól 300 kg-ig — korona, ételsúlylevonással 127—137 fillér, könnyű 220 kg-ig — korona, ételsúlylevonással 127—136 fillér. Belföldi süldő — korona. Horvát süldő 92—108 korona. Malacz — korona. (Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsúlyban értendők.) A vásár irányzata közepes, az árak változatlanok.

IDŐJÁRÁS:

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1907. augusztus 28-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban derült, száraz idő uralkodik. A hőmérséklet normális értékre emelkedett és maximuma Eszéken 31 C°, minimuma Boffalun 6 volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Derült, száraz és igen meleg idő várható.

Table with columns: Allomás, Légnyomás mm 700 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm, Hőmérő skála max. min.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS,

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Table with columns: Buza, 100 kilogramm ára, 100 kilof r. min. ára, Egyéb gabonaneműk, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Bepos, Burgonya, Kőröslő, Faj, Liszt, Szalonna, Szilva, Horomag.

Table with columns: Államadósság közközlésnök, Záloglevelek elsőbbségek, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalomok, Különléte vállalatok.

Table with columns: Újleti téglák és mészkövek, Sorsjegyek, Pénztermékek és váltók.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Augusztus 28. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Noszky Jenő okleveles tanárt a késmárki ág. ev. gimnáziumhoz, a fennálló szerződésből kifolyólag, rendes tanárrá, Hajas Mihály, Galla Endre, Tiszuczky Károly, Hajas György, Schinczl Mária, Deézsy Juliska dunapentele-i községi és Kramer Simon dunapentele-i izr. elemi iskolai tanítókat, illetve tanítónőket a dunapentele-i állami elemi népiskolához rendes tanítókká, illetve tanítónőkké, Fehér Katalin kaczkói állami elemi iskolai állandó helyettes tanítónőt ugyanezen állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Geite Miklós tartolczi gör. kath. tanítót a tartolczi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Juhász Margit okleveles tanítónőt a nagypestényi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Ferenczi Kálmán földéki községi elemi iskolai tanítót a földéki állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Hajas Lajos és Fecske Pál okleveles tanítókat az ambrózfalvi állami elemi népiskolához rendes tanítókká, Krohn János okl. tanítót az ópécskai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Rubrinyi Irma okleveles tanítónőt a nándorhegyi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Molnár Antal okleveles tanítót a nándorhegyi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Cserey Róza okleveles tanítónőt a ruszkabányai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Romány Károly okleveles tanítónőt a siklósi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Hollinger Mária okleveles tanítónőt a katalinfalvai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Velits Valér okleveles tanítót a dubovói állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Szinok Dezső csökmői ev. ref. tanítót a záhonyi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Benedek Árpád okleveles tanítót a borzási állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Nadhera Amália levéltári okleveles kisdudovónői a levéltári állami kisdudovónői kisdudovónővé, Barthalos Ilona okleveles kisdudovónőt a palocsai állami kisdudovónői kisdudovónővé; a trencsényi törvényszék dr. Radó Henrik puhói ügyvédet a puhói járásbírói mellé állandó tót tolmácsná nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Zilahy Géza marosgyúri állami elemi iskolai tanítót a tóvisi állami elemi iskolához jelen minőségében, Hidvégi Aurél és Hidvéginé Peja Eugénia körösmezői állami elemi tanítót, illetve tanítónőt az alvinczborberek-i állami elemi iskolához, Neumanné Rudassy Iulia nagypestényi állami elemi iskolai tanítónőt jelen minőségében a piskitelepi állami elemi iskolához, Vida Géza szászujvási állami elemi iskolai tanítót a sárdi állami elemi iskolához jelen minőségében, Jung Miklós bázisai állami elemi iskolai tanítót a lipótszentmiklósi állami elemi iskolához jelen minőségében, Luthár Miklós és Luthárné Kaposy Amália fumei állami elemi iskolai tanítót, illetve tanítónőt a körösmezői állami elemi iskolához jelen minőségükben és Szijártó György siklósi állami elemi iskolai tanítót jelen minőségében a csónalfalvi állami elemi iskolához helyezte át.

Nevmagyarosítások. A belügyminiszter kiskoru Guttmann Géza, Béla, Mariska, Sándor, Erzsébet és Gyula kisújszállási lakosok Gáborra, Reich Ede és Nándor budapesti lakosok Korcsmárosra, kiskoru Krecs Armin námetzói lakos Székelyre, kiskoru Fischmann Márk, Miklós és József szigetvári lakosok Fehérre, Weisz Salamon budapesti lakos Sarkadira, Grósz Fábán nagyváradi lakos saját, valamint Albert nevű kiskoru gyermeke Nagyra, kiskoru Feigelstock Emerich (Emil) és Gusztáv pereszlegi lakosok Füredire, Pentka János ipolygálsi lakos saját, valamint kiskoru Margit és Pál nevű gyermekei Nagyra, kiskoru Kopstein Jenő, Rudolf (Rezső), László és Imre soproni lakosok Hollósrá, Politzer Miksa budapesti lakos saját, valamint kiskoru gyermekei: Géza, Borcsa és István Pásztorra, Kohn Jeanette bécsi lakos Kovácsra, Pupa Antal budapesti lakos Pápaira, Schachter Mózes (Mór) nagyszombati lakos saját, valamint kiskoru Elza, Gizella, Béni, Jozefin, Szerényke, Klótild, Aranka és Sarolta nevű gyermekei Sárkányra, Niederländer Simon verseczi lakos Váradira, kiskoru Kohn Béla, Dezső és Sándor mohácsi lakosok Nyitraira, kiskoru Friedländer Jenő és Dezső szilasbáthási lakosok Bárdosra, kiskoru Braunstein József, Béla és Kálmán vári lakosok

Bálintra, Gajdosik Dezső debreczeni lakos saját, valamint kiskoru Mária nevű leánya Galambosra, kiskoru Roitschild Kálmán csurgói lakos Rózsára, kiskoru Schwarcz Izsák kisváradi lakos Siposra, Grünspan József budapesti lakos saját, valamint kiskoru Károly és Róza nevű gyermekei Gyenesre, Beck Béla mezőtúri lakos Bartosra, Popa Aron brassói lakos Papra, Irzli Béla budapesti lakos saját, valamint László nevű kiskoru gyermeke Iványira, Ehrenfeld Miklós budapesti lakos Erényire, Politzer Samu kaposvári lakos saját, valamint kiskoru Julianna, Erzsébet és Ferencz nevű gyermekei Polgárra, Perl Miksa budapesti lakos Pártosra és Pollák Lipót (Pál) budapesti lakos, saját, valamint kiskoru Pollák Károly, Erzsébet és Sára nevű gyermekei családi nevének Papra kért átváltoztatását megengedte.

VIZÁLLÁS.

augusztus 28. augusztus 27. augusztus 26. augusztus 25.

Table with columns for dates and names of candidates, listing exam results for various locations like Inn, Duna, Norva, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laboreca, Ung.

Szép mell - nyerveid két hónap alatt a Pílules orientales. Advertisement for a medicine to improve breast appearance, featuring an illustration of a woman.

ÓVÁS! - butor-hitelosztályom. Advertisement for a loan service, including details on interest rates and terms.

6 évi jótállással 6 ÓRÁK arany- és ezüst-lánczok, ÉKSZEREK. Advertisement for jewelry, featuring 'RÉSZLET-FIZETÉSRE DIAMANT S.' and 'BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRUT 9. szám az udvarban.'

Szabadalom értékesítés. Richter Gusztáv, gyáros, Mildenauban a 20627. számú és „Levegőt nedvesítő készülék”. Advertisement for a humidifier patent.

NÉPTANÍTÓK ZSEBNAPTÁRA. Advertisement for a pocket calendar for 1907/8, edited by Ember János.

Magyar Királyi Államvasutak. Érvényes 1907. évi május hó 1-től. Közvetlen vonatösszeköttetés

Large railway schedule table showing routes between Paris, Ostende, Wien, Budapest, Belgrad, Sofia, and Constantinople, with departure and arrival times.

KÜLÖNFÉLÉK.

Vasuti töltésen.

Karcsu sínek felett
Mi bug a sürgönydrótban?
Szomorú izeret:

„Fiam, gyere haza!
Anyád beteg. S talán még
Meghal az éjszaka...”

Fütyent a gép. Mehet!
S robogva visz a vonat
Egy pöske gyermeket...

...Sir-ri a róna, mig szive felett
A sistringő szörny keresztül szalad:
Kettő közül melyik kegyetlenebb:
A sürgönydrót? A száguldó vonat?

Kiss Ferencz.

(A földrengések esztendeje.) Az 1902-ik esztendőt bátran lehet a földrengések esztendejének nevezni. Időszertint sorrendben első volt a semachai nagy földrengés február 14-én. Ez óriási rázkódásnak több ezerre rugó áldozata volt. Mintegy 20,000 ember lett hajléktalan. Áprilisban Guatemala dél-amerikai államból érkezett nagyobb földrengések híre; az egész ország 48 órán át folytonos lökéseknek volt kitéve, 2 város teljesen elpusztult s a földrengést rettentő viharok követték. Májusban Nyugat-Indiában voltak nagy tűzhányó-kitörések, amelyeket április 30-án erős földrengések előztek meg, amelyek főként Anglia déli részében voltak érezhetők. A Martinique-szigeti pusztulásra, amely 22,000 embernek került életébe, még élénken emlékezünk. Julius 2-án a szaloniki félszigeten éretek erős lökést, amelyeknek szintén sok emberélet esett áldozatul s nagy rémület és a házak jelentékeny megrongálódása voltak a további következményei. Az innen 1000 kilométernyire fekvő laibachi megfigyelő állomás pontosan jelezte a föld háborgását. Augusztus vége fele Nikaragua lett a színtere a földrengéseknek s a Massavatűzhányónak ezzel kapcsolatos kitérése nagy rémületbe ejtette a környéket. Augusztus 22-én Azsia belső részéből érkezett a híre egy óriási földrengésnek, a melynek Kaszgarban volt a

középpontja. Szeptember 27-ikén Sziciliában voltak borzasztó viharok s vele egyidejűleg kitértek az ottani tűzhányók. Október 14-én Skóciában s ugyane hónap 24-én Rómában észlelték erős lökést, míg október utolsó napján újra Guatemalában kezdett háborogni a föld. Az esztendő vége nem mulhatott el még egy nagyobb földrengés nélkül, amely az ázsiai Andisan városát pusztította el teljesen a föld színéről, úgy, hogy nem maradt kö kövön.

(Kutyák, mint rendőrök.) A kutyák tanulmányosságát már sok mindenféle felhasználják. Svájcban az eltűnteket nyomozzák ki az Alpések között; háboruban szintén alkalmaznak kutyákat, most végül a rendőrség szolgálatába fogják őket. A kísérletek Belgiumban és Észak-Amerikában teljes sikerre vezettek. A belga Genf volt az első, mely egy nagy juhász kutyát három hónapi tanítás után a betörők és tolvajok kinyomozására használta. A tanítás úgy történt, hogy a kutya előtt tolvajlasi, betörési jeleneteket játszottak el megfelelő ruházatban s a kutya végre is annyira megjegyezte a tanítást, hogy a közveszélyes embert megtámadta. Kísérletet tettek a kutyával arra is, hogy utcai verekedéseknél is felhasználják. Ez is sikerült és a kutyát betanították, hogy a verekedőket szétválassza. Mikor a tanítási idő lejárt és besorozták szolgálati feladatára, egy hét múltán két régióta keresett betörőt juttatott a rendőrség kezére. Ez idő óta Genfben a rendőrkutyák száma már huszra emelkedett. Amerikában már régóta használják ily célra a kutyát. Filadelfiában például eltűnt, vagy eltévedt gyermekek felkutatására használják és pedig nagy sikerrel.

(Életés a tudomány érdekében.) Washingtonban sajtósági híradások jelentek meg a lapokban. Ötven-hatvan egészséges fiatal embert kerestek, lehetőleg jól kifejtett gyomorral. A munka, amelyet végezniük kell, nem igen fárasztó, sőt talán kellemesnek is lehet nevezni. A szerződött fiatal embereknek nincs egyéb kötelességük, mint hogy az eléjük rakott nagymennyiségű izletes és tápláló ételket elfogyasszák. A híradásokat Wiley tanár, a vegyi laboratórium igazgatója tette közzé s a fiatal emberek nagyon is megfogták a szót, azért a két heti nyugodt, jó életért, mert később valamennyiüknek gyökeres gyomorkurának kell majd alávetniük magukat. Tudományos felügyelet alatt a tudomány érdekében fognak enni, hogy lehetővé tegyék bizonyos tápanyag megvizsgálását. Rajtuk fogják azt megállapítani, hogy a különböző tápanyagok milyen hatással vannak az emberi szervezetre. Az alkal-

mazottaknak pontosan meg fogják magyarázni, hogy mi a szándékuk a tudósoknak az ő táplálásuknál. Meg fogják nekik mondani, hogy néhanéha a táplálékokban mérgek anyagok is lesznek. Ez ugyanis az egész eljárás főcélja. Dr. Wiley azt akarja megvizsgálni, hogy mesterségesen festett, vagy másképp hamisított élelmiszerek, milyen mértékben ártalmasak az emberi szervezetre. Az amerikai törvényhozó-testület bizta meg az állami vegyi hivatalt, hogy kísérleteket tegyen abban az irányban, vajon a hamisított élelmiszerek, azaz olyanok, melyek festőanyagokkal vagy más módon meg vannak rontva, mennyire vannak káros hatással az emésztésre és az ember általános egészségi állapotára. A táplálás tíz napig fog tartani, hogy ez a kérdés eldönthető legyen.

(Japán gyermeknevelés.) Az európai gyermek, ha már beszélni tud, vagy esetleg nem néma, arra a kérdésre, hogy hogy hívják, habozás nélkül megfelelhet. De a japán gyerekek bezzeg ilyenkor össze kell szedni az emlékező tehetségét, mert az élet különböző szakáiban különböző neveket tisztelnek meg. Az elsőt egy hónapos korában kapja. Ez alkalommal három nevet jegyeznek föl külön papírszeletekre, melyeket egy templomban imádságok kíséretében dobznak a levegőbe. A gyermek azt a nevet kapja, mely először hull a földre és ezt három évig viseli. 15 éves korában a név újból változik és ugyanez eset áll be a mennyegzőnél. A kínaiak hasonlóképpen járnak el, amint hogy az ó-japán népszokások teljesen a kínaiakon alapszanak.

(Egy braziliai nábob.) Brazília leggazdagabb embere báró Fereau, akiről különös dolgokat írnak az amerikai lapok. Nem régebben Rio de Janeiroban egyik éttermet látogatta meg és egy borjusult elfogyasztása után felszólította a pinczért, hogy hozzon még egy adagot. A pinczér, aki, mint valamennyi kártára, szintén gyűlölte a bárót a borralalókkal tanusított zsugorisága miatt, azt válaszolta, hogy az ő vendégüljűkben egy ételnemből nem szoktak kétszer rendelni. — „Ugy!” mondta a báró, fölkel és eltávozott. Néhány perc múlva visszatért és magához hívatta a pinczért. — „Ebben a percben, ugymond, megvettem a vendéglőt. Minthogy azt tapasztaltam, hogy a vendégeket itt nem szolgálja ki kedvtük szerint, ezennel elbocsájtom. Távozzék azonnal.” Erre egy másik pinczér felé fordult a báró: „Most hozzon még egy borjusultot.”

CSENDÉS ÖZTHONOK.

— REGÉNY. —

Irtá: K. LARSEN.

14

De éppen azért volt olyan kedves dolog neki írni. Neki igazán nagy, erős szavakkal megírhatja, milyen pompásan megy minden a régi hazában, milyen jó dolguk van az öregeknek és milyen nagy, kimondhatatlan öröm lesz ismét a kedves szülőkkel együtt lenni. És ha a saját ügyeire került a szó, ugyanilyen hangnemben írt tovább.

Antónia tudta, hogy egy kissé erősen nagyit, ez azonban szabad volt és megtehető a távolban élő fivérrel szemben, hiszen éppen ez volt szép a dologban.

— És most én is nagyon boldog vagyok, kedves Niels, hogy leányomat egy fiatal, ügyes kereskedő oldalán tudom, aki minden bizonynyal megnyeri a te tetszésedet is és aki huzamosabb időt töltött Amerikában. Bár nem volt Louisianában a fűrészgáratokban. Neked igazán teljes igazad volt a legutóbb küldött képre írott sorokkal:

— A szülők igazi boldogsága a gyermekeiben van. Én is mindinkább tapasztalom ezt a mondásodat. A legjobb példát pedig kedves szüleinktől vehetjük, akiket nemsokára viszontlátsz majd az öreg hazában.

Antónia érezte, mennyire tuizottak ezek a szavak és magukkal ragadják a fantáziáját. De megrészegítették, kellemesen szórakoztatták és aztán Niels leveleiből ő észrevette, hogy „öreg hazája” neki valóságos hitvallása lett, mely ott lebegett mindig lelki szemei előtt és azáltal tultette magát minden kellemetlenségen, boszuságon.

Ezáltal mindig valami magasztossal állt összeköttetésben, tülemelkedve a mindennapi életben és valósággal örömet talált a hétköznapi életben.

Amikor Antónia végül „hű nővéred”-del

zártá a levelet, akkor ez is igaz volt, ámbar egymásnak soha nem tettek semmit, mégis hűséges szívvel voltak egymáshoz.

Azelőtt nem igen tudta érteni fivérének az öreg haza iránt való lelkesedését és nevetett is felette, hiszen Nielsen jóformán nem is ismerte régi hazáját. Most azonban kezdte érteni, hogy amit ő annak nevezett, tényleg hazája volt, telve benyomásokkal, régi emlékekkel, hatásokkal, melyek benne éltek és mindig erősebbé váltak az évekkel, míg végül halálós órájában otthon apja szántóföldjén végig megy...

És nem így lesz-e ez a muló évekkel Antónia életében is?

Hirtelen azonban úgy érezte, hogy ez a multaknál való időzés egészségtelen dolog, melyet okvetlen le kell ráznia. Hiszen nem volt naív teremtés, akinek fáradtságos életében az ilyen keservek, kínlóadások az élet fűszerét képezik. Hiszen elégséges szellemi életet élt, körülvette magát művészettel, irodalommal és ebben a környezetben elepedt az életért.

Henrik minden bizonynyal elég művészetet ismertett meg vele és hozta a könyveket egyre-másra. Könyveket és ismét csak könyveket. Ugy tudta gyűlölni azokat a könyveket, akármennyire érdekelték is őt.

Mínél többet olvasott az utóbbi időben, a könyv annál inkább olvasmányává vált előtte. Azelőtt egyetlen könyv teljesen betöltötte és azt hitte, hogy azon kérdést, melyet tárgyalt, egészen át kellett tanulmányoznia, még mielőtt más könyvbe kezdett. Először is szükségesnek tartotta, hogy azt, amit a szerző olyan meghatározó módon megirt, tényleg úgy van-e a való életben is. És ha lehetséges — ebből tanuljon és esetleg az életben is felhasználja.

Most azonban úgy találta, hogy az egyiknek is igaza van, a másiknak is, akár igazat ír, akár nem. Éppen ezért volt ez most már csak olvasmány neki, amely mulattatta és végül szépen bekötve a könyves állvány díszét alkotta.

És éppen ez volt Antóniára olyan kétségbeejtő, hogy a könyvek többé nem váltak életté. Maga az élet pedig könyvekké vált.

MÁSODIK FEJEZET.

Amikor Kiar Hans kamara ügyvéd és képviselő elhatározta, hogy hosszabb időre utazni készül, látszólag a legrosszabb időt választotta. Az irodában és a képviselőházban is rendkívül sok volt a sürgős dolog. Kiar azonban úgy gondolta, hogy éppen azért kell megszöknie. Ez a néhány hónapra való magától mindent elvetés egyúttal személyes erőpróba is akart lenni. Próbája annak, hogy számíthat-e még önmagára és a boldogságra?

Tehát egészen találó volt, ha utazását az az okolta meg, hogy nagyon kimerült, hogy az erejét tuleröltette.

Nála azonban sokkal mélyebben feküdtek az utazás okai.

Mint ügyvéd, Kiar rendkívül el volt foglalta, a képviselőház pedig egy csomó praktikus kérdést léptetett életbe. Ezek mind elfoglalták őt, ahelyett, hogy ő foglalta volna el ezeket. Igen bizony, gyakran jöttek Kiarra olyan pillanatok, midőn fáradtnak, gyengének érezte magát, mint oly sok más, ki elérte élete deledő pontját. Gyakran kérdezte önmagától, nem volna-e legjobb ezt a sok gyeplőt, melyet lassanként a társaság adott a kezébe, engedni és elragadtatni magát. Csak a látszat, a tisztesség maradjon megóva, hogy ne zuhanjon az árokba.

De ekkor ismét összeszedte magát. Ekkor volt az, hogy ki akarta próbálni, nem lehetne-e ő az, aki az eseményeket irányítaná, és nem az események ötet. És ekkor, hogy lélegzethez juthasson, utaznia kellett, időt nyernie és önmagát némi távolságról figyelemmel kísérnie.

Mint fiatalabb napjaiban, újból az a vágya támadt, hogy saját személye felett gondolkozék és ne csak mint üzletember mindig örökké számoljon.

Politikus és polgár... ezt hosszú időig nem lehetett együttesen keresztülvinni! Most aztán végül a házasságát is érvényteleníteni fogják, ezt is már csak pusztá formálitásnak tartotta, hiszen egész élete emlékekben, szemlélődésben elevenedett meg előtte.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK
Cstüörtökön, 1907 augusztus 29 én
Királyszínház Magyar Színház

Göre Gábor Budapesten.
Látványos fővárosi életkép, onok-
kal és táncokkal, 9 képben. Irta
Vörö György.

Göre Gábor Németh
Lepéni Lidike Szonigörgyi
Tsch Arpad Szirmal
Bütyök Elvira Tárnoki L.
Stanczi Harmath L.
Franczi Szegedi E.
Kálmán cigány Csizsár
A szanatórium igazgatója Papp
Sarcoglyás Vágó
Rudi Rákos
Hangszergyáros Körmond
A listes bohóc Z. Molnár
A cillinderes bohóc Farnai

CHICAGO
a főváros legtekélyesebb
mozgólénykepszínháza
VII. ker. István-ut 39. sz.
(Murányi-ú. és Arona-ut között)
Villanyos megállóhely.
500 személyre berendezve.
Fenntartott helyek.
Házi zenekar. Buffet.
Fiókszínházunk: Üllői-ut 12.
Előadások kezdete 5 órakor.

A vig özvegy:
Operette 8 felvonásban. Irta
Leon és Stein. Zenéjét szerzette
Lehár Ferencz.
Zéta Papt
Valócienne Batizfalvi
Danilovics gróf Ráthonyi
Glavari Hanna Z. Bardi G.
Roailon Camil Bálint B.
Bogdanovics Abonyi
Sylviane Tallian A.
Praskovia Orley F.
Kromow Kövéri
Olga a felesége Szentgyörgy
Raul de St Brioche Bezerédi

APOLLÓ SZÍNHÁZ
Telefon 08-80.
Nagy tengeri hadgyakorlat Ed-
ward király jelenlétében. Indiánok
lámadása. Farmercsalád ellen.
Ügetőverseny Londonban. Csödbe
jutott kalapuzlet. Gályarabok mo-
rész szokása. Budapesti lövés-
nyek. Szt. István díj lejtása stb.
(Az Apolló színház saját felvetele.)
A La Manche csatornai
alagút építése.
Fantasztikus kép a jövőből.
Kezdeté hetköznapon 7/8 órakor

Császárfürdő BUDAPESTEN. Nyári és téli
gyógyhely. a magyar irtalmag-
rona tulajdona. Elsőrangú ké-
nes hévízt gyógyfürdő; modern berendezési gősfürdő,
kényelmes iszapfürdők, uszodák, török-, kő- és márvány-
fürdők; hőlég-, szénasavas- és villamosvíz-fürdők. Ivó- és
belégzési kura. 200 kényelmes lakoszoba. Szolid kezelés,
jutányos árak.
Prospektust ingyen és bérmentve küld
Az igazgatóság.

Uj találmány öröm mindenkire,
A GYOMORBÁJT csejében kiáll
a Takács-féle szabadalmazott állítható
gyomorvívó, a mely egy különleges
gyógyfáladaliból a gyomor magasságá-
ban telésés szerint állítható, kényelmes,
a testen alig észlehető ruha fölé, egé-
ségre csak annak loss állandó, niki
ezt viseli, a nyári meleg éjleken nem
izzad, nyugodtan aludhatik takaró
nőkül, mert nem csak hogy megakadályo-
za az elhárítja a gyomor és has hülséből
eredő betegségeket, de a halálosnak go-
adott gyomorgörösöket hasmenést,
hascsikarást stb. azonnal megszünteti,
a betegséget szinte kiszívja, hatása rö-
göni, bizonyítják a folyton érkező hála iratok és orvosi neu-
csak ajánló, de orvosi rendelési kiintézetek. Ára férfi vagy
női I. számú mely legelőbbre alkalmas 4 kor. II. számú
tul nagy kövér természetűkre 5 kor. a pénz megkülönböztetésére vagy
utánvétel megküldi a törvényes egyedüli készítő. Címre:
Takács Dániel Nagyvárad, Sorompó-utca.

Vadászok figyelmébe!
- Tulajdosított raktár miatt 20% engedmény -

1 kétesövű lancaster fegyver azelőtt 40 K, most --- 33 K
1 kétesövű lancaster, kakas között kulcsossal, azelőtt
50 K, most --- 40 K
1 kétesövű lancaster, kakas között kulcsossal, ezüst botéttel,
kis alsó kulcsossal, levehető előgygyal azelőtt
70 K, most --- 60 K
1 baloldog revolver azelőtt 7 K, most --- 6 K
Szállítások csakis utánvétellel. Kapható:
Budapest,
Földesi L. Rákóczi-ut 6. sz.

ALKALMI HARMONIUM.
vétel amerikai rendszerű.
Iskolák és
magánosok
részére a legelőbb árban kap-
hatók:
Wagner
a „Hangszer- királynál”
Budapest,
József-körut 15. sz.
Telefon 67-85. Árjegyzék ingyen.
Használt harmonikumok állan-
dóan raktáron. Juttatások pontó-
san eszközölnék.

Minden szőlőbirtokosnak elengedhetlen
olvasmány a
„Borászati Lapok”
Magyarország leggazdagabb tartalmu
és legelőbb szőlészeti és borá-
szati szaklapja, mely kitartással küzd
a szőlőművelők anyagi érdekeiért.
Évenként több diszes műmellékletet ad.
A „Borászati Lapok”-ból minden ér-
deklődőnek 3 héten át küld díjmen-
tesen mutatónyvszámot annak ki-
adóhivatala (Bpest, IX. Üllői-ut 25.)
A lap előfizetési ára: Évenként 12 korona.
Félévenként 6. kor. Negyedévenként 3. kor.

Kinek szeplője van,
használfjon Rogátsy-féle Magyar Pipere Boraxot.
Kinek pörzsénye van,
használfjon Rogátsy-féle Magyar Pipere Boraxot.
Kinek mltesserje van,
használfjon Rogátsy-féle Magyar Pipere Boraxot.
Kinek szeme gyulladt,
használfjon Rogátsy-féle Magyar Pipere Boraxot.
Kinek szunyog- vagy rovarcsipéstől fáj-
dalmal vannak,
használfjon Rogátsy-féle Magyar Pipere Boraxot.
Kinek barna bőre van,
használfjon Rogátsy-féle Magyar Pipere Boraxot.
Kinek vörös bőre van,
használfjon Rogátsy-féle Magyar Pipere Boraxot.
Kinek lába és teste izzad
használfjon Rogátsy-féle Magyar Pipere Boraxot.
Kinek kellemetlen szagú a szája,
használfjon Rogátsy-féle Magyar Pipere Boraxot.
Kinek rossz fogal vannak,
használfjon Rogátsy-féle Magyar Pipere Boraxot.
Kinek kisgyermekének sebes teste van,
használfjon Rogátsy-féle Magyar Pipere Boraxot.
Kinek rossz a mosdó v. fürdő vize,
használfjon Rogátsy-féle Magyar Pipere Boraxot.
Kinek a teste feldörzsölve van,
használfjon Rogátsy-féle Magyar Pipere Boraxot.
Gyermekápolásnál, fürdésnél, mosás, vasalásnál nél-
külözhetetlen. — Ára 30 és 75 fillér, 10 nagy doboz
vidékre bérmentve. Kapható minden gyógytárban,
drogeriában és jobb fűszerüzletben.
Ügyeljünk a Rogátsy névre. Csak dobozokban valódi.
Rogátsy-féle Magyar Pipere Borax-Cróm 1 korona.
Rogátsy-féle Magyar Pipere Borax-Szappan 80 fillér.
Egyedüli készítője Rogátsy Kálmán drogéria
Budapest, VII., Rákóczi-ut 10. szám.

Zongorák és
PIANINOK
a világ első gyáraiból, va-
lamint saját közkedvelt
gyártmányok, legszolidab-
ban vásárolhatók és bér-
hetők
Keresztély
hirneves
zongoratermében
Budapest, Váci-körut 21. sz.

ZÉRO Tisztaság, egézség!
Szab. hygiénikus
klozetvatta.
Végbél
Aranyér
Czukorbetegeknek
Gyermekágyasoknak
Csecsemőknek
nélkülözhetetlen.
Meggátol minden horzsolást és infektiót.
Használfban olcsóbb a papírnál!
Kapható mindenütt.
Zér ó szab. vattaárugyár Bpest.
TEL. FON 87-82

FŐVÁROSI ORFEUM
WALOMANN IMRE igazgató. VI., Nagymező-ú. 17.
Ma és minden este
MIRANDA
a modern Aphrodite.
GAERTNER-TRIO
fenomenális kéz-akrobaták.
WALTER STEINER
berlini humorista
és 1 2 különlegesség.
Az előadás kezdete esti 8 órakor.
Jegyelővétel a nappali pénztárnál 10-1 és 3-6
óráig.
A téli kertben tegelő 5 óráig Vörös Elek cigány-
zenekara hangversenyez.

Erdélyi minta-vendéglő
Dalszínház-utca 8. szám. (Az Opera mellett.)
Egész éjlel nyitva! — Minden időben friss meleg ételek.
— Női kiszolgálás! — Kellemes szeparék! — Az éjleli
világ találkozó helye!

FOLIES CAPRICE.
RÉVAY-UTCZA 18.
Igazgatók: LEITNER és KELETI | Rendező: ROTT SÁNDOR
Újdonság! Ma 9/10 órakor Sensáció!
A képviselő ur.
Eredeti bohózat írta: Eortez.
Végül 11 órakor! Végül 11 órakor!
„Mandi Rosenkranz auf der
Hochzeitsreise”.
Bohózat, írta: Caprice. Valamint Trebitsch Sándor,
Werner Manó és Saura Emil irak új szelő számaikban.
Előköszültoiben:
„Die Iástige Wittve”,
Bohózat írta: Satyr.
Az előadás kezdete fél 9 órakor.
Nappali pénztár 9-1 1-g és délután 3-6 óráig.

HETI MŰSOR.

Augusztus	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király-Színház	Fővárosi nyári Színház Budai Színház	Magyar Színház	Városligeti Nyári Színház	Uránia
30 Péntek	—	—	Diak élet	A vig Nibelungok	Carmen	A vig özvegy	—	A XIX. század
31 Szombat	—	—	Bernát	A vig Nibelungok	Ejjei menedék- hely	A vig özvegy	—	—
1 Vasárnap	d. u. este	—	Trilby	Göre Gábor Budapesten A vig Nibelungok	Nani Ejjei menedék- hely	A vig özvegy A vig özvegy	—	London Az orosz-japán háboru

SZÍNHÁZAK:

Csütörtökön, 1907. augusztus 29-én

Nemzeti Színház
Zárva

M. kir. Operaház
Zárva

Égyszínház
Bernát.

Ennek bohózat 3 felvonásban
Irta Holttai Jenő.

Bernát
Bernát
Tunko
Cicay-Panni
Dr. Cserebűly
Dr. Akos
Karvainó
Wolgemuth
Fábornok
Fentolai

Hogodtú
Kertész E.
Tihanyi
Kornai B.
Góth
Sarkadi
Kiss I.
Vendrol
Szerény
Tanay

Kezdeté fél 8 órakor

Repszínház
Zárva

Fov. Nyári Színház
A BABA.
Operetta 4 felvonásban. Irta Ordonneau Maurice. Fordította Rieder Ferencz. Zenéjét szerette Audran Edmund.
Kezdeté fél 8 órakor

Városligeti Nyári Színház
Bölcs Nánán.
Dramai költemény 5 felvonásban.
Irta Lessing, ford. Zichy A.
Kezdeté fél 8 órakor

Urania Színház
Rondnek muszáj lenni.
Kezdeté fél 8 órakor

Augusztus 30-án nyílik meg újra a
Budapesti Cabaret-Színház (Bonbonniére)
VI., Teréz-körút 28. szám.
Jegyek 4, 6, 4 és 3 koronáért kaphatók: a Cabaret pénzárnál, Zipser és König (Andrássy-ut 4.) és a Menejegyirodában (Vigadó-tér 1.).

Cirkusz Beketow
Városliget.

Ma este háromnegyed 8 órakor.

Nagy fényes előadás
Nagy nemzetközi díj és

verseny birkozás
8000 kor. díj. A világ legnagyobb bajnokai

ŐS-BUDA VÁRA
FRIEDMANN ADOLF igazgató.

Ma csütörtökön, augusztus 29-én

Utolsóelőtti fellépése! Utolsóelőtti fellépése!

JOHNSON és DEAN
Budapest kedvenceinek.

Nagy nemzetközi női díjbirkozó verseny
13-ik napja.

Küzdelem a 3000 korona díjért és az 1907. évi világbajnokságot.
Szenzációs eredmény! Szenzációs eredmény!
Four Creol Belles, Ten-Ji troupe, 5 Orlax és a többi világhíres attrakció.

Parisiana. Az ágy. Új képek. Új átülgozás.
MOULIN ROUGE, KINEMATOGRAF színház stb.
Belépődíj este 9-ig 60 fillér azontúl 1 korona.

Kedvezményes jegyek a tőzsdéken kaphatók.

Szombaton, augusztus 31-én nagy sportünnepély.
Olympiai játékok. Birkozóverseny stb. o. o.
Holnap: Johnson és Dean utolsó fellépése.
A kubaiak visszajönnek!

Jól lát?
Ha nem, akkor forduljon bizalommal

HATSCHKE optikushoz, csak Károly-körút 8. sz. ahol szemüvegek és látászüvegek is legelőszöbben kaphatók.
Ingyen ártégyezék bérmentve.

6 évi jótállással 6

ÓRÁK
arany- és ezüst-lánczok,
ÉK SZEREK
CSEKELY
RÉSZLET-
FIZETÉSRE.
KOCH J.
BUDAPEST,
IX., FERENCZ-KÖRUT 41. SZ.

Csekély részletfizetésre.
Képes árjegyzék ingyen.

1902. 1903. 1904. évben 10 első díjjal kitüntetve.

KALLAI LAJOS motorgyára
BUDAPEST, VI., Gyár-utca 28. szám.
(Régi házszám VI., Gyár-utca 50. szám.)
Teljes jótállás kitérő cseplésért!

KALLAI LAJOS-féle
blíneves villamos benzinko
mobil cseplőkészletek,
melyek gőpéaz nélkül bárki állta
könnyen tiszta tarthatók, legjobban ajánlatok.

GŐZGÉPEK BECSERLÉSTETNEK.
Ezen motorok több 100 példányban kitérőn műkésnek az ország minden részében. Többek között: Kozma József Kadarkút, Somogy megye. Tóth Péter nagy földművelő, Csantavér. B. B. m. G. Biró József földművelő, Csörgőd, Pest megye. Olcsó árak részlete. Árjegyzék ingyen.

Szülők figyelmébe.

A KOVACS-féle középisk. tanulók otthonában, Nagymező-utca 21., a fiuk egész délután gondos tanári felügyelet alatt vannak.

Korrepetálás kivül: séta, játék, sport, idegen nyelvek és zenetanítás. Magántanulók előkészítése a vizogára. Tandíj 30 korona havonként.

A LEGJOBB
KÁLYHÁT ÉS KANDALLÓT

== SZÁLLIT == **CSÁSZ. ÉS KIR. HEIM H. UDV. SZÁLLITÓ**
Budapest, Thonet-udvar.

Különlegességek, oszládé házak, lakóházak, kaszárnyák, irodák stb. részére. — Százezernél több van belőle használatban.

Valódi csak ezzel a védjeggyel.

MEIDINGER-OFEN
H. HEIM

Prospektust és költségvetést ingyen és bérmentve.

Eredetiben kaphatók csak fenti helyen
v. Bécs, I., Schwarzenbergstrasse 8.

A legújabb rendszerű
ZONGORA HITEL-OSZTÁLY megnyit

mely minden hitelképes embernek alkalmat ad kézpénzárban zongorát részletfizetésre venni, mert a zongorát egy előkötő bank kifizeti és a banknak marad adós, anélkül, hogy a részle utoljónál szokásos 80-80%-os ártelomolást volna kénytelen fizetni, mert ugyanazon árban kapja az árut, mintha kézpénzzel vásárolná, nemcsak zongorát vagy pianót, de harmoniumot, cimbalmot, hegedűt, vagy bármely hangszert.

Reményi Mihály
Általában a legszolidabb kiszolgálásról élis. mert magyar hangzerolepén.

Budapest, Király-utca 58. szám.
Árjegyzék minden hangzerről külön-külön kérésre. Telefon 87-84

BUDAPESTI RÖSER-tanintézet

Alapított 1853. Tanulók eddigi száma 18271.

I. háromosztály felső kereskedelmi iskola
egy éves énkéntességre jogosítanak.

II. négyosztály polgári iskola
10-14 éves fiúk részére teljes énkéntességre jogosítanak.

III. Nevelő internátus 30-40 helylakó növendék részére.
Beiratás augusztus 20-tól szeptember 8-ig.
Értesítést küld az Budapest, VI., Aradi-utca 10. igazgatóság.

Szenzációs újdonság!
«FAVORITE»
beszélő-gép és lemezek. Két oldalt bejátszva. Gazdag műsor:

Schmutzer Testvérek
Budapest,
VIII., József-körút 26. szám.

Egyedüli nagyban elárúsítója a Favorit beszélőgépek és hanglemezeknek Magyarországon részére. Gyors és lelkiismeretes kiszolgálás. Árjegyzék ingyen. Vizsontelárúsítóknak nagy árkedvezmény.

Aki korán kell
aranyat lel
és jól teszi, ha az illatos

szeszszel
masszirozza magát, mert
üdítő, frissítő és erositó

Es nem fog két szék közt
pad alá esni az, aki reuma ellen használja az illatos

Alföldi fehér kereszt
sós borszesz
a hü Házibarátot.

Mert igaz ugyan, hogy
Ahány ház,
annyi szokás, de az már közös szokás, hogy minden házbán található az illatos legghirnevesebb valódi magas foktartalmu

Alföldi fehér kereszt + sós borszesz
mert a legjobb háziszor.

A valódi
Alföldi fehér kereszt

**+
sós borszesz**
mely páratlan jó hatású és az, aki egyszer megpróbálta használni, soha változtatja az életben, mert az

Alföldi fehér kereszt
sós borszesz
a hü Házibarát.

Legendák szólnak ama
Házibarátról.
Előhívja az
Alföldi Cognacgyár
részvénytársaság
Kecskeméten.
Ő csasz. és kir. fensége József főherczeg kamarai szállítója

Kapható mindenütt.
Postán utánvéttel vagy a pénz előleges be-
küldése mellett küld a főraktár:

Léderer Magyar Királyi Gyógyszertár.
Budapest,
V., Erzsébet-tér, Marokkói-utca 2.
Orlasi Próbaiüveg 40 fillér.
egy üveg 1 kor. Egész nagy üveg 2 kor.

„Burberry“
világhírű angol vízmentes,
könnyű és porozus szövetből
készült

Burberry vadászöltöny „King“
minden színben K 48.—

Burberry vadász-köppeny K 50.—

Burberry Hubertus vadász-
sportkabát K 48.—

Loden vadászöltönyök nagy
választékban K 32.—
től felfelé csakis

KOCH TESTVÉREK
Budapest 26.
legnagyobb férfi-, fiu- és gyermekruha-áruháza Károly-körut

„King“ vadászöltöny K 32.—

MAGYARON ELŐS, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller János
szab. chronometer- és műórák, órákalkáló
é remontőr ingatlaknak
stb. stb.

**ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÖVŐÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltenek.

A léghajózás mai állapota.

A kormányozható léghajó, mint megoldatlan probléma kísért napjainkban, foglalkoztatván a föltalálókát és a tőkével rendelkező mecénásokat. A legutolsó idők a dicsőség, hogy a kormányozható léghajó kérdése néhány olyan lépéssel közeledett a megoldás felé, amely feljogosít a legvérmesebb reményekre.

A Lebaudy testvérek pénzén kísérletező *Juillot* oly eredményeket ért el több mint százszor kipróbált kormányozható léghajójával, hogy mellett még a kormányozható léghajó legádázabb ellenségei sem mehetnek el anélkül, hogy csodálattal ne adóznának a találmánynak. A Lebaudy testvérek motor-ballonja már három évvel ezelőtt, kevéssel azután, hogy szenzációs utját Moissontól Párisig megtette, a legtökéletesebb és legértékesebb konstrukció volt, amit addig a léghajózás terén föltaláltak és gyakorlatilag kipróbáltak.

Az új Lebaudy-Juillot léghajó azóta annyi próbáját adta használhatóságának, hogy a francia hadsereg jónak látta, hogy hadicélokra megszeresse. Az új motorballon mintájára most egy tucat újformájú léggömb fog épülni és Franciaország lesz az első állam, amely léghajócsapattal fog rendelkezni. Az ilyen csapat gyakorlati értékéről a vélemények eltérők lehetnek, annyi azonban bizonyos, hogy az ilyen, bár csak korlátozott kormányozható léghajó-osztály, olyan valami, aminek a morális hatását elvitatni lehetetlen.

Az utolsó hetekben Németország is előállt a maga kormányozható léghajójával, de ennek a gyakorlati értéke ma még alig lévén kipróbálva,

bajos eldönteni, hogy a német találmány eléri-e a francziát. A francia mérnöknek oly szerencsés keze volt a ballon megkonstruálásánál, hogy a német aeronautáknak a legnagyobb erőfeszítést kell kifejteni, hogy a francia találmányt jószágban megközelítse. Arról, hogy lefőzze, szó sem lehet. Pontos terveit *Grosz* őrnagy kormányozható léghajójának alig ismerik és így bajos is róla szakvéleményt mondani. Az, hogy a ballon szélesöndben ide-oda csavargott a légben és végül ott szállt le, ahonnan kiindult, alig esik súlyosan a latba és nem igazolja az abszolút hasznavehetőséget.

Arra a kérdésre: várható-e a léghajózás terén a közeljövőben nagy haladás, szakemberek erélyes „nem“-mel felelnek. Az eddig legkiválóbb típus, a Lebaudy-léghajó szűzvése fejlődésnek a produktuma. Ezerhatszáznyolcvanháromban emelkedett a levegőbe léghajón a két első ember és már egy évvel ezután Meusnier tábornok a francia Akadémiában fölolvasást tartott a léghajó kormányozhatóságáról, csodálatos élelátással kifejtve, milyennek kell lenni a kormányozható léghajónak. Több mint félszázaddal később *Giffard* részben megvalósította Meusnier terveit. *Giffard* után *Dupuy de Lome*, *Häntlein Pál*, *Renard* és *Krebs* kísérleteztek kormányozható léghajóval és így alakult ki Santos-Dumont híres motorballonja, a „La france“. A nevezettek kivül természetesen a dilettánsok egész kara foglalkozott a kérdéssel, de siralmas eredménnyel.

Hihetetlen, hogy mennyi a képtelen terv, amit emberek száz év alatt kieszeltek. A laikusok még ma is azt hiszik, hogy a kormányozhatóság kérdésének megoldására más nem kell, csak egy

„Állami felügyelet alatt“

Katonai előkészítő iskola

Budapest, V., Nagy korona-utca 13.

1907. szeptember 2-án kezdődik a hathavi esti tanfolyam egyéves önkéntességre képesítő és három havi nappali tanfolyam, több előképzettséggel bírók részére. Ezen Magyarország legrégebb és leglátogatottabb intézet okmányilag kimutatható legkedvezőbb eredményeket ért el.

ALAPÍTTATOTT: 1868-ban. Eddigi hallgatók száma: 3625.
Igazgató: **Füssinger Jenő**.
Beiratás mindennap d. u. 4-7-ig. Prospektus díjtalanul.

Bérmálási

ajándékol legajánlatosabb s legczélszerűbb, ha arany, ezüst vagy ékszerárut vásárolunk. E cikkeknek legmegbízhatóbb beszerzési forrása a már 28 év óta fennálló Kohn Ede és társa utóda cég, Városház-utca 6. (a volt Gránátos-utca). 26442

Pénzkölesönt

legszilárdabb alapon, rövid idő alatt minden előleges költségek nélkül kaphatnak, állami, megyei, városi tisztviselők és bármely állásban volt nyugdíjasok 5-40 évig terjedő időre.

FISCHER SÁNDOR
bankbizományos
Budapest, VII., ker. Rákóczi-ut 80 szám.

GRAND PRIX PARISI VILÁGKIÁLLITÁS 1900.

KWIZDA-FLUID
Kigyó-védjegy.
(TURISTA-FLUID)
Rögtön kitűnőnek elismert illatos bedörzsölés az izmok és inak erősítésére. Erősítés és erőt megújítás céljából használják az összes turisták, kerékpárosok és lovaglóknak után.
Ára I egész kor. 2.—, fél üveg kor. 1.20.
KWIZDA-flu FLUID
VALÓDI A GYÓGYTÁRAKBAN KAPHATÓ.
Képes árjegyzék ingyen esbörm. küldetik.
Főraktár: **TOROK JOZSEF** gyógyszerésznél.
BUDAPEST, Király-utca 12. sz. és Andrássy-ut 20

Pénzszekrények
egy darabból álló kőpannyal legelőnyösebben beszereshetők.
BECHER ÉS HILDESHEIM
ezek pénzszekrényjeinek és tőzvédelmi berendezéseinek magyarországi vezérképviseleténél
NEY és EPSTEIN céggel, BUDAPEST, VI., Pódmányosi út 4.
Képviselek minden városban keresztetnek.
ÁRJEGYZÉK ÉS TERVEK DÍJMENTESEN.
Répl szerkesztéseket esaképpen átvesszünk.

titani, mint
hogy egy jó
téved.

Az új
nyozható l
struálni an
többet kon
szathoz, tö
nak. Érték
rumtól, a s

Termé
éber figyel
sérletezése
teszi, hogy
éjlenek. Na
regben oly
lalkoznék
nyek tanu
három ki
volna má
lalkozni
képezni.

Renge
delkezésre
gyobb figy
tanulmány
fai is. Va
akad mag
dön utazg
külföldi m
a háromta
gépészme
hogy a t
produkálh
Miatá

Eszterga-padok,

furógépek, ülők, satuk, fuvók, mindennemű

új és használt gépek,

és kézi szerszámok raktára.

Legjobb minőségű (Compozitzió) Réteg-fém. Nagy választék viz- és légszuszvatóki csövekben.

GRÜNSPAN IZIDOR

Budapest, V., Váci-ut 24. szám.

(A nyugati teherpályaudvarral szemben.)

TELEFON 34-36.

Vesz és elad:

új és használt szerszámokat.

teljes műhelyberendezéseket.

Gőzeke-

kocsrud-, Spritzbogen-, kézi-, udvari- és asztali-

Acetylen- lámpák

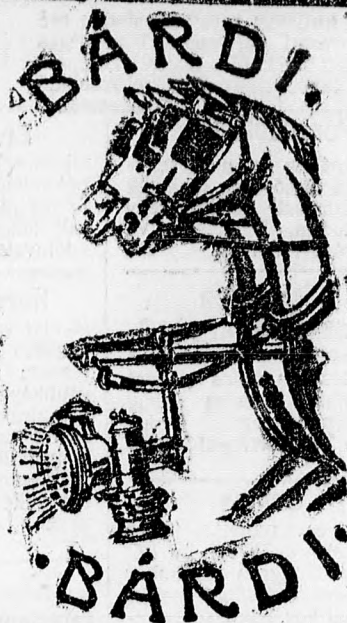
Bárdi József

RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL,

Budapest, VI., Mozsár-u. 9.

(Fővárosi Orfeum mellett).

Arjegyék ingyen és bérmentve.

VADASZFEGYVEREK

Amerikai • Lüttichi • Suhl • Weiperti

KEPESFEGYVERARJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE
AUFRECHT és GOLDSCHMIED

Budapest, Rákóczi-ut 30. szám.

reszletfizetésre.

titáni, mint minden más tudományt. Aki azt hiszi, hogy egy jó ötlettel megoldja a kérdést, az alaposan téved.

Az ugynevezett „főltalálók“, akik kormányozható léghajót vagy repülő-gépet akarnak konstruálni anélkül, hogy a speciális tudományhoz többet konyitanának, mint a vakond a csillagászathoz, többet ártanak az ügynek, mint használnak. Értékes munkát az egyetlen kompetens fórumtól, a gyakorló aeronautától lehet várni.

Természetes dolog, hogy katonai körökben éber figyelemmel kísérik e német és francia kísérletezéseket. A szolgálat azonban lehetetlenné teszi, hogy léghajósaink kizárólag tanulmányaiknak éljenek. Nagyon kívánatos volna, hogy a hadseregben oly bizottság alakították, amely nem foglalkoznék mással, mint a külföldön elért eredmények tanulmányozásával. Ki kellene választani három kiválóan képzett tisztet, akinek nem volna más dolga, mint a léghajózással foglalkozni és magát a teoretikus részben kiképezni.

Rengeteg könyv és folyóirat áll rendelkezésre és mind feldolgozásra vár. A legnagyobb figyelemmel és vasszorgalommal kellene tanulmányozni az összes államok szabaddalmi iratit is. Valószínű, hogy a rengeteg szalma közt akad mag is. Az is fontos, hogy a tiszték külföldön utazgatva, mindenkor tájékozottak legyenek a külföldi munkálatok állásáról. Célszerű volna, ha a háromtagú léghajózási bizottsághoz egy katonai gépészmérnök és egy technológus csatlakoznék, hogy a bizottság minden irányban tökéleteset produkálhasson.

Miután ennek a léghajózási bizottságnak min-

denkor szoros összeköttetésben kell állnia a léghajósokkal, célszerű a bizottságot a léghajóosztály mellé rendelni. A bizottság évi költsége megütné az ötvenezer koronát. Három év alatt ez igaz, százötvenezer koronát emésztené fel és akkor még mindig nem rendelkezne kormányozható léghajóval, de volna egy csomó képzett emberünk, akik a szükség esetén minden próbálkozás nélkül tudnának konstruálni olyat, amely a már kigondolt tökéletesség legfelsőbb fokán áll.

Egyszerűen megcsinálnák azt, amit mások drága pénzen és hosszas kísérletek után megoldottak.

Ausztriában eddig mindössze egy kormányozható léghajót próbáltak ki. Ezt a motorballont egy Hänlein nevű zseniális technikus eszelte ki. A kísérletek a hetvenes években Brünnben folytak. Hänlein ballonia méltán sorakozott Renard és Julliot gömbjei mellé és ha Hänleinnek más motor állt volna rendelkezésére, nemcsak elérte, hanem le is fűzte volna a nevezettek.

A kormányozható léghajó, ez már ma is megállapítható, alaposan föl fogja forgatni a világot. Ha a villany idejében áll az, hogy nincsenek távolságok, úgy fokozatosan fog állani arra az időre, amikor könnyen irányítható léghajók fogják szelni a léget. A közlekedési eszközök tökéletessége idején igazán meg fognak szünni a megszesegek.

Elgondolni is nehéz, hogy az ember hip-hop varázsszóra egyik államból a másikban fog teremni. Meg fog bomolni egy kicsit minden fennálló. Gazemberek az új, kolosszális találmányt hamarosan be fogják vonni a gyakorlatba

és a rendőrség oly feladattal fog szembeszállni, amelynek megoldása az emberi lehetőségeken kívül esik. Földön, vizen nyoma marad még a leg- raffináltabb gonosztevőnek, de a levegőürben eltűnik a szökevény bűnös.

Katonai téren meg egész óriási lesz a változás, amelyet a kormányozható léghajó előidéz. Borzongással lehet csak gondolni a bombákat szóró levegőszörnyekre, amelyek halált osztogatva fognak uszni a csapatok fölött és elhűlünk, ha azokra a borzalmas küzdelmekre gondolunk, amelyek ott a magasban fognak lezajlani. Levegőtörpedők, ágyuzó léggömbök, levegőből alzuhanó csapatok: borzalmas perspektiva.

Elgondolni rémos mindezt, de vigasztaló az a tudat, hogy talán éppen ez a borzasztó találmány fog megóvni bennünket a szörnyűségekől és talán meg fogja szüntetni a földön a háborút. Ezt ugyanis csak az öldöklő szerszámok tökéletessége fogja elérni.

El fog érkezni ugyanis egy olyan határ, amelyen túlmenni a kultur-ember képtelen lesz. El fog érkezni oly tökéletes foka az emberpusztító szerszámoknak — s ezek közt lesz, bármily furcsán hangozzék is, a katonai léghajó — hogy az összes érdekek szegényesek lesznek, hogy ürügyül szolgáljanak olyan vérfürdőkhez, amilyenek a tökéletes fegyverek nyomán keletkezni fognak.

Valamilyen jó fantáziájú festő megfestette a jövő idők képét. Alul automobílok és más furcsa szerszámok száguldanak, fönt léghajók szelik a léget és a pompásan felszerelt kosarakból vidám emberek üdvözlik egymást. Lehet, hogy ettől az időtől már nem vagyunk nagyon távol és a jó fantáziájú festő képe nemsokára valóság lesz.

A hirdetéses rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

A hirdetéses rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 286

Idegés és gyengefelettség

gyermeknevelés szakértő oktatást és teljes ellátást nyerne. Kelemen Ignác gyógykezelő, Budapest, VII., István-utca 29. sz. 26431

Csinos

30 éves, molett, férjes uriaszony, 35-40 év körüli intelligens uriember diszkret barátságát óhajtja, aki 60 kor. havi zsebpénzzel támogatná. Leveleket a kiadóhivatalban kérek „Igazi jóbarátság” jelige alatt.

Házvezető.

föltétlenül megbízható, háztartásban jártas takarékos és szorgalmas, intelligens, fess, izr. asszony, mely magányos, jölküri urnál talán meg otthonát? Szíves megkeresések „Hűségese házvezetőnőnek” jeligére.

Ügyes varrónő

kitűnő angol és franczia szabással rendelkezik, olcsón elvállal ruhákat. Czim Ferencz-körút 43., földsz. 4.

Tisztességes

asszony lakásért, takarítást esetleg főzést is elvállal. Rottenbiller-utca 34. Hencz Lőrinczné.

Házikisasszony

azonnal felvétetik, ki főzésben és egyéb házi teendők végzésében jártas, gyermektelen fiatal házaspárnál. Czim: Dr. Rác Elek, Nagymaros, (Hont.)

Butor

árverésről, finom és egyszerű butor, hálósobák és garson szobák Szalon bőrfoteliek, gyönyörű tükör, diván, börszék, íróasztal, porzasszonyos és egyes darabok; Földes B. VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Teljesen

gyakorított tótn tudó ügyvédi irnokot keresek azonnali belépésre. Dr. Izó Bertalan ügyvéd, Torna Abauj Torna megye.

Elveszett

péntek este Ósbudából egy orosz agár, fehér szürke foltokkal: A megtaláló Klecker Alajos vendéglősnél Ósbudában megfelelő jutalom ellenében szíveskedjék átadni.

Polgári iskolai

reáliskolai, gimnáziumi, kereskedelmi, egyéves önkéntességre képesítő vizsgákra, valamint mindenféle javító és pótló vizsgákra legfrüvidebb idő alatt a legjobb sikerrel előkészít „Tanár” Budapest, Thököly-utca 8. I. em. 3. ajtó. 26814

Ajtók és ablakok

régi és új vasredőnyök teljes vasalással Kapuvág-rácsosajtók, kertkerítések, kerámialapok, Kehlheimi, lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór,

épitő- és bontó vállalkozónál Budapest, Nador-u. 72-74., földsz. 2. sz. Sziget-utca 8.

Elvállalnék

tejsarnokot, trafikot vagy péküzletet elszámolásra. Szíves ajánlatok „Kauczióval” jelige alatt a lap kiadóhivatalába kéretnek.

Kereskedelmi

iskolát végzett leányok és állásban levő tisztviselők részére nyílnak meg továbbképző tanfolyamok. Győrstrásból, angol, francia és német nyelvekből, könyvitelből, gépirásból a Nőtisztviselők Országos Egyesületében VI. Andrassy-utca 83.

Képzőiskolák

felvételnél Budapesten és minden vidéki városban egy Magyarországon jól vezetette czégnél. Ajánlatok „Fix fizetés” jelige alatt a kiadóba kéretnek.

Egy ügyes fodrásznő

Uri házakban alkalmazást keres. Czim. Jósika utca 28 földszint 3.

Veszek zálogcédulákat, elzálogosított briliántokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltok és a teljes értéket kifizetem. Singer Jakab ékszerkereskedő Budapest, Király-utca 91. Izabella-utca sarkán.

Rekedtség

biztos és kellemes orvos-sága a Réthy-féle cukorka 60 fillérért mindenütt kapható.

Építkezéseket!

Cyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen elvállalja, tehermentes telkeket törlesztésre felépít. Építési tanácsokkal szolgál Borsody építésiroda Bpest, Rákóczi-utca 71. 782

Gőzseplőgépek

toko mobilok, számkaszálók, benzinkozorok, használ, gyárilag javított állapotban, részletfizetésre kaphatók. Cserézteltek költségek. Seifried Hugó, Budapest, Katona József-utca 7. szám. 25983

Csemegeszőllöt

legfinomabbat postakosarankint négy koronáért «Bormentesen» szállít: Mertz Nándor Nagyváradon.

Magánkutató iroda

Rákóczi-utca 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal egy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Géza. Telefon 67-47. 26703

Parkettagyár

Gyöngyösön ajánlja gyártmányait.

Alkalmi vétel.

Butorok, visszamaradt szőnyegek, kényes körülmények miatt eladók: mahagoni hálósoba 180 ft., íróasztal könyvszekrényvel, olajfestmények 2 ft., nagy perzsa szőnyegek, lámpák, 3 áru villany 14 ft. Árverési butoreladás. Dob-utca és Holló-utcai sarokpincze. 26616

Polgári, gimnáziumi,

kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnáziumi kiállításra és érettségire előkészít Kerekes, Almássy-tér 16. sz. II. em. 18. sz. Válaszbélyeget kérék. 25465

Csemegeszőllöt

legnemesebb fajokban, zamatos finom körtét, változatos legszébb almát 5 kilós postakosarankint 3 koronáért szállít Rottmann és Keller szőlőtelepe és kertésze Kiskunhalason.

Csemegeszőllöt

postakosarankint 2.80. 100 kg. 40 kor. Csemegealma, szegfűkörté 2.40, paradicsom, paprika, ürkesztán és ananász dínyje 2 kor., 25 kg. 8 kor. Házilag főzött baracklekvárnak ki-foja 3 korona. Szállít Szabó Géza Csongrád. 26899

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap-és államvizsgákra (egy-egy tárgyból is) Kólosszvárra; Budapestre ugyisint államvizsgákra teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészíti. Jogi szeminarium; Budapest, VI., Rózsa-utca 44. III; 8

Butor

új és használt beraktározásból visszamaradt, csillárok, lámpák, irodabútorok, bútorendezés, pénzszekrények bántalom olcsón eladók. Beraktározási vállalat tulajdonos Landsman Sámuel Központi városház épület Gerlóczy-utca 2. raktár 10-11-12.

Hölgyek figyelme!

3 évi jótállással mindenki szerezz meg magának a cs. és kir. szab. Viktoria önműködő kézi hímzőgépet. Ára 8 korona. Pénzt előre beküldőknek egy csinos minta lesz mellé csomagolva. Leírásokat és utasításokat mindeuknek díjmentesen küld a Viktoria hímzőgép-gyár, Budapest, VII., Columbus-utca 28.14 emelet. 2662

Gimnáziumi,

reál, kereskedelmi, polgár egyéves önkéntességi, bármely érettségi vizsga letelvéhez igényelt tantárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanított kitűnő philologus és matematikus. Egyenkénti oktatás. Tanítványok csak korlátolt számban vétetnek fel. A bannalatos eredményeket igazoló okiratok a lakásban megtekinthetők. Goitein Heinrich Budapest, VII., Damjanich-utca 39. II. emelet 10.

Ki a YES-OUI-SI

ezt a lapot megrendelő, járásra minden megrendelés mellé és önállóan is

angol és franczia

nyelveket alaposan megtanulhatja ELŐFIZETÉSI ÁR negydedvenként minden kiadásra 8 korona. Megrendeléseket elfogad és megtanítványosítottakat küld a kiadóhivatal Budapest, Andrassy-utca 92. szám.

BUTOR

Fa, vas, réz és kárpított butorok, valamint légszusz és villamos csillárok, legjobb minőségben, rendkívül olcsó áron készpénzért vagy részletfizetésre kaphatók

Basch Soma

butorraktára, 703 Budapest, VI., Kertész-utca 50. sz. (Király-utca sarok)

Pénzkölcsönök

megszerzésére legjobban ajánlható Barabás Lajos kölcsönkivitel cég Budapest Rottenbiller-utca 4. (Válaszbélyeg). Közvetít tisztviselő személy és tárcza hitelt, állami, közigazgatási és magán tisztviselőnek, kereskedők és önálló iparosoknak előlegeket értékpapírokra, betételezésre II. III.-ik helyre és nyugdíjakra valamint lakbérkölcsönöket, továbbá zálogcédulákra is stb.

„MAGYAR” TEXTILIPAR

Folyóirat.

A gyapju-, gyapot-, len-, kender-, selyem-, juta-ípat és kereskedelem közlönye. Szerkesztőség és kiadóhivatal Ujvidéken.

Megjelenik havonta kétszer.

Előfizelési ára egy évre 12 kor.

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLÖT-UT 123. TELEFON 62-80.

Polgári árkai

Pontos kiszolgálás!

Kitűnő szabás!

Vidékre mintát küldök nagyobb rendelésnél személyesen elmcgyök.

Zeliszka János

angol uri szabótorna-BUDAPEST,

Andrassy-ut 58. I. em.

Allandó választék a legdivatosabb angol és bel-földi szövetekből.

Modern urasági butorok alkalmivétele és eladása

háló-, ebédlő-, szalon-, uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas és réz-butorokban.

GROSZ SÁNDOR és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezeltől Gyár-utca. Telefon 14-09.

Keményítő cukor Szirup

dextrin-,

Táplóka és szágógyárakat, legújabb bevált mód szerint,

olcsó telepeket

berendez a különleges vállalat keményítő gyárak felállítására és átalakítására

W. H. UHLAND

k. sz. f. LEIPZIG-G. Prospektus ingyen.

Régi ezüsttárgyakat

és zálogcédulákat veszek és eladok mindennemű arany- és ékszerárut, ugyanint régiségeket, drágaköveket, arany- és ezüst-órákat, láncokat, gyűrűket, ezüst-éveszközöket. Kérjen árjegyzőket ingyen. Fuchs Dávid utóda Budapest, IV., Váci-utca 18. I. emelet. 26764

Urasági butor

Eladok és veszek; mahagoni hálósobákat, ebédlőket, szalonokat, réz-butorokat, zongorákat, perzsa és szirma szőnyegeket, függönyöket, tég- és bronzcsillárokat, petroleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, üzlet berendezéseket.

Nagy és Fia

Allandó nagy lakberendezési kiállítás!

IV., Semmelweis-(Ujvilág-) utca 81., kapubejárát Az egész házban. Telefon 17-77.

Fióküzlet nincs n. 26618

Börszékikpar

Börszékikpar és börszékikpar.

KENDI ANTAL

Budapest, IV., Károly-utca 2

az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi börszékik és karosszékikben, jóval olcsóbb árban, mint eddig.

Használt székek átalakítása börszékikre olcsó árakban. Legolcsóbb börszékik és állványok.

INGYEN SÉRVKÖTŐ,

műlábak, műkezek műfüzők, támogatók, egyenestartók, háskötők

és az összes betegápolási cikkekről szóló nagy képes árjegyzékünket bárkinek ingyen és bérmentve, zárt borítékban küldjük

Universális sérvkötők páratlanok, kis gummi nyomlappal legnagyobb sérvkötők elzárható,

Sérvkötők egyoldalú 4-14, kétoldalú 8-28, gummiból 6-12 K. Gummi harisnyák

Háskötők méretük szerint készítettnek

MAGYAR ORVOSI MUSZERTÁR

Budapest, VII., Rákóczi-utca 32. (a Rókus-kórházzal szemben.) Fontos címre és a városközpontba gyűjöljük.

BUTOROK

háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések, rész- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol börgarnitúrák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné

VII., Király-utca 23. szám I. emelet 263

Kaszinoy-utca sarok.

Onnek óvni kell a feleségét!

Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a túlbő gyermekáldás ellen, melynek eredményét a hálaíratok ezrei igazolják, diszkreten küldöm 90 fillér magyar levél bélyegért, Frau Anna Kaupa, Berlin, S. W. 247. Lindenstr. 50.

Stenográfia

Budapest legnagyobb és legkedveltebb gyorsíró-iskolája a

„Stenográfia”

országos Gabelberger magyar, német gyorsíró és gépiróiskola. — Kereskedelmi szakintertárgyak. — VII., Kazinczy-utca 8. I. em. 30. (Össze nem tévesztendő a Kazinczy-utca 3-as szám alatti Stolce-féle iskolával).

Urasági butorokat, szőnyeget, osillárokat

és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzleteket is) veszek és eladok.

Nagy Zsigmond

VI., Lázár-utca 3. (a Váci-körút mellett).

Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni pliszander vagy másfajta háló, ebédlő, uriszoba és szalonbutorokban. Bőrhálósobák, börgarnitúrák és kárpitosfélekben Perzsa, smyrna és más szőnyegekben és függönyökben, modern bronzcsillárokkal, villamos stb.-hez. 26597

Fontos kézikönyv németajkuak számára

GYAKORLATI MAGYAR NYELVKÖNYV

A magyarul tanulni óhajtók használatára írta: Lád Károly

Ára belkötve 1 K 20 ft. Kapható az Athenaeum r. társulat kiadóhivatalában, Budapest, VII. ker., Rákóczi-utca 64. valamint minden hazai könyvkereskedésben.